

MUURAMEN KUNTA

**MUURAMEN KESKUSTAAJAMAN
OSAYLEISKAAVA
ETELÄOSA II VAIHE**

Muuramenjoki – Ketunmutkatie

KAAVASELOSTUS
16.5.2023

MUURAMEN KUNTA

Muuramen keskustaajaman osayleiskaava
eteläosa II vaihe

Muuramenjoki – Ketunmutkatie
(oikeusvaikutteinen yleiskaava)

Pieneltä osin Päijänteen rantayleiskaavan sekä Muuratjärven rantayleiskaavan muutos

KAAVASELOSTUS

Tämä kaavaselostus koskee 16.5.2023 päivättyä
osayleiskaavakarttaa sekä merkintöjen selityksiä ja kaavamääräyksiä.

Kaavavaiheet

Kaava on tullut vireille vuonna 2015.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 24.5.-6.6.2016.

Kaavaluonnos- ja valmisteluvaiheen aineistot nähtävillä 4.6.–28.8.2020

Kaavaehdotusaineistot nähtävillä xx.xx.–xx.xx.xxxx

Muuramen valtuusto on hyväksynyt Muuramen keskustaajaman osayleiskaavan, vaihe II, etelä-
osa xx.xx.xxxxx §

Voimaantulo: xx.xx.xxxx

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	6
2. SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT	6
2.1 SUUNNITTELUALUEEN SIJAINTI JA RAJAUS	6
2.2 SUUNNITTELUALUEEN YLEISKUVAUS	8
2.3 SUUNNITTELUTILANNE	10
2.3.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	10
2.3.2 Keski-Suomen strategia 2025-2050	12
2.3.3 Maakuntakaava	13
2.3.4 Jyväskylän seudun rakennemalli 20X0	20
2.3.5 Jyväskylän Seudun Liikenne 2025	22
2.3.6 Maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimus	22
2.3.7 Muuramen strategia 2022-2025	23
2.3.8 Yleiskaavat	25
2.3.9 Asemakaavat	29
2.3.10 Osayleiskaavaa varten laaditut selvitykset	31
2.3.11 Muut selvitykset ja aineistot	31
2.3.12 Rakennusjärjestys	33
2.3.13 Rakennuskiellot	33
2.3.14 Pohjakartta ja suunnitteluaineisto	33
3. MAANOMISTUS	33
4. VÄESTÖ JA ELINKEINORAKENNE	33
5. TEKNINEN HUOLTO	38
5.1 VESIHUOLTO	38
5.2 VIEMÄRÖINTI JA JÄTEVEDENKÄSITTELY	38
5.3 ENERGIAHUOLTO	39
5.4 JÄTEHUOLTO JA KADUT	39
6. RAKENNETTU YMPÄRISTÖ	40
6.1 KOKONAISRAKENNE	40
6.1.1 Suunnittelualan ympäristön nykytila	40
6.2 NYKYINEN MAANKÄYTTÖ	41
6.2.1 Asuinrakentamisalueet	41
6.2.2 Teollisuusrakentamisen alueet	41
6.2.3 Palvelut	42
6.2.4 Matkailu	43
6.2.5 Lomarakentaminen	44
6.2.6 Erityistoiminnot	44
6.2.7 Virkistysalueet ja virkistysyhteydet	45
6.2.8 Maa- ja metsätalousalueet	48
6.3 LIIKENNE	49
6.3.1 Raideliikenne	54
6.3.2 Kevyt liikenne	55
6.3.3 Joukkoliikenne	57

6.3.4 Vesiliikenne	59
7. LUONNONYMPÄRISTÖ	60
7.1 MAASTORAKENNE	60
7.2 KALLIO- JA MAAPERÄ	60
7.3 LUONNONSUOJELUALUEET	61
7.4 NATURA 2000- ALUEET	61
7.3 LUONTOSELVITYS.....	62
7.3.1 Maakunnallisesti arvokas lintukohde (Maali)	62
7.3.2 Luontodirektiivin liitteen II ja IV (a) lajit	62
7.3.3 Muut arvokkaat luontokohteet.....	63
7.4 ARVOKKAAT GEOLOGISET MUODOSTUMAT	68
7.4.1 Muuratharjun rantakerrostumat	68
7.4.2 Lamminmäen-Kiviojan reunamoreeni muodostuma	70
7.5 POHJAVESIALUEET	72
7.6 PINTAVEDET JA TULVARISKIALUEET	74
8. RAKENNETUN YMPÄRISTÖN ERITYISPIIRTEET	75
8.1 RAKENTUMISEN HISTORIAA.....	75
8.2 MAISEMA, MAISEMARAKENNE JA KASVILLISUUS.....	75
8.3 VALTAKUNNALLISESTI MERKITTÄVÄT RAKENNETUT KULTTUURIYMPÄRISTÖT (RKY 2009)	76
.....	76
8.4 MAAKUNNALLISESTI ARVOKKAAT KULTTUURIYMPÄRISTÖT	77
8.5 PAIKALLISESTI ARVOKKAAT RAKENNETUN YMPÄRISTÖN KOHTEET	78
8.6 VANHA LAUKAANTIE	80
9. ARKEOLOGIA.....	81
9.1 KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET	83
9.2 LÖYTÖPAIKAT	83
10. YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT.....	83
10.1 MAA-AINESTEN OTTO	84
10.2 PILAANTUNEET MAA-ALUEET	84
10.3 LIIKENTEEN MELU JA TÄRINÄ	85
10.3 SEVESO III- DIREKTIIVIN MUKAINEN LAITOS	90
11. TAVOITTEET JA MITOITUSPERUSTEET	90
11.1. MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAIN MUKAISET TAVOITTEET	90
11.2 VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET	91
11.3 RAKENNEMALLIN 20X0 TAVOITTEET	92
11.4 KUNNAN ASETTAMAT TAVOITTEET	92
11.5 PROSESSIN AIKANA TARKENTUNEET TAVOITTEET	93
11.5.1 Kunnan tavoitteet	93
11.5.2 Liikenteelliset tavoitteet	94
11.5.3 Luonnonympäristön- ja rakennetun ympäristön arvot.....	96
11.6 MITOITUSPERUSTEET.....	97
12. OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS	97
12.1 OSALLISET.....	97
12.2 KAAVOITUSPROSESSI JA OSALLISTUMINEN	98
12.3 VIRANOMAISYHTEISTYÖ	99
12.4 OSALLISPALAUTE JA SEN HUOMIOONOTTAMINEN.....	99

12.4.1 Valmisteluvaihe	99
12.4.2 Ehdotusvaihe	100
13. KAAVAPROSESSI.....	100
13.1 VIREILLE TULO- JA VALMISTELUVAIHE	100
14. OSAYLEISKAAVA JA SEN PERUSTELUT.....	101
14.1 YLEISPERUSTEET JA KOKONAISRAKENNE	101
14.2 RAKENTAMISALUEET	103
14.2.1 Asuntoalueet.....	103
14.2.2 Teollisuus- ja työpaikka-alueet	104
14.3 LIIKENNEALUEET JA -YHTEYDET	105
14.3.1 Satama-alueet ja venevalkamat.....	105
14.3.2 Liikenneyhteydet.....	106
14.4 YHDYSKUNTATEKNISEN HUOLLON ALUEET	108
14.5 MAA-AINESTENOTTOALUE	109
14.6 ERITYISALUEET	109
14.6.1 Hautausmaa-alue	109
14.6.2 Konsultointivyöhyke	109
14.6.3 Mahdollisesti pilaantuneet maa-alueet	109
14.6.4 Voimalinjat.....	109
14.7 VIRKISTYSALUEET JA –YHTEYDET SEKÄ SUOJAVIHERALUEET	109
14.8 MAA- JA METSÄTALOUSVALTAISET ALUEET	111
14.9 VESIALUEET	112
14.10 LUONNONYMPÄRISTÖN ERITYISPIIRTEET.....	112
14.11 RAKENNETUN YMPÄRISTÖN ERITYISPIIRTEET	114
15. OSAYLEISKAAVAN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI.....	116
15.1 VAIKUTUKSET YHDYSKUNTARAKENTEeseen SEKÄ YHDYSKUNTATALOUTEEN	116
15.2 VAIKUTUKSET IHMISIIN JA ELINYMPÄRISTÖÖN.....	117
15.3 VAIKUTUKSET LIIKENTEeseen	117
15.4 VAIKUTUKSET MAISEMAAN, TAAJAMAKUVAAN JA RAKENNETTUUN YMPÄRISTÖÖN	117
15.5 VAIKUTUKSET LUONNONYMPÄRISTÖÖN.....	118
15.6 VAIKUTUKSET ELINKEINOELÄMÄÄN	122

LIITTEET

1. Rakennettu ympäristö- kartta
2. Ympäristötietokartta

Erilliset liitteet:

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- Muuramen modernin rakennusperinnön inventointi, Keskustaajama ja Kinkomaa, Keski-Suomen museo, Virpi Myllykoski (2012)
- Keskustaajaman osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi, Mikroliitti (2006)
- Muuramen keskustaajaman osayleiskaavan eteläosan II-vaihe, Luontoselvitys, FCG (30.1.2018)
- Vt 9 Orivesi - Jyväskylä; Valtatien 9 parantaminen moottoritieksi Muuramen kohdalla, aluevaraussuunnitelma (Plaana Oy 2022)
<https://vayla.fi/vt-9-orivesi-jyvaskyla>
- Natura- arviointi (FCG 2023)

1. JOHDANTO

Muuramen keskustataajaman pohjoisosassa on 2015 vahvistettu oikeusvaikutteinen osayleiskaava. Nykyisellä taajaman eteläosan suunnittelualueella ei ole voimassa olevaa oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Alueella on vahvistamaton osayleiskaava vuodelta 1997. Vahvistamaton yleiskaava ei ole nykyisen maankäyttö- ja rakennuslain mukainen kaavoituksen ohjauskeino, joten yleiskaava oli tarpeen tarkistaa ja ajanmukaistaa. Osayleiskaavan tarkistaminen aloitettiin vuonna 2004. Osayleiskaavoitus keskeytettiin mm. läntisen kehätien linjauksen suunnittelun vuoksi. Teknisten palveluiden lautakunta päätti vuonna 2011 jatkaa keskustataajaman osayleiskaavan laatimista. Tässä vaiheessa osayleiskaava rajattiin toteutettavaksi kahdessa osassa: I-vaiheessa keskustataajaman pohjoisosa (2015) ja II-vaiheessa keskustataajaman eteläosa.

Kunnanhallitus on asettanut osayleiskaavoitustyön tueksi yleiskaavatoimikunnan, joka koostuu viranhaltioista ja luottamushenkilöistä. Toimikunta seuraa ja ohjaa kaavoitusta ja toimii tiedotuskanavana kunnanhallitukseen ja poliittisiin ryhmiin.

Nyt laadittavan Muuramen keskustataajaman osayleiskaavan eteläosan II- vaiheen alue sijaitsee valtatie 9 / E63 varrella rajautuen pohjoisessa Muuramenjokeen ja etelässä Ketunmutka tiehen. Kaava-alue rajautuu muutamien alueiden osalta Muuratjärven ja Päijänteen rantayleiskaavojen alueille. Näiden alueiden osalta kaavoituksessa on kyse rantayleiskaavojen muutoksesta. Osa-alueen pinta-ala on noin 1343 ha. Muuramenjoen vesialue kuuluu kaava-alueeseen.

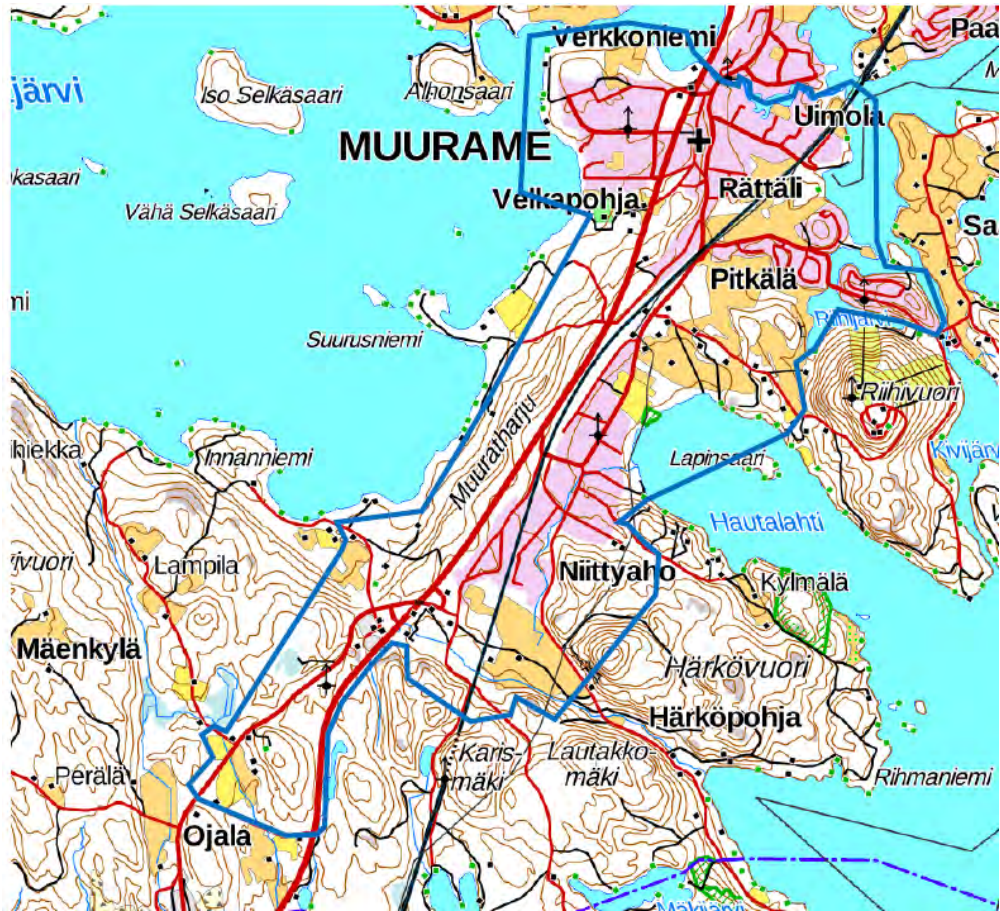
Kaava laaditaan oikeusvaikutteisena aluevarausosayleiskaavana, joka ohjaa alueen asemakaavoitusta ja asemakaavamuutoksia. Osayleiskaavassa tarkastellaan yleispiirteisesti maankäyttöä ja yhdyskuntarakenteen toimivuutta ja rakentamisalueiden riittävyttä vuoteen 2035 asti.

2. SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Suunnittelualan sijainti ja rajaus

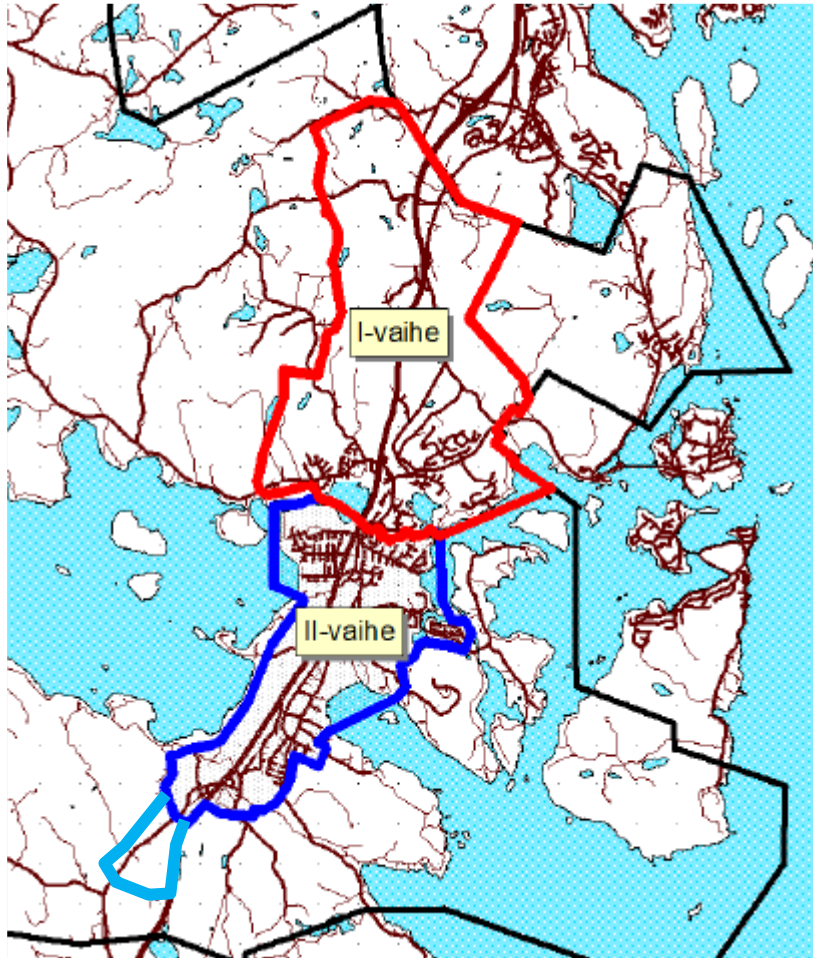
Suunnitteluala käsittää Muuramen keskustataajaman eteläpuoleisen alueen Muuramenjoesta Ketunmutka tiehen (*kuva 1*). Valtatie 9 (E63) ja Tampere-Jyväskylä päärata halkaisevat suunnittelualan pitkäsuunnassa. Alue rajautuu kolmeen vesistöön; Muuratjärvi rajaa suunnittelualuetta lännessä, Päijänne idässä ja Muuramenjoki pohjoisessa.

Kuva 1. Suunnittelualan likimääräinen raja.

Muuramen keskustaajama kaavoitetaan kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa kaavoitettiin keskustaajaman pohjoisosan osayleiskaava, jonka Muuramen kunnanvaltuusto hyväksyi 19.10.2015. Nyt vireillä oleva osayleiskaavan II-vaihe käsittää Muuramen keskustaajaman eteläosan Muuramenjoesta Ketunmutka nimensä tien lähelle kunnan rajaa (kuva 2). Vaiheeseen II kuuluvan alueen pinta-ala on noin 1346 ha. Yleiskaava laaditaan mittakaavassa 1:20 000.

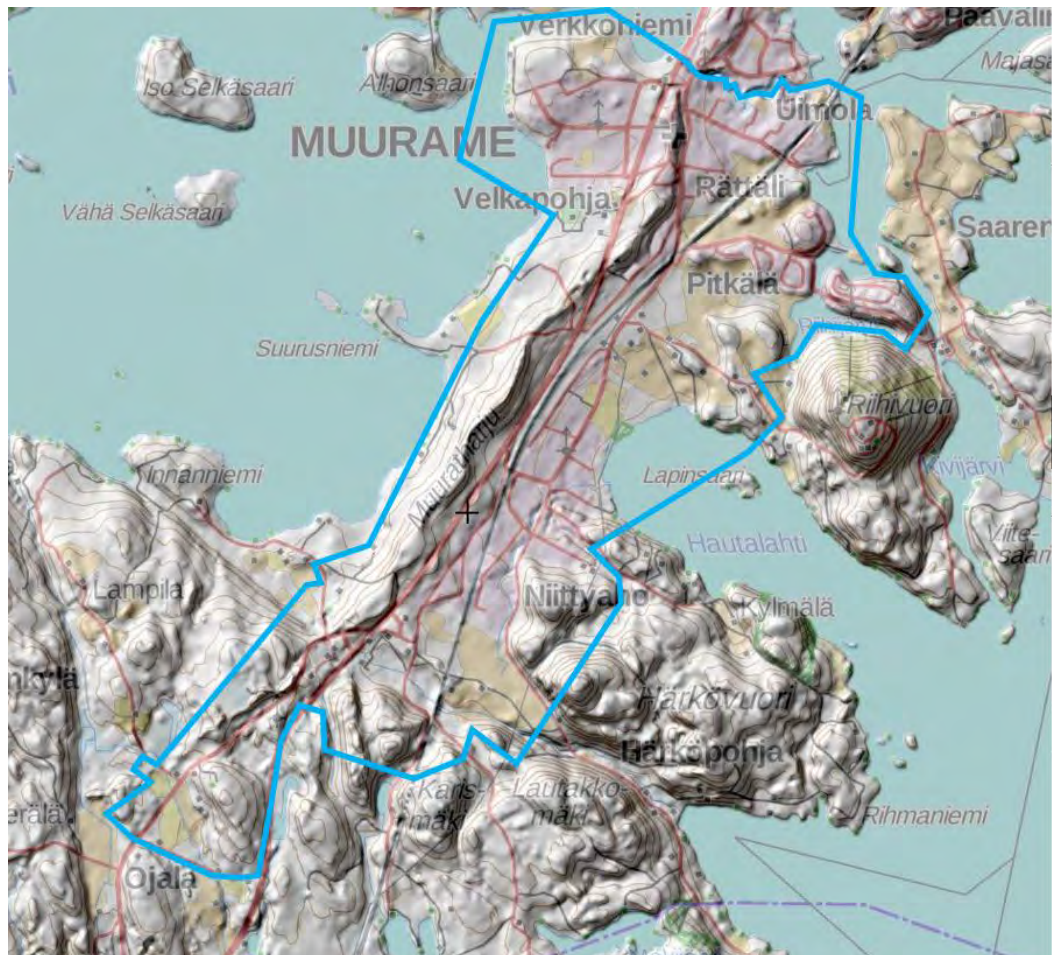
Kuva 2. Keskustaajaman osayleiskaavan I-vaiheen (2015) aluerajaus punaisella ja nyt viireillä oleva II-vaiheen aluerajaus sinisellä. Alkuperäiseen II-vaiheen aluerajaukseen on lisätty valtatie 9 länsipuolinen laajennusalue (vaalean sininen rajaus).

2.2 Suunnittelualueen yleiskuvaus

Suunnittelualue sijaitsee Muuramen keskustan eteläpuolella. Vesistöt ympäröivät suunnittelualueita kolmesta suunnasta. Suunnittelualue alkaa Muuramenjoesta, alueen länsipuolella on Muuratjärvi ja itäpuolella on Päijänne. Eteläisin osa suunnittelualueesta ulottuu lähelle Muuramen rajaa, Ketunmutka-tiehen saakka.

Alueen korkeimmat kohdat ovat Muuratharjulla ja matalimmat kohdat sijaitsevat Päijänteen rannoilla. Ympäristöstään korkeampina erottuvia kohteita ovat Muuratharju, Santalanmäki Niittyahon alueella ja kaava-alueen ulkopuolella sijaitsevat Riihivuori, Härkövuori, Lautakkomäki ja Karismäki (kuva 3).

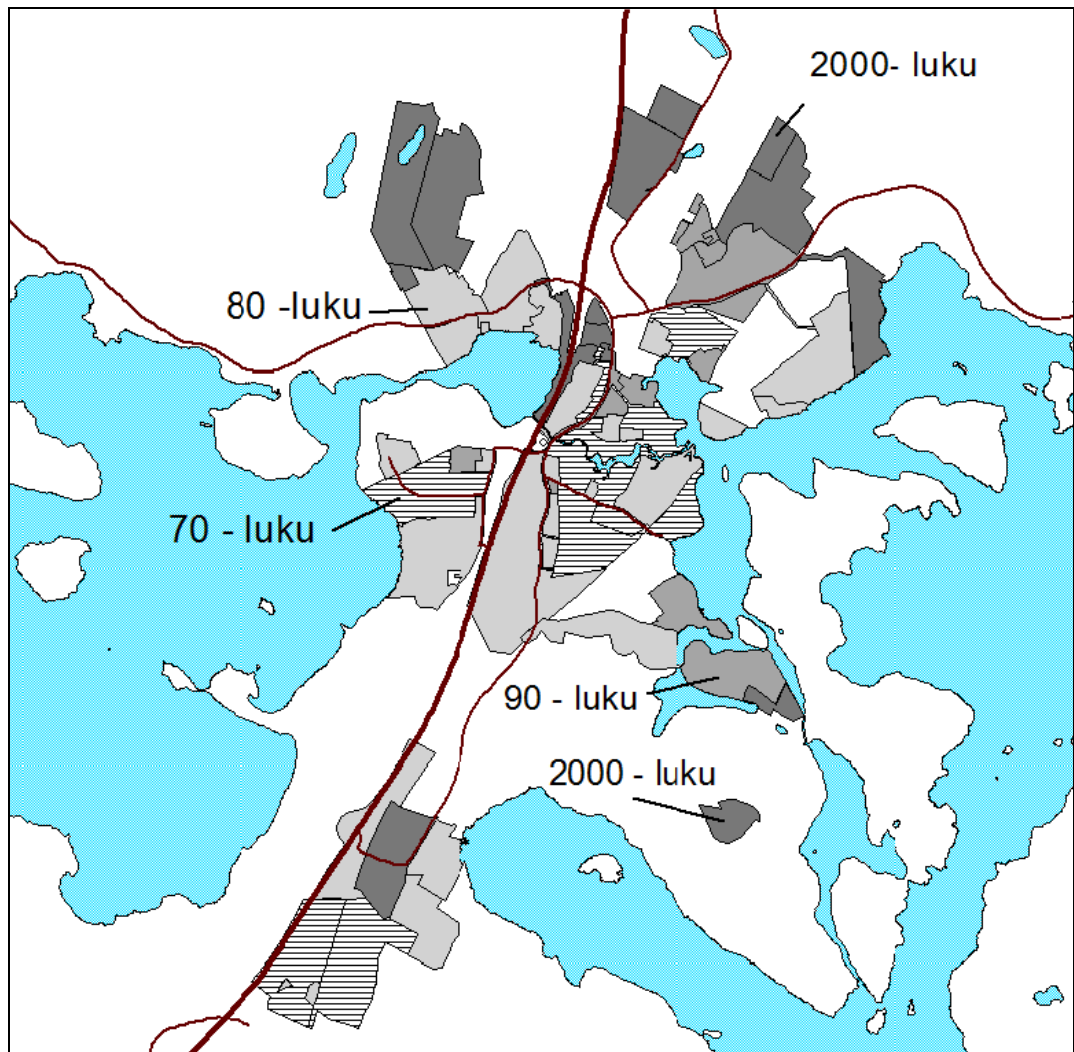
Kuva 3. Rinnevarjostus alueelle. Lähde: MML, Karttapaikka.

Suunnittelualueen halkaisevat pituussuunnassa harju, valtatie 9 ja rautatie. Rannat, korkeat mäet, harjanteet, asutuksen pirstaloimat peltoaukeat ja metsät tuovat vaihtelua maisemaan.

Muuratharju on monipuolinen virkistys- ja ulkoilualue ja samalla arvokas harju- ja pohjavesialue. Muuratharju kuuluu Natura 2000-verkostoon. Myös Muuramenjoki tarjoaa hyvät virkistys ja ulkoilumahdollisuudet. Muuramenjoessa on suvanto- ja koskipaikkoja ja pudotuskorkeutta on noin 12 m. Joella voi kalastaa ja ympäristössä kulkee luontopolku. Muuratjärvestä Päijänteeseen laskeva noin 1,5 km pitkä joki on myös maakunnallisesti arvokas luontokohde.

Muuramen keskeisimmät julkiset palvelut ja kaupalliset palvelut sijaitsevat Muuramen keskustaajaman pohjoisosassa, joka on kaavoitettu osayleiskaavan I-vaiheessa (2015). Kirkolliset palvelut sijaitsevat nykyisellä suunnittelualueella.

Suunnittelualueen rakennettuun ympäristöön liittyy erityisarvoja. Arkkitehti Alvar Aallon (1898-1976) suunnittelema Muuramen kirkko (1926-29) kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin (RKY 2009). Muuramen kirkko on suojeltu kirkkolaililla (kirkkohallituksen päätös 25.11.2003).

Kuva 4. Muuramen keskustaajaman rakentumisen vaiheet

Muuramen keskustan alueella on laadittu asemakaavoja ja asemakaavan muutoksia 1970-luvulta lähtien (kuva 4). Nykyään tiiviin asutuksen vyöhykkeet keskittyvät asemakaavoitetuille alueille suunnittelualan pohjoisosaan ja keskiosaan. Alueen keskiosaan Teollisuuskylän alueelle keskittyy myös pääosa alueen teollisuudesta. Toinen teollisuusaluekeskittymä on Niittyahon eritasoliittymän tuntumassa. Suunnittelualan eteläosa on pääosin maa- ja metsätalousvaltaista haja-asutusalueita.

2.3 Suunnittelutilanne

2.3.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston päätöksen 14.12.2017 mukaiset uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat tulleet voimaan 1.4.2018. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan tavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet:

1. Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

- Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.
- Luodaan edellytykset vähähiiliselä ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä.
- Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.
- Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa.

2. Tehokas liikennejärjestelmä

- Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.
- Turvataan kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien liikenne- ja viestintäyhteyksien jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet sekä kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien satamien, lentoasemien ja rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuudet.

3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

- Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.
- Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.
- Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.
- Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset, kemikaaliratapihat ja vaarallisten aineiden kuljetusten järjestelyratapihat sijoitetaan riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista.
- Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet.

4. Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

- Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.
- Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.
- Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.
- Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien

yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.

5. Uusiutumiskykyinen energiahuolto

- Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin.
- Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

2.3.2 Keski-Suomen strategia 2025-2050

Keski-Suomen strategia 2025-2050 hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 3.12.2021.

Keski-Suomen strategia sisältää:

- Maakuntasuunnitelman eli tahtotilan maakunnan pitkän aikavälin kehittämisestä vuoteen 2050.
- Maakuntaohjelman eli lähivuosien yhteiset toimenpiteet ja arvion niiden rahoittamisesta vuosille 2022-2025.
- Älykkään erikoistumisen strategian vuosille 2021-2027, joka ohjaa EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahoituksen käyttöä.

<https://strategia.keskisuomi.fi/#visio>

Maakuntasuunnitelma 2040

Keski-Suomen liiton maakuntavaltuusto hyväksyi maakuntasuunnitelman 6.6.2014 osana aiempaa Keski-Suomen strategiaa 2040. Vuonna 2040 Keski-Suomen on tavoitteena olla osaava ja hyvinvoiva bio- ja digitalouden kansainvälinen maakunta. (Lähde: Keski-Suomen liitto)

Maakuntasuunnitelma on pitkän aikavälin suunnitelma maakunnan kehittämiseksi. Se pohjautuu sekä alueiden kehittämislakiin että maankäyttö- ja rakennuslakiin. Käytännössä maakuntasuunnitelma toteutuu joka neljäs vuosi tehtävän maakuntaohjelman ja vuosittain tehtävän toteuttamissuunnitelman kautta. Näiden lisäksi maakuntasuunnitelmaa toteutetaan maakuntakaavan välityksellä.

Keski-Suomen aluerakenne 2040

Keski-Suomen aluerakenne 2040 hyväksyttiin osana Keski-Suomen aiempaa strategiaa maakuntavaltuustossa 6.6.2014. Aluerakenteen taustalla on teemakohtaisia karttoja ja alueiden profiilit. Keski-Suomen aluerakenne 2040 muodostaa lähtökohdan maakuntakaavan tarkistukselle ja siinä esitetyt aluerakenteen painotukset ovat myös kaavatarkistuksen painopisteitä (*kuva 5*).

Kuva 5. Ote Keski-Suomen aluerakennekartasta 2040

Maakuntaohjelma 2018-2021

Keski-Suomen maakuntaohjelma 2018–2021 toteuttaa ja konkretisoi maakuntasuunnitelman linjauksia. Maakuntaohjelman tavoitteena on Keski-Suomen hyvinvoinnin, talouden ja kilpailukyvyn vahvistaminen. Se on yhteinen tahdonilmaus Keski-Suomen kehittämisen keskeisistä valinnoista ja toimenpiteistä. Keski-Suomen maakuntaohjelman 2018 – 2021 strategiset kärjet ovat biotalous, digitaalinen, osaamistalous, hyvinvointitalous ja matkailu. Näissä ja näiden välisillä yhdyspinnoilla syntyy merkittävä osa kasvustamme. (Lähde: Keski-Suomen liitto)

2.3.3 Maakuntakaava

Muuramen kunta kuuluu Keski-Suomen maakuntavaltuuston 1.12.2017 (§ 40) hyväksymän ja 26.1.2018 voimaan tulleen Keski-Suomen tarkistetun maakuntakaavan alueeseen (Kuvat 6, 6.1 ja 6.2). Keski-Suomen tarkistettu maakuntakaava on tullut 28.1.2020 lainvoimaiseksi maakuntavaltuuston hyväksymispäätöksen mukaisena Korkeimman hallinto-oikeuden hylättyä valituslupahakemuksen.

Suunnittelualueelle tai suunnittelualueen vaikutusalueelle on osoitettu Keski-Suomen tarkistetussa maakuntakaavassa seuraavia aluevarauksia ja merkintöjä:

Biotalous

- Biotalouteen tukeutuva alue

Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita.

Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa varmistetaan maa- ja metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset sekä turvataan hyvien ja yhtenäisten metsä- ja peltoalueiden säilyminen maaseutuelinkeinojen käytössä.

- Monipuolinen työpaikka-alue

Merkinnällä osoitetaan monipuolinen teollisuus- ja/tai työpaikka-alue.

Suunnittelumääräys: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee erityistä huomiota kiinnittää liikenteellisten olosuhteiden järjestämiseen. Alueiden käytön suunnittelussa on otettava huomioon valtakunnallisesti merkittävien liikenneverkkojen toimivuuden turvaamiseksi tarvittavat rinnakkaistie- ja eritasojärjestelyt ja turvattava maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt.

- Teollisuus- ja varastoalue, jolla on/jolle saa sijoittaa vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen

Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita.

Suunnittelumääräys: Alueen ja lähiympäristön suunnittelussa tulee huomioida vaarallisten aineiden käyttöön, varastointiin ja kuljetuksiin liittyvät riskit. Alueiden käytön suunnittelussa on turvattava maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt.

Liikennekäytävät ja kansainväliset yhteydet

- Valta-/rautatien kehittämisakseli

Merkinnällä osoitetaan Keski-Suomen Strategiassa määritelty toiminnallisesti merkittävä liikennekäytävä.

Suunnittelumääräys: Alueidenkäytön suunnittelussa kehittämisakselilla tulee kiinnittää huomiota pitkämatkaisen liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen sekä liikenteen ja matkailun palveluihin ja yritystoiminnan edistämiseen. Väylien kehittämisen tulee perustua matkojen ja kuljetusten käyttäjälähtöiseen palvelutasoajatteluun. Kehittämisakselit ovat myös joukkoliikenteen laatuikäyviä, joiden liityntäyhteyksiä ja -pysäköintiä tulee kehittää.

- Valtakunnallisesti merkittävä kaksiraiteinen päärata

Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti merkittävät pääradat, joiden parantamiseen sisältyy kaksoisraiteen toteuttaminen. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varauduttava tasoristeysten poistamiseen

- Moottori- tai moottoriliikennetie, uusi (mo)

mo

Merkinnällä osoitetaan vain moottoriajoneuvoliikenteelle tarkoitettuja maanteitä. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

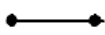
Suunnittelumääräys: Tien ja eritasoliittymien sijainti sekä muun tieverkon järjestelyt täsmentyvät tien suunnittelun yhteydessä. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon liikennemelun leviämisen estäminen, pohjavesien suojaustarve sekä Hitonhauta-

Kylmähauta-Hirvasjoki –nimiseen Natura 2000 –alueeseen mahdollisesti kohdistuvat merkittävästi heikentävät vaikutukset.

- Valtatie/kantatie (vt/kt)
Valtateinä osoitetaan valtakunnallista ja maakuntien välistä pitkämatkaista liikennettä välittäviä maanteitä. Kantateinä osoitetaan valtateitä täydentäviä, maakuntia palvelevia maanteitä, jotka yhdistävät kaupunkitasoisia keskuksia tärkeimpiin liikennesuuntiin. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Suunnittelumääräys: Valta- ja kantateitä tulee kehittää käyttäjälähtöiseen palvelutasoajatteluun perustuen siten, että varmistetaan etenkin pitkämatkaisen liikenteen sujuvuus ja turvallisuus. Valtatietä 4 kehitettäessä tulee ottaa huomioon EU:n TEN-T-ydinliikenneverkolle asetet vaatimukset.

Teillä tulee varautua kevytväyläjärjestelyihin taajamien ja kylämäisen asutuksen kohdalla sekä linjausmuutoksiin, eritasoliittymiin, rinnakkaistie- ja liittymäjärjestelyihin sekä lisäkaistoihin/ohituskaistoihin, jotka täsmentyvät tarkemman suunnittelun yhteydessä.

- Laivaväylä
Merkinnällä osoitetaan laivaliikennettä palveleva vesiväylä. Väylällä on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Asutusrakenne

- Seudullisesti merkittävä tiivistettävä taajama
Merkinnällä osoitetaan kehitettävä ja palvelut säilyttävä taajama.
Suunnittelumääräys: Taajamaa ylläpidetään ja kehitetään seudullisesti kattavien palvelujen keskuksena. Kehittämisessä hyödynnetään olemassa olevaa rakennetta kiinnittäen huomiota viihtyisyyteen ja esteettömyyteen. Alueen suunnittelussa on otettava huomioon kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen tarpeet sekä turvattu maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt ja luonnonsuojelun kohteet.

Matkailu ja virkistys

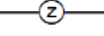
- Matkailun ja virkistysalueen vetovoima-alue
Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti tärkeät matkailu- ja virkistyskäytössä olevat tai siihen soveltuvat alueet.
Suunnittelumääräys: Alueidenkäytön suunnittelussa turvataan toimivat reitistöt ja virkistysalueet ja niiden maisema- ja ympäristöarvot sekä matkailullinen hyödyntäminen. Alueen käytön suunnittelussa on huolehdittava, ettei hanke tai suunnitelma yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkoston perusteena olevia luonnonarvoja. Metsien hoito ja käyttö perustuu voimassa olevaan metsälainsäädäntöön.

- Moottorikelkkailureitti
Merkinnällä osoitetaan moottorikelkkailun runkoreitistö ohjeellisena.

- Ulkoilureitti

Merkinnällä osoitetaan Keski-Suomen maakuntaura ja eräitä muita sitä tukevia ulkoilureittejä ohjeellisina.

Tekninen huolto

- Voimalinja (z)

Merkinnällä osoitetaan voimalinjan pitkän aikavälin yhteystarve.

Luonnonvarat

- Maakunnallinen tärkeä pohjavesialue

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti tai seudullisesti tärkeä pohjavesialue.

Suunnittelumääräys: Pohjavesialueille ei tule sijoittaa pohjaveden pilaantumis- ja muuttamisriskejä aiheuttavia laitoksia ja toimintoja eikä maa-ainesten ottoa.

Kulttuuriympäristö

- Kulttuuriympäristön vetovoima-alue

Merkinnällä osoitetaan maakunnan kulttuuriympäristön monimuotoiset aluekeskitymät.

Suunnittelumääräys: Alueen kehittämisessä tulee hyödyntää kulttuuriympäristön monimuotoisuutta. Alueidenkäytön suunnittelulla edistetään kulttuuriympäristöjen kestävää käyttöä ja hoitoa. Alueilla metsien hoito ja käyttö perustuu voimassa olevaan metsälainsäädäntöön.

- Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö ●

Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen rakennettu kulttuuriympäristö.

Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa on otettava huomioon kulttuurihistoriallisen rakennetun ympäristön kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti. Alueen käyttöä on ohjattava siten, ettei näitä arvoja heikennetä

Luonnonsuojelu

- Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue

Merkinnällä osoitetaan Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue.

- Luonnonsuojelualue (sl) sl

Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltu tai suojeltavaksi tarkoitettu alue. Alueella on voimassa MRL 33§:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Suojelumääräys: Alueella ei saa ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Suojelumääräys on voimassa, kunnes suojelualue varsinaisesti perustetaan. Naturaan tai suojelualueisiin kuulumattomat alueet on eritelty alueluettelossa ja niiden toteutus perustuu vapaaehtoisuuteen.

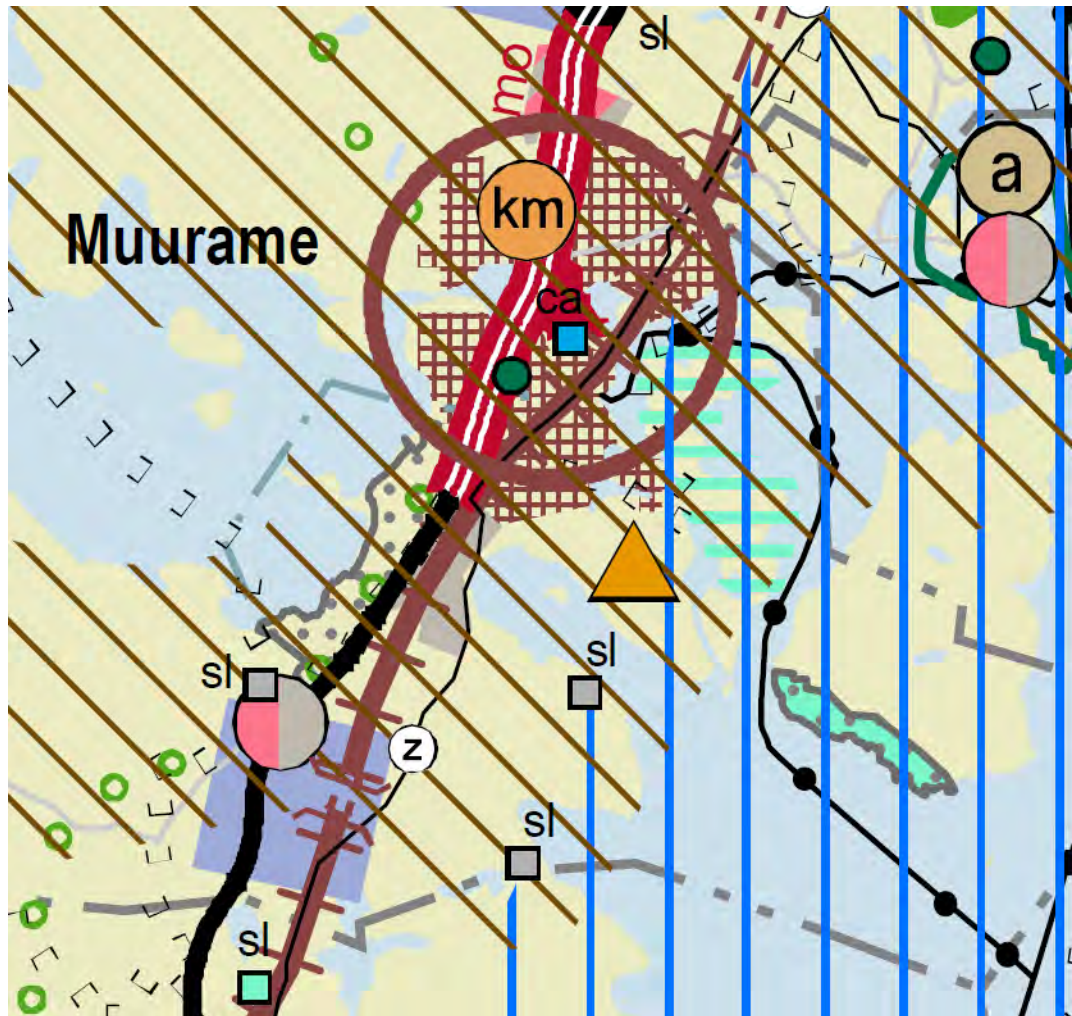
- Suojelualue

Merkinnällä osoitetaan suojelualue, joka voidaan toteuttaa luonnonsuojelulain ja/tai muun lainsäädännön perusteella. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Suojelumääräys: Alueella ei saa ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja.

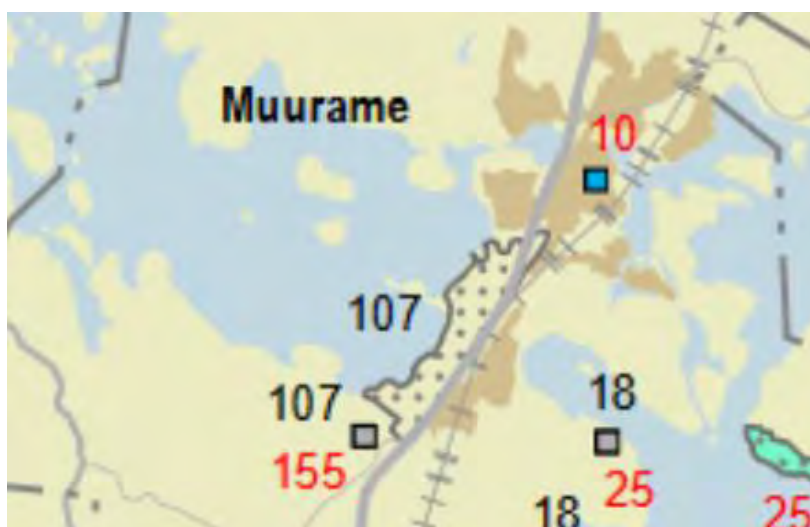
Karttamerkinntät

- Vesistö
- Kuntakeskus
- Tiestö

Kuva 6. Ote Keski-Suomen maakuntakaavasta

Luonnonsuojelua koskeva maakuntakaavan teemakartta

Kuva 6.1. Ote luonnonsuojelua koskevasta tarkistetun maakuntakaavan teemakartasta.

10	Muuramenjoki	Naturaan ja suojeluohjelmiin kuulumaton alue kokonaismaakuntakaavasta, virtavesien suojelun kannalta arvokas.
107	Muuramenharju-Innanlahden lehto	Natura-alue FI0900023. Alueeseen sisältyy valtakunnalliseen harjijensuojeluohjelmaan kuuluva Muuratharju
155	Innanlahden lehto	Osa Natura-alueesta FI0900023. V

Kartalla nrot 107 ja 155 (kuva 2.), Muuramenharju – Innanlahden lehto

Alueen koodi: FI0900023 Pinta-ala (ha): 228 Kunta: Murame

Aluetyyppi: SAC

Alueen kuvaus:

Muuratjärven kaakkoispäätä reunustava Muuramenharju, toiselta nimeltään Muuratharju, on yksi merkittävimmistä Keski-Suomen harjuista. Geologisesti Muuramenharjun selänne on Keski-Suomen reunamuodostuman edustavimpia osia. Se on noin 1 km levyinen, 4 km pituinen ja osin varsin jyrkkärinteinen muodostuma. Molemmilla rinteillä on hyvin kehittyneitä muinaisrantoja.

Muuramenharjun metsät ovat pääosin eri ikäistä männikköä, joka on metsätalouskäytössä. Alueelta löytyy myös lehtokasvillisuutta sekä metsäluhtaa ja lähteikkö. Muuramenharju on tehokkaassa virkistyskäytössä ja sillä on myös maisemallista arvoa. Harjuilla on myös kunnan omistama perinnemaisema ns. yhteislaidun.

Harjun eteläpäässä sijaitseva Innanlahden lehto on kuusta kasvava kostea saniaisvaltainen rinnelehto, jossa esiintyy vaateliasta lehtokasvillisuutta.

Muuramenharju on Keski-Suomessa geologisesti erittäin merkittävä harju, jolta avautuu näytävä maisema. Alueella on virkistyskäyttöarvoa, siellä liikutaan paljon. Innanlahden lehto on vaateliasta lehtokasvillisuutta kasvava lehto. Kohdassa 3.3. (muut tärkeät lajit) mainitut Keski-Suomessa uhanalaiset putkilokasvit kasvavat Innanlahden lehdossa.

Alueen luonnonarvoille haitallisia olisivat etenkin rakentaminen, soranotto ja tehometsätalous. Metsätaloustoiminta tulee tehdä luonnonarvot huomioon ottavalla tavalla. Muuramenharju voi olla tulevaisuudessa virkistyskäyttöpaineiden kovetessa alttiina maaperän liialliselle kulumiselle, mikäli liikkumista ei saada kanavoitua tarpeeksi tehokkaasti poluille ja urille. Muuratharju on tärkeää pohjavesialuetta, ja Natura-alueella sijaitsee kaksi Muuramen kunnan pohjavedenotantoa.

Kaikki tietolomakkeen taulukoissa 3.1 ja 3.2 mainitut luontotyypit ja lajit (lukuun ottamatta edustavuudeltaan luokkaan D luokiteltuja luontotyyppisiä ja populaation merkittävyyden osalta luokkaan D luokiteltuja lajeja) kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien niiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa.

Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita:

- alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys

Suojeluohjelmat ja -selvitykset:

-Muuramenharju: Harjujen suojeluohjelma, seutukaavan 1. vk SU, 5. vk SL 617

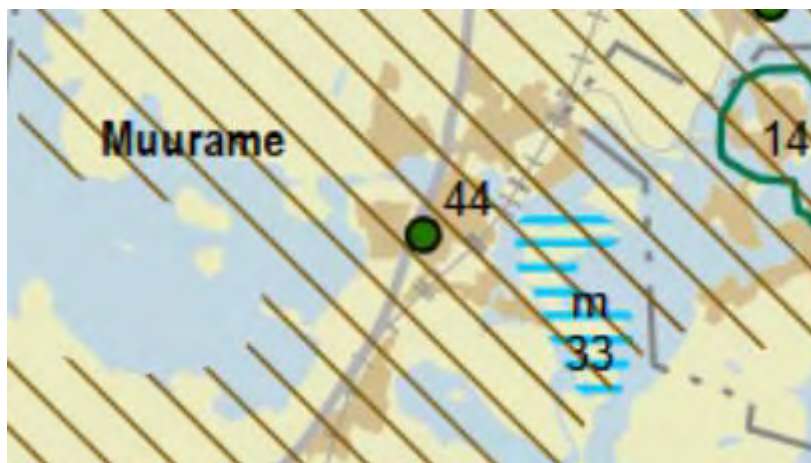
-Innanlahden lehto: Lehtojensuojeluohjelma, seutukaavan 4. vk SL, 5.vk SL 621

Suojelun toteuttamiskeinot:

-Muuramenharju: Maa-aineslaki, metsälaki, rakennuslaki

-Innanlahden lehto: Luonnonsuojelulaki

Kulttuuriympäristöä koskeva maakuntakaavan teemakartta

Kuva 6.2. Ote kulttuuriympäristöä koskevasta tarkistetun maakuntakaavan teemakartasta.

Numero 44 Muuramen kirkko

Keski-Suomen maakuntakaava 2040

Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 laadinta on valmisteluvaiheessa. Valmisteluaineistot olivat nähtävillä 7.3.-5.5.2022.

Keski-Suomen maakuntakaava 2040 käsittelee seudullisesti merkittävää tuulivoiman tuotantoa, hyvinvoinnin aluerakennetta ja liikennettä. Kaavaluonnos muuttaa ja täydentää voimassa olevaa maakuntakaavaa näiden teemojen osalta, muilta osin voimassa oleva maakuntakaava jää voimaan sellaisenaan. Käynnissä oleva maa-

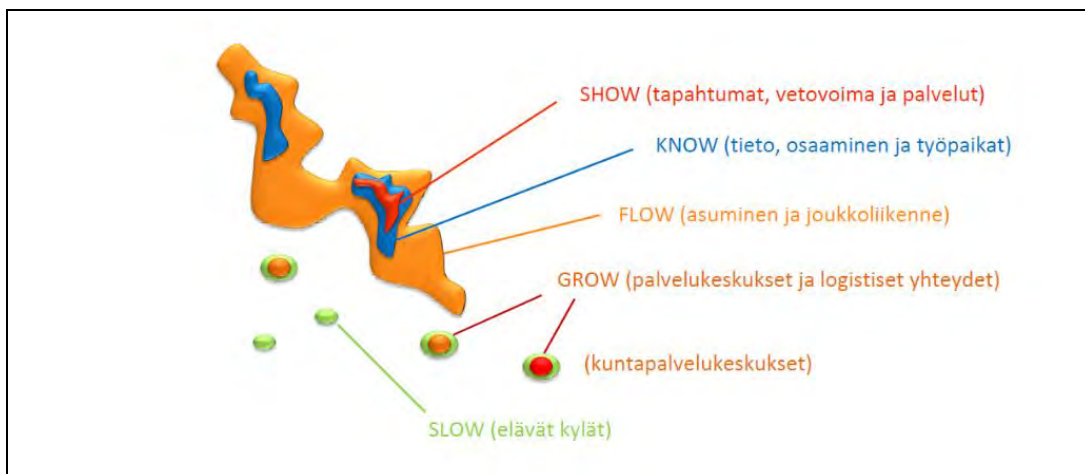
kuntakaavan päivitystyö koskee Keski-Suomen voimassa olevaa maakuntakaavaa ja koko Keski-Suomen maakunnan aluetta, Kuhmoinen pois lukien.

2.3.4 Jyväskylän seudun rakennemalli 20X0

Jyväskylän seudun 20X0 rakennemallityö on pitkälle tulevaisuuteen tähtäävä hanke, jossa kuvataan Jyväskylän, Hankasalmen, Laukaan, Muuramen, Petäjäveden, Toivakan ja Uuraisten muodostaman seudun tulevaa yhdyskuntarakennetta. Tavoitteena on ohjata seudun väestönkasvua ja siihen liittyvää uutta maankäyttöä hallitusti niin, että 200 000 asukkaan väestömäärä mahdollistuu. Rakennemallin osana esitetään Jyväskylän seudun kehittämisen visio, tavoitteet ja periaatteet yhdyskuntarakenteen kehittämiseksi. Rakennemalli on osa kaupunkiseutusuunnitelman toteuttamista. Se on prosessi, jossa etsitään ja vertaillaan vaihtoehtoja seudun tulevaisuudelle. Seudun rakennemalli ohjaa kuntien yleiskaavatyötä ja muuta maankäytön kehittämistä.

Jyväskylän seudun rakennemalli muodostuu kehittämissyöhykkeistä, joista jokaisella leimaa vyöhykkeelle ominainen asumisen ja työpaikkojen tiheys, maankäytön ja rakentamisen intensiteetti, palvelujen määrä ja saatavuus, kulkutapoihin liittyvät painotukset sekä erilainen elämänrytmi.

Suunnittelualue sijaitsee rakennemallin mukaisella FLOW –vyöhykkeellä; asuminen ja joukkoliikenne (kuvat 7-9). Vyöhyke muodostuu kaupunkikeskustaa lähellä olevista alueista, jonne on rakennettu hyvät joukkoliikenneyhteydet. Alueilla on omat kävelykeskustat ja niistä on kevyen liikenteen yhteydet kaupunkikeskustaan. Vyöhykkeellä on lähipalveluja ja runsaasti vapaa-ajan vietto mahdollisuuksia. Pääsy vesistöjen ääreen on helppoa.

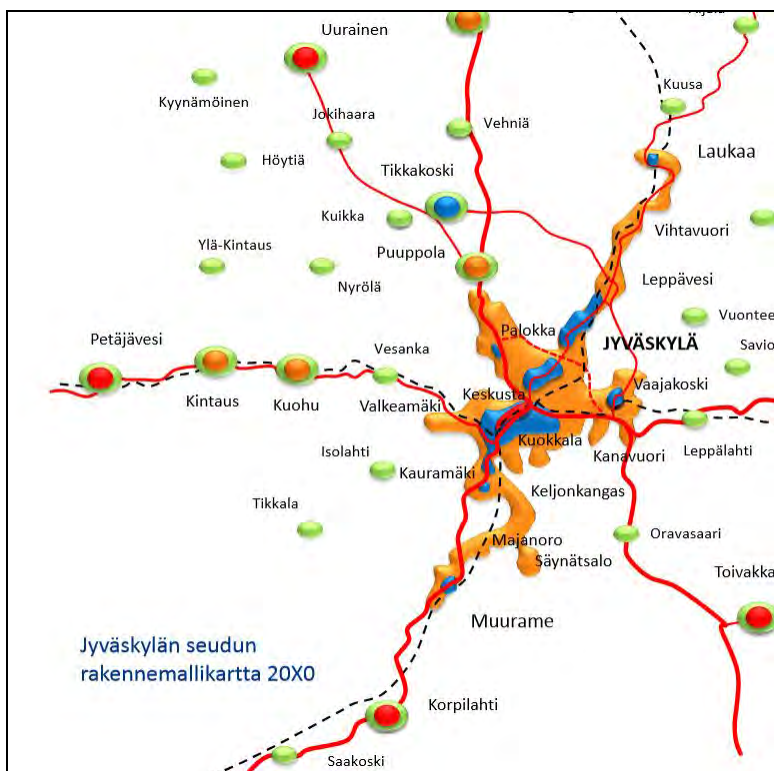
Kuva 7. Rakennemallivyöhykkeet, lähde Jyväskylän seudun rakennemalli 20X0, loppuraportti 7.2.2011

FLOW -vyöhyke on Jyväskylän seudun tulevan kasvun kannalta keskeisin vyöhyke, jossa yhdistyvät korkealuokkainen asuminen ja kattavat, bussiliikenteeseen perustuvat, joukkoliikennepalvelut (bussiliikenteen kaupunkilinjat ja seudulliset linjat).

Kuva 8. Esimerkkialue Muurame, Lähde: Rakennemallin esittelyaineisto 4.2.2011

Seudun väkiluvun arvioidusta kasvusta FLOW-vyöhykkeelle ohjataan hieman yli 50 % arvioidusta kokonaiskasvusta. Tästä uudesta kasvusta n. 30 % suunnataan nykyiseen taajamarakenteeseen ja 70 % uusille alueille. Tavoitteena on sijoittaa asumisesta 20 % kerrostaloihin, 30 % rivitaloihin ja 50 % omakotitaloihin. Aluetehokkuuden tavoitteena on ea 0,1-0,40, keskimäärin 75 as./ha.

Kuva 9. Ote Jyväskylän seudun rakennemallikartasta 7.2.2011

2.3.5 Jyväskylän Seudun Liikenne 2025

Rakennemallityön rinnalla on laadittu Jyväskylän Seudun Liikenne 2025 –ohjelma (JYSELI 2025). Jyväskylän Seudun Liikenne 2025 -työssä käsitellään liikennejärjestelmän nykytilaa ja kehitystrendejä, tulevaisuuden tavoitteita, toimintalinjauksia ja kehittämistoimenpiteitä. Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa on arvioitu rakennemallissa esitettyjen maankäytön kehittämisalueiden synnyttämiä liikenteellisiä tarpeita sekä kerrottu maankäyttöalueiden kehittämisessä ja uusien alueiden käyttöönotossa huomioitavat liikennejärjestelmän kehittämisperiaatteet.

Liikenneverkkojen kehittämisohjelmassa on huomioitu valtatie 9 kehittämistarve välillä Jyväskylä-Muurame. Ohjelmassa toimenpiteitä on kuvattu seuraavasti: ”Vt9 Jyväskylä – Muurame (-Jämsä) Valtatie 9 kehittämisestä nykyisen moottoritien päästä etelään on tarpeen laatia yhtenäinen suunnitelma. Alustavana lähtökohdiana on moottoritien jatkaminen Muurameen ja liittymä- ja ohituskaistajärjestelyt Muuramesta Jämsän suuntaan. Yhteysvälin kehittämisen tavoitteena on liikenteen turvallisuuden ja sujuvuuden parantaminen. Vt9 välillä Jyväskylä – Muurame (-Jämsä) on jo nykytilanteessa ajoittain ruuhkautunut.”

2.3.6 Maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimus

Valtion ja Jyväskylän kaupunkiseudun ensimmäinen MAL-sopimus on tullut voimaan kesäkuussa 2021. Kyse on maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimuksista, jotka valtio solmii suurimpien kaupunkiseutujen kanssa.

Sopimuksilla tuetaan kaupunkiseudun kuntien keskinäistä sekä kuntien ja valtion välistä yhteistyötä maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamisessa. Sopimukseen on kirjattu yhteiset yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän kehittämistavoitteet vuoteen 2031. Konkreettiset toimenpiteet kattavat vuodet 2021–23 sisältäen kuntien ja valtion yhdessä osoittamia resursseja asumiseen ja liikenteeseen.

Sopimus on hyväksytty kaikissa seudun kahdeksan kunnan kunnanvaltuustoissa. MAL-sopimuksessa mukana ovat Jyväskylän, Hankasalmen, Laukaan, Muuramen, Petäjäveden, Toivakan, Uuraisten ja Äänekosken kunnat. Valtion puolesta sopijaosapuolina ovat ympäristöministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, Väylävirasto, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA.

Lähde: <https://www.jyvaskylanseutu.fi/jyvaskylanseutu/mal>

Jyväskylän seudun MAL-kehityskuva on kahdeksan kunnan yhteinen, karttapohjainen pitkän tähtäimen suunnitelma alueen yhdyskuntarakenteesta, viherrakenteesta ja liikennejärjestelmästä. Sen laatiminen käynnistyi vuoden 2021 lopussa.

Kehityskuvatyö on yksi Jyväskylän kaupunkiseudun MAL-sopimuksen keskeisistä toimenpiteistä. MAL-kehityskuvassa tarkennetaan ja konkretisoidaan sopimukseen kirjattuja tavoitteita ja toimenpiteitä viemällä ne kartalle. Tavoitteena on ohjata seudun väestönkasvua sekä maankäyttöä ja liikennejärjestelmän kehittämistä halli-

tusti siten, että MAL-sopimuksen tavoitteet yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän kestävydestä ja vähähiilisuudesta toteutuvat.

Työn keskeisiä teemoja ovat:

- asumisen ja työpaikkarakentamisen sijoittumisperiaatteet
- liikennejärjestelmän ja verkon kehittämisen painopisteet
- viherrakenteen ja virkistyskohteiden kehittämisperiaatteet
- lähivuosien kärkitoimenpiteiden määrittely

Kehityskuva laaditaan yhteistyössä seudun kuntien (Hankasalmi, Jyväskylä, Laukaa, Muurame, Petäjävesi, Toivakka, Uurainen, Äänekoski), Keski-Suomen ELY-keskuksen ja Keski-Suomen liiton kanssa.

Kehityskuva ei ole maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittama kaava. Se täydentää lakisääteistä kaavasuunnittelua ja nostaa esille periaatteet ja tavoitteet, joiden pohjalta seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittäminen etenee.

MAL-kehityskuvan luonnos on valmistunut ja se on ollut nähtävillä mielipiteiden saamista varten 7.10.-11.11.2022.

Lähde: <https://www.jyvaskylanseutu.fi/jyvaskylanseutu/mal/jyvaskylan-seudun-mal-kehityskuva>

2.3.7 Muuramen strategia 2022-2025

Valtuuston 20.6.2022 hyväksymä kuntastrategia 2022-2025 ohjaa Muuramen kunnan kaikkea keskeistä päätöksentekoa, suunnittelua ja kehittämistä. Strategiassa esitetään visiona 2035 ”Maailman onnellisin Muurame”. Strategian mukaan asukaslähtöisyys, rohkeus ja vastuullisuus ovat arvoja, jotka ohjaavat Muuramen kunnan toimintaa ja päätöksentekoa.

Kuntastrategiassa asetettuja tavoitteita:

1. Vetovoima ja yrittäjäaktiivisuus

- Sijainnin hyödyntäminen ja tunnettavuuden lisääminen.

Hyödynnämme Muuramen vetovoimaista sijaintia. Aluesuunnittelussa hyödynnämme valtatie vartta alueen rakentamisessa ja yritysten sijoittumisessa. Kehitämme toimivia liikenneyhteyksiä. Päivitämme Muuramen mainestrategian. Markkinoimme ja kerromme palveluistamme ja vahvuuksista sekä lisäämme valtakunnallista ja kansainvälistä näkyvyyttä.

- Elinkeinoelämän edelläkävijä

Kehitämme aktiivisesti omaa elinkeinopoliittista osaamistamme ja yrittäjille tarjottavia palveluita. Vahvistamme uusien työpaikkojen syntyä ja työn tekemisen edellytyksiä Muuramessa – myös paikkariippumattomasti. Edistämme yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa edellytyksiä uuden teknologian hyödyntämiseen, hiilineutraalisuuteen sekä luontomatkailuun

2. Asuminen, liikenne ja elinympäristö

- Monipuolinen eri tarpeita ja ikäryhmiä huomioon ottava asuminen

Tarjoamme monipuolisia ja viihtyisiä tontteja sekä asumisvaihtoehtoja eri puolilla Muuramea. Uudet alueet liittyvät kestävästi olemassa oleviin alueisiin. Jo olemassa olevia alueita sekä uusia alueita kehitetään laaja-alaisesti tarpeiden mukaan.

- Hiilineutraali Muurame 2035

Suosimme uusiutuvien energialähteiden hyödyntämistä kunnan eri toiminnoissa kuten asumisessa ja liikenteessä. Kehitämme kiertotaloutta osana ilmastotyötä. Edistämme kestäviä liikkumisen muotoja sekä ympäristöystävällisiä toimintatapoja.

- Hyvää elämää tukeva ja turvallinen elinympäristö

Otamme huomioon palveluiden saavutettavuuden sekä asukkaiden moninaisuuden elinympäristöjä suunniteltaessa. Panostamme lähialueen liikenneyhteyksiin mm. turvallisia kevyenliikenteen reittejä kehittäen. Edistämme aluesuunnittelussa mahdollisuuksia nauttia lähiluonnosta sekä vesi- ja viheralueista.

3. Hyvinvointi, osallisuus ja sujuva arki

- Lasten ja nuorten hyvinvointi, turvallinen kasvu ja osallisuus

Kehitämme oppimisympäristöjä varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa. Jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus harrastaa. Tunnistamme varhain lasten ja nuorten huolia ja annamme tukea. Edistämme lasten ja nuorten vaikuttamisen mahdollisuuksia. Tuemme perheiden ja kotien arkea ja hyvinvointia.

- Mutkattoman asioinnin Muurame

Muuramessa tarjoamme selkeät palvelukanavat ja etsimme ratkaisuja yhdessä kuntalaisten, järjestöjen ja yritysten kanssa. Myös uuden kuntalaisen on helppo asettua kuntaan ja asioiminen kunnassa on sujuvaa ja helppoa.

- Aktiivinen ja tyytyväinen kuntalainen

Mahdollistamme kaikkien osallistumisen ja kehitämme osallistumisen keinoja. Teemme yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa. Kehitämme monipuolisia kulttuuripalveluja yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Kehitämme Liikkuva Muurame – toimintaa. Tarjoamme luonnonläheisiä harrastamisen ja liikkumisen mahdollisuuksia kaikenikäisille.

4. Johtaminen ja talous

- Mahdollistava kuntatalous

Huolehdimme, että kustannustehokkuus, laatu ja vaikuttavuus palveluiden tuottamisessa paranee. Arvioimme myös palveluiden tuottamistapoja. Kunnan omistukset ovat tehokkaassa käytössä ja omistajapolitiikka on aktiivista ja ajantasaista.

- Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö

Panostamme ennakoivaan henkilöstösuunnitteluun sekä esihenkilö- ja työyhteisötaitojen kehittämiseen. Henkilöstön ideoita ja näkemyksiä hyödynnetään kunnan toiminnan kehittämisessä.

- Verkostoyhteistyö

Ylläpidämme ja kehitämme kuntien ja muiden sidosryhmien välistä yhteistyötä toiminnan eri tasoilla.

Strategisina mittareina esitetään mm. kunnan väestömäärän lisääntyminen +150 asukasta/vuosi ja työpaikkojen määrän kasvu +30 työpaikkaa/vuosi.

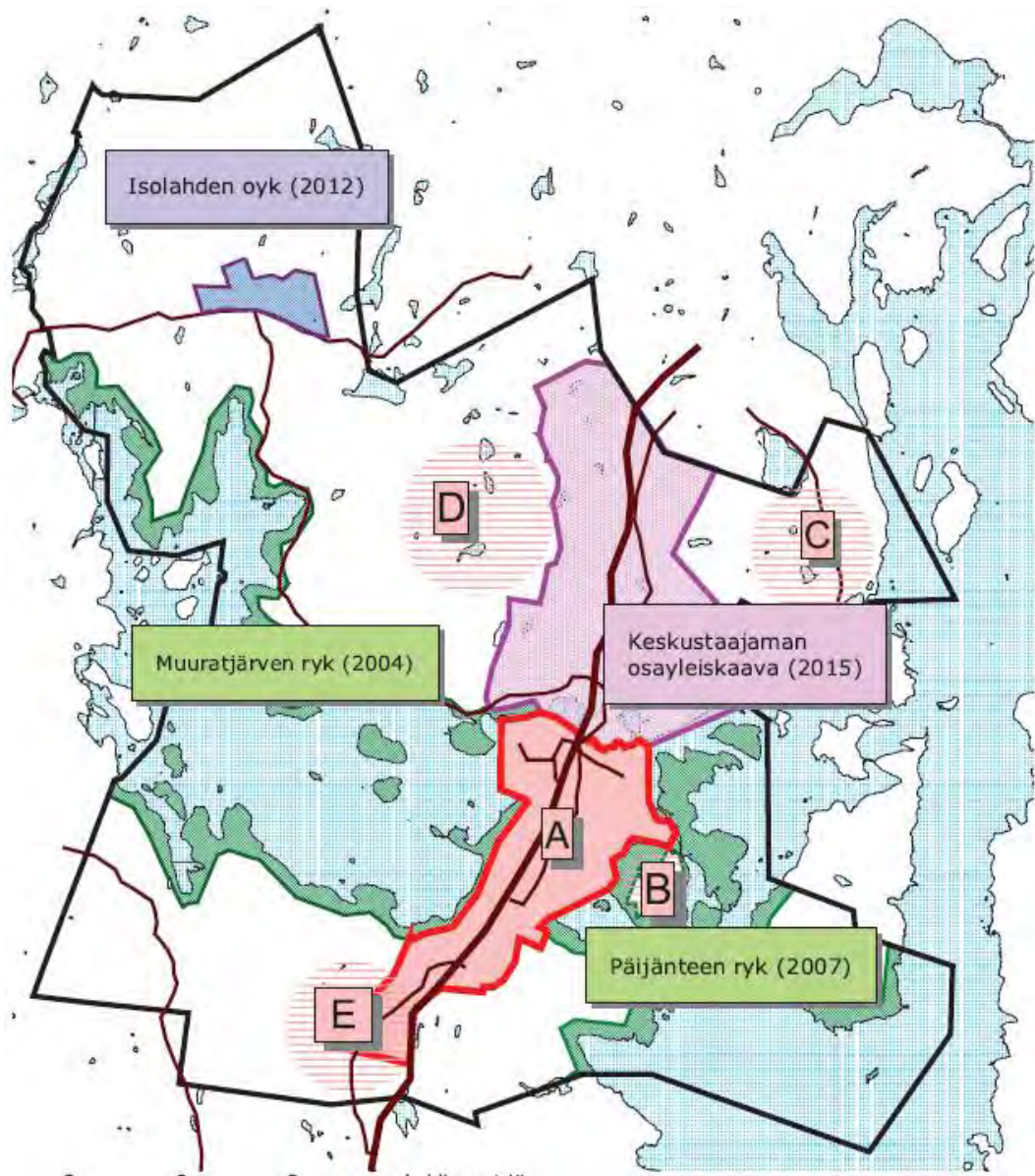
Lähde:

https://www.muurame.fi/library/files/62b9670fc9105847e50008c7/Strategia_2022__2025.pdf

2.3.8 Yleiskaavat

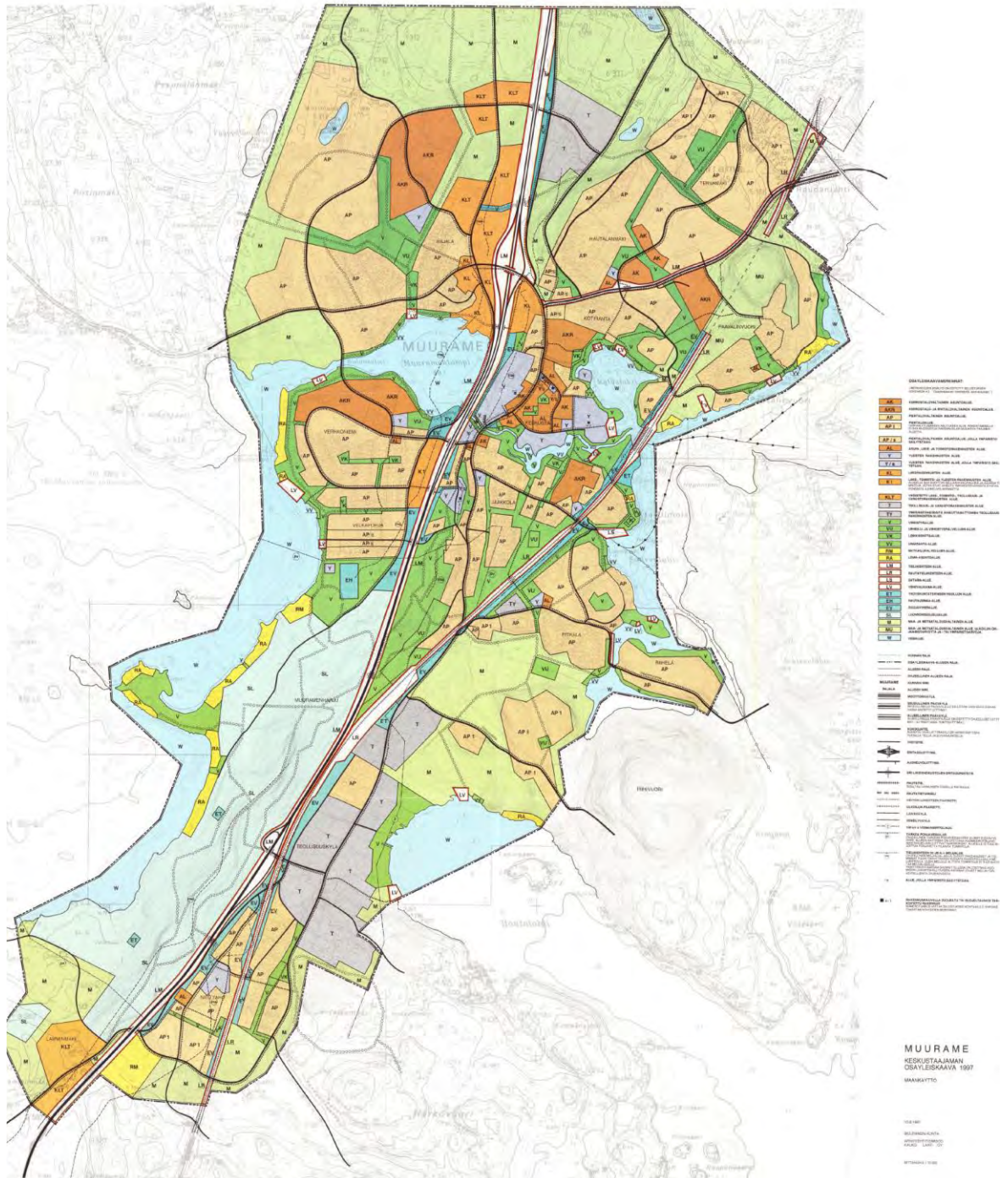
Suunnittelualueelle on laadittu oikeusvaikutukseton Keskustaajaman osayleiskaava (1997). Suunnittelualuetta ympäröivillä alueilla on voimassa oikeusvaikutteiset osayleiskaavat: Keskustaajaman osayleiskaava, I-vaihe, pohjoisosa (2015), Päijänteen rantayleiskaavan muutos (2007) ja Muuratjärven rantayleiskaava (2004). Tällä osayleiskaavalla on tarkoitus muuttaa muutamien alueiden osalta rantayleiskaavoja. Yleiskaavoituksen tilanne on esitetty *kuvissa 10-14*.

Suunnittelualue rajautuu pohjoisessa Keskustaajaman osayleiskaavaan (2015), lännessä Muuratjärven rantaosayleiskaavaan (2004) ja idässä Päijänteen rantayleiskaavan muutokseen (2007). Muuratjärven rantayleiskaavaa muutetaan Muuratjärven Innanlahden ranta-alueella ja Päijänteen rantayleiskaavaa Hautalahden etelärannalla sekä Riihiniemen itäosassa.

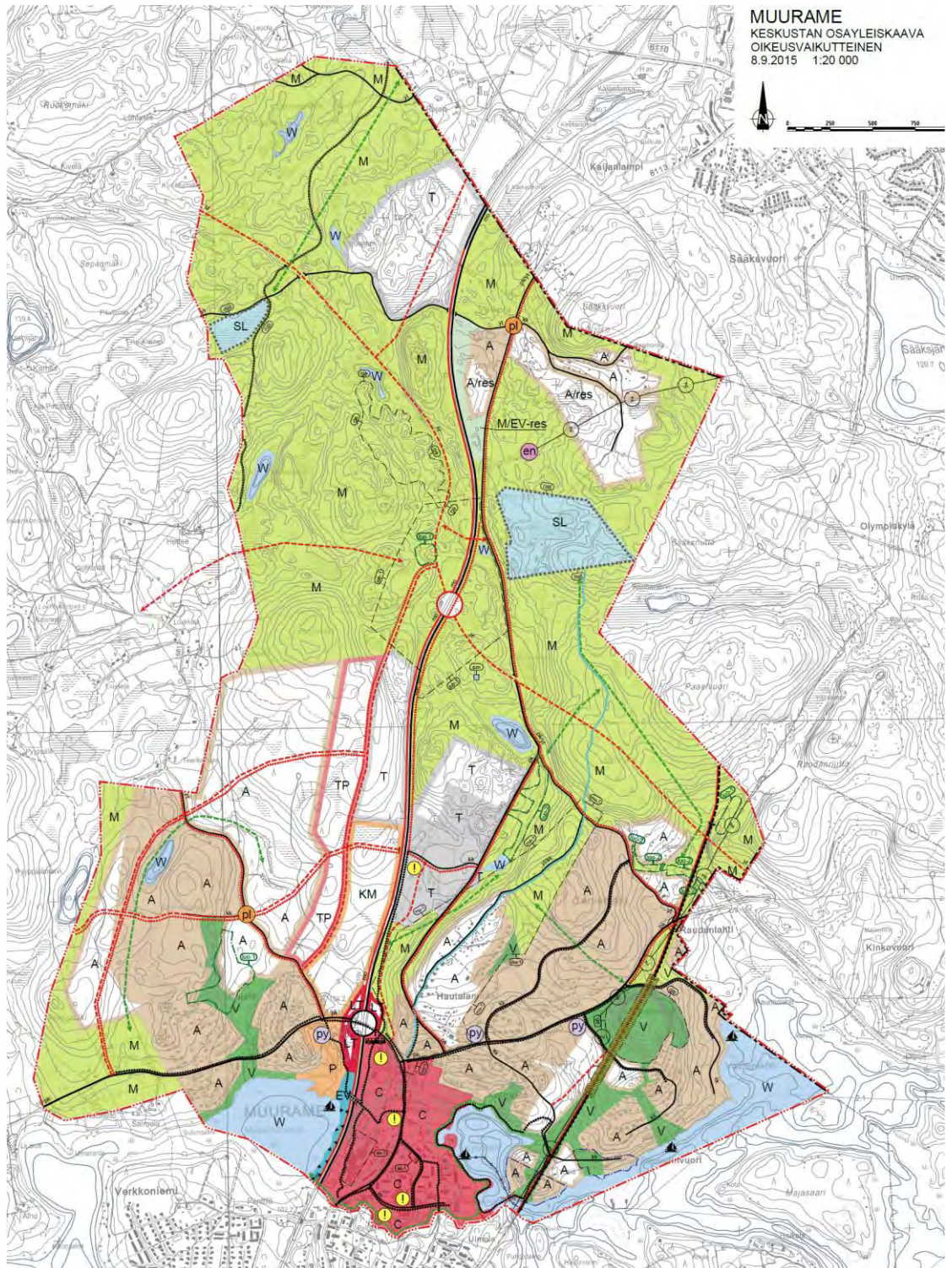

Kuva 10. Ote yleiskaavoituksen tilannetta kuvaavasta kartasta. Kirjaimella A on kuvattu nyt vireillä olevaa Keskustaajaman eteläosan osayleiskaavaa. Muilla kirjaimilla kuvataan tulevia yleiskaavoja: B. Riihivuoren osayleiskaava, C. Kinkomaan osayleiskaava, D. Golfalueen osayleiskaava, E. Eteläosan osayleiskaava (erillinen kyläkaava). Lähde kaavoitus-katsaus 2020, Elinvoiman ja kestävän kasvun osasto.

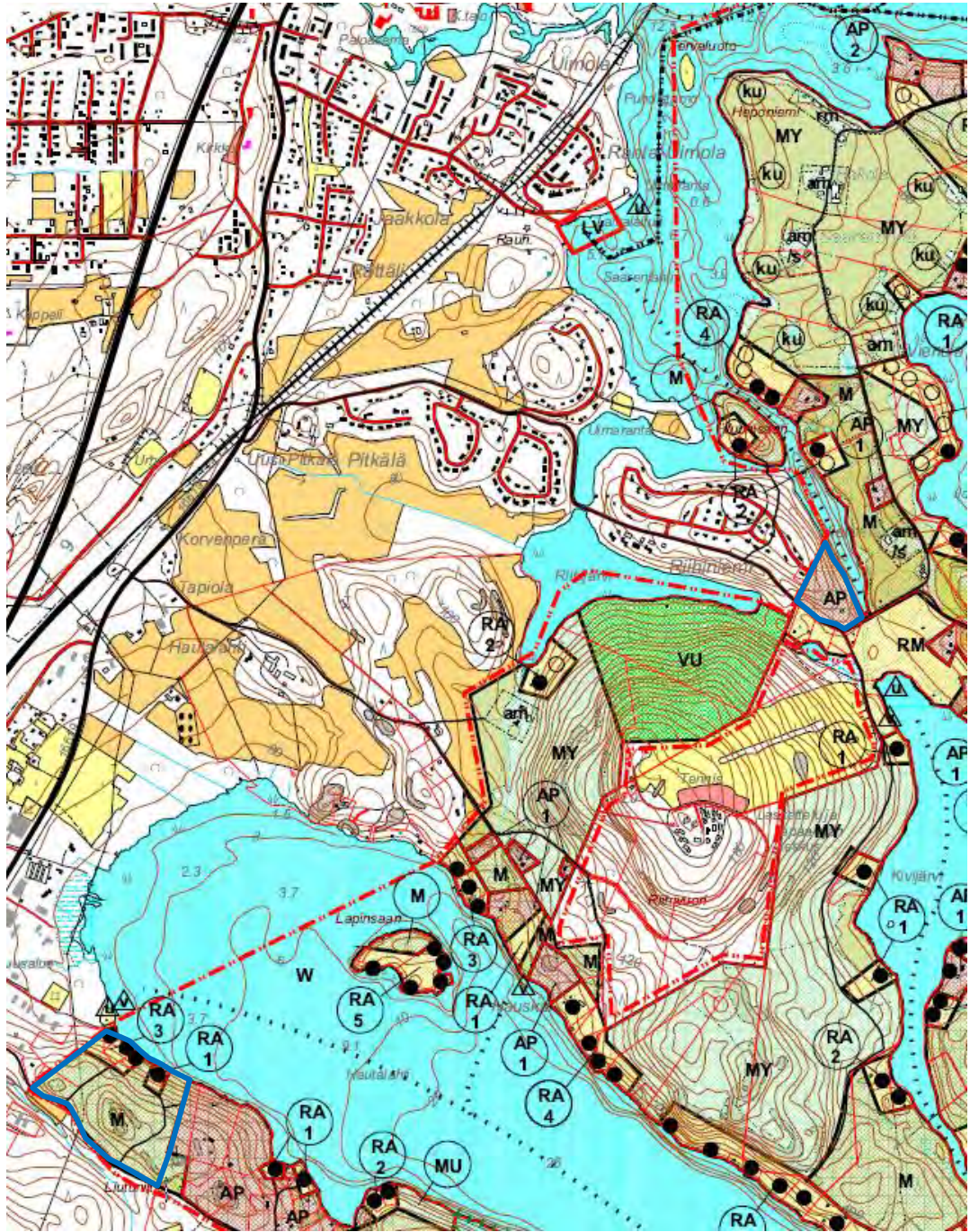
Kuva 11. Ote keskustaajaman oikeusvaikutuksettomasta osayleiskaavasta (1997)

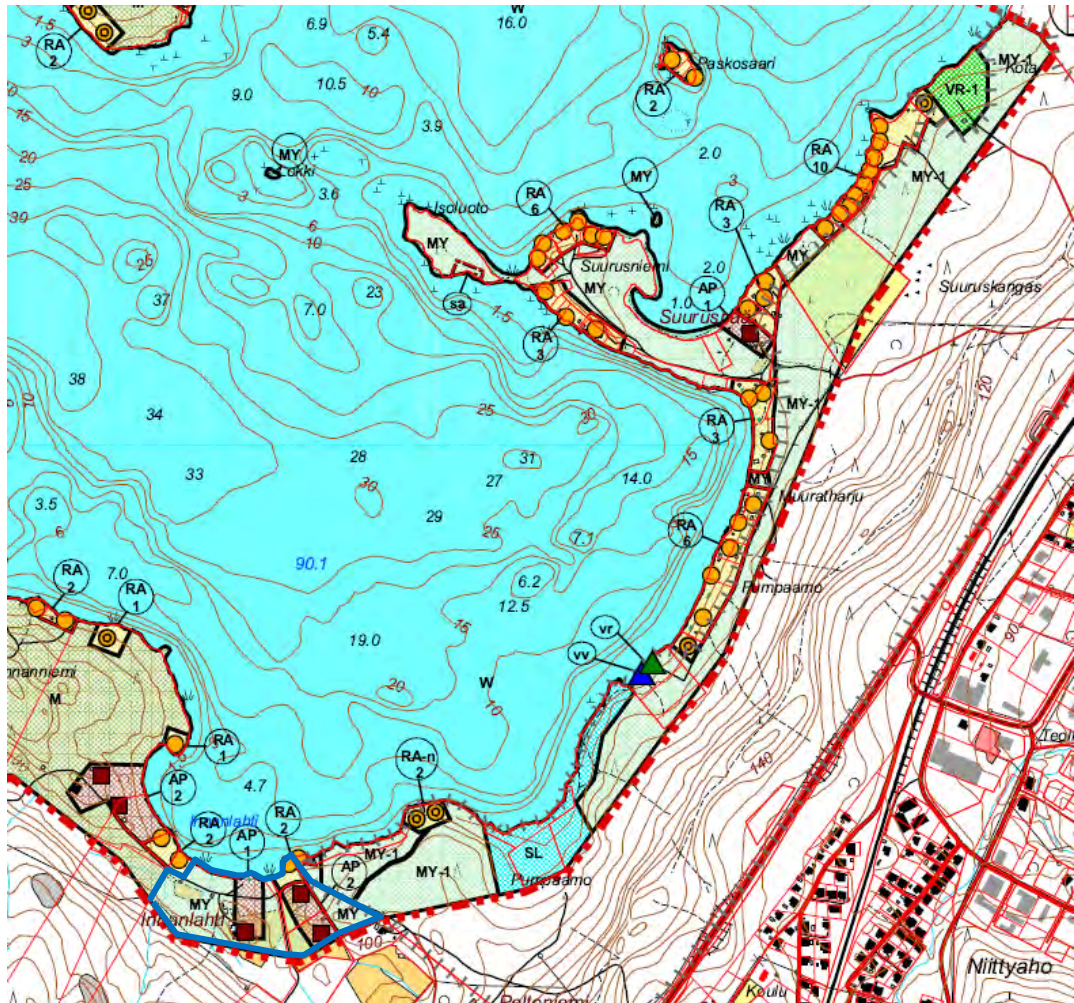
Kuva 12. Ote keskustaajaman pohjoisosan oikeusvaikutteisesta osayleiskaavasta

Kuva 13. Ote Pääjärven rantayleiskaavan muutoksesta (kv 29.10.2007). Rantayleiskaavan muutosalueet on rajattu likimääräisesti sinisellä viivalla.

Kuva 14. Ote Muuratjärven rantayleiskaavasta (kv 21.6.2004). Rantayleiskaavan muutos-alue on rajattu likimääräisesti sinisellä viivalla.

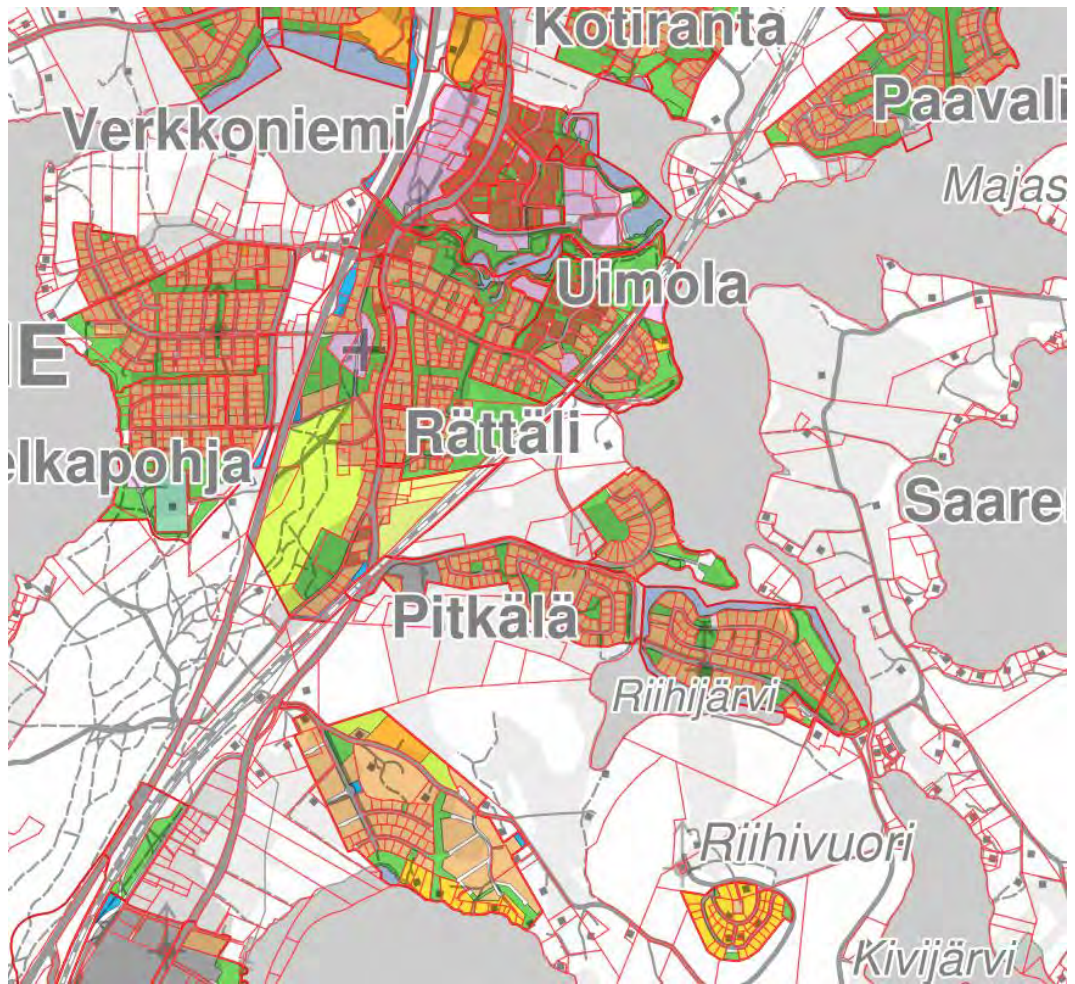
2.3.9 Asemakaavat

Suunnittelualueen pohjoisosan Jaakkolan, Verkoniemen ja Velkapohjan alueet ovat laajasti asemakaavoitettuja. Myös alueen itäosaan Pitkälän ja Riihiniemen alueille on rakentunut laajoja pientaloalueita asemakaavoihin perustuen. Teollisuuskylän ja Niittyahon asemakaavoitetut alueet sijaitsevat yleiskaava-alueen keskiosissa. Niittyahon asemakaavaan on tehty äskettäin muutos ja laajennus (kvalt 30.9.2019 § 65). Viimeisimpiä uusia asemakaava-alueita ovat Päijänteen ranta-alueeseen rajautuva Hautalahden asemakaava (kvalt 28.5.2018 § 29), alueen eteläosaan sijoittuva Kuusanmäentien asemakaava (kvalt 27.4.2020 § 9) ja alueen pohjoisosaan valtatie 9 länsipuolelle sijoittuva Kappelintien asemakaava ja asemakaavan muutos (kvalt 17.5.2021 § 37).

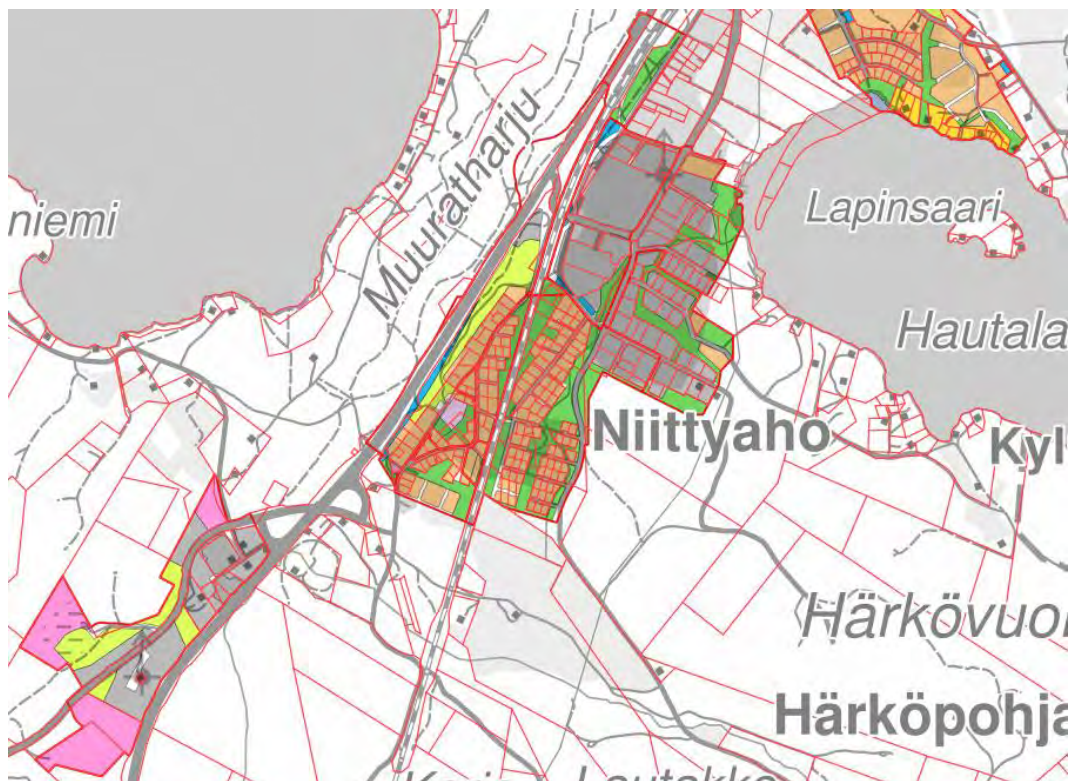
Kappelintien asemakaava-alueen eteläpuolella on valmisteilla Harjunherin asemakaava ja pohjoispuolella Paulannon asemakaava. Harjunherin asemakaavan tavoitteena on kaavoittaa Kappelintien alueelle tontteja pientaloille. Paulannon asemakaavan tavoitteena on kaavoittaa Peltolantien varteen tontteja erillispientaloille ja/tai rivitaloille asuinkäyttöön. Valtatie puoleinen osa merkittäisiin suojaviheralueeksi. Muuramen kunnan elinvoiman ja kestävä kasvun lautakunta päätti 22.11.2022 käynnistää Kenttätien liikuntapuiston asemakaavan laatimisen.

Otteet ajantasa-asetuskaavakartasta 25.8.2022 on esitetty kuvissa 15.1 ja 15.2

Kuva 15.1 Ote (pienennös) ajantasa-asemakaavakartasta 25.8.2022, pohjoisosa

Kuva 15.2 Ote (pienennös) ajantasa-asemakaavakartasta 25.8.2022, eteläosa

2.3.10 Osayleiskaavaa varten laaditut selvitykset

- Luontoselvitys, II-vaihe, FCG (2018)
- Selvitys luontoarvojen puolesta rakentamisalueiksi sopivista Muuramenharjun Natura 2000- verkostoon kuuluvista alueista, FCG (2019)
- Muuramen keskustan osayleiskaavan I-vaihe, Luontoselvitys, FCG (2012)
- Taajaman osayleiskaavan muutos; Luonto- ja maisemaselvitys, Suunnittelukeskus Oy (2006)
- Keskustaajaman osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi, Mikroliitti (2006)
- Muuramen kaupallinen selvitys, FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy (2014)
- Muuramen keskustan kehittämissuunnitelma 2030, WSP (2014)
- Muuramen keskustan kehittämisen työpaja, FCG (2013)

2.3.11 Muut selvitykset ja aineistot

Luonnonympäristö ja maisema

- Ympäristöministeriö, Syke: Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet VAMA 2021.
- KESELY päätökset 365/2018 ja 366/2018 erityisesti suojeltavan lajin (valkoselkätikka) esiintymispaikan rajojen määrittämisestä
- Natura-arvioinnin velvollisuuden selvittäminen/Valtatie 9 aluevaraussuunnitelma, FCG Finnish Consulting Group Oy (12.7.2021)
- Luonnonsuojelulain 65 §:n asianmukainen Natura- arviointi (FCG 2023)
- Suuruskankaan tekopohjavesilaitos, luontoselvitys, FCG (2014)
- Hautalahden alueen luontoselvitys, FCG, (2014)
- Keski-Suomen maakunnallisesti arvokkaat kulttuurimaisemat, Keski-Suomen liiton julkaisu B 61/1996
- Valtakunnallisesti arvokkaat moreenimuodostumat, Ympäristöministeriö 2007
- Luonnon ja maiseman kannalta arvokkaat kallioalueet
- Valtakunnallisesti arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat

Rakennettu kulttuuriympäristö ja kiinteät muinaisjäännökset

- Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY, Museovirasto
- Keski-Suomen maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt, Keski-Suomen liitto (2016)
- Muuramen modernin rakennusperinnön inventointi, Keskustaajama ja Kinkomaa, Keski-Suomen museo, Virpi Myllykoski (2012)
- Muuramen rakennusperinteen inventointi (1986)
- Museoviraston muinaisjäännösrekisteri

Liikenne

- Valtatien 9 aluevaraussuunnitelma Muuramen kohdalla, Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (raportteja 66/2022)

- Tampere- Jyväskylä ratahanke: Orivesi-Jyväskylä liikennepaikkojen ja raiteiden kehittäminen, ratasuunnitelma, Muuramen liikennepaikka, Väylävirasto 17.6.2022
- Tieliikennemeluserveys Muuramen kohdalla, Promethor (11.2.2022)
- Meluserveys Muuramen liikennepaikan kohdalla (Destia Oy 30.11.2021)
- Tärinä tarkastelu Muuramen liikennepaikan kohdalla (Destia Oy 30.11.2021)
- Keski-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelma (23.10.2020)
- Valtatie 9 aluevaraussuunnitelma Muuramen Teollisuustien kohdalla, Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (raportteja 37/2019)
- Valtakunnalliset liikenne-ennusteet (Liikenneviraston julkaisuja 57/2018)
- Keski-Suomen ELY- keskuksen valtateiden pysäkkiselvitys (2016)
- Ratayhteyden Jyväskylä-Tampere-Helsinki nopeuttaminen (2013)
- Valtatie 9 kehittämisselvitys välillä Jyväskylä – Jämsä (2013)
- Jyväskylän seudun liikennejärjestelmä JYSELI 2025 (2010)
- Jyselvi2025_joukkoliikenteen kehittämissuunnitelma
- Jyväskylän joukkoliikenne 20X0, yleiskaavallinen joukkoliikenneselvitys
- Maanteiden meluserveys, Liikennevirasto, Sito (2012)
- Muuramen liikenneturvallisuussuunnitelma (2002)
- Ysitien kehityskäytävä
- Keski-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelma 12/2012 sekä selvityksen taustaineistot, Keski-Suomen liitto

Muut selvityksineistot

- Muuramen kaavoituskatsaus 2022, elinvoiman ja kestävän kasvun lautakunta 14.12.2021
- Suuruskankaan tekopohjavesilaitoksen esisuunnitelma (FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy 2020).
- Muuramen kunnan maapoliittinen ohjelma 2019-2022 (8.10.2019)
- Keskustaajaman osayleiskaava, I-vaihe, FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy (2015)
- Keski-Suomen maakunnan strateginen vesihuollon kehittämissuunnitelma vuosille 2009–2020, Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (julkaisuja 10/2010)
- Keskustaajaman osayleiskaava (1997)
- PALKKI – palveluverkkoselvitys (2014)
- Muuramenharjun tekopohjavesitutkimus (1993)
- Muuramen kuntastrategia 2016 - 2021: Mahdollisuuksien Muurame – elinvoimainen edelläkävijä
- Jyväskylän seudun rakennemalli 20X0 Kunta- ja seutusuunnitelmat
- Jyvässeudun rakennemalli 20X0 ja siihen liittyvä aineisto (2011)
- Keski-Suomen liiton maakuntakaavoituksen Muuramea koskevat aineistot
- Pilaantuneet maa-alueet (tiedot: ELY-keskus, 2016)
- Liikuntapalvelujen askelmerkit 2010-luvulle, Jyväskylän seudun liikuntasuunnitelma, Erkki Huovinen, Ari Karimäki (2010)
- Muuramen kunnan rakennus- ja rakennuslupatiedot ym. kunnan aineisto (mm. omistajatiedot)
- Maanmittauslaitoksen maastotietokanta
- Numeerinen kiinteistörekisterikartta
- Ympäristöhallinnon, maanmittauslaitoksen ja muiden viranomaisten ym. avoimen paikkatiedon aineistot
- Muiden viranomaisten aineistot

2.3.12 Rakennusjärjestys

Muuramen kunnan rakennusjärjestys on hyväksytty valtuustossa 24.2.2022 (§ 9).

2.3.13 Rakennuskiellot

Suunnittelualuetta ei ole asetettu rakennuskieltoon. Asemakaava-alueilla saattaa olla rakennuskielloja asemakaavan perusteella.

2.3.14 Pohjakartta ja suunnitteluaineisto

Yleiskaavan pohjakarttana käytetään maanmittauslaitoksen numeerista maastotietokantaa ja ilmakehämäärittäjä-aineistoa sekä kiinteistöjen raja-aineistona maanmittauslaitoksen numeerista kiinteistöraja-aineistoa.

Yleiskaavakartta laaditaan koordinaattijärjestelmässä ETRS-GK26, mittakaavassa 1:20 000.

Suunnittelussa hyödynnetään maastotietokanta-aineistoa.

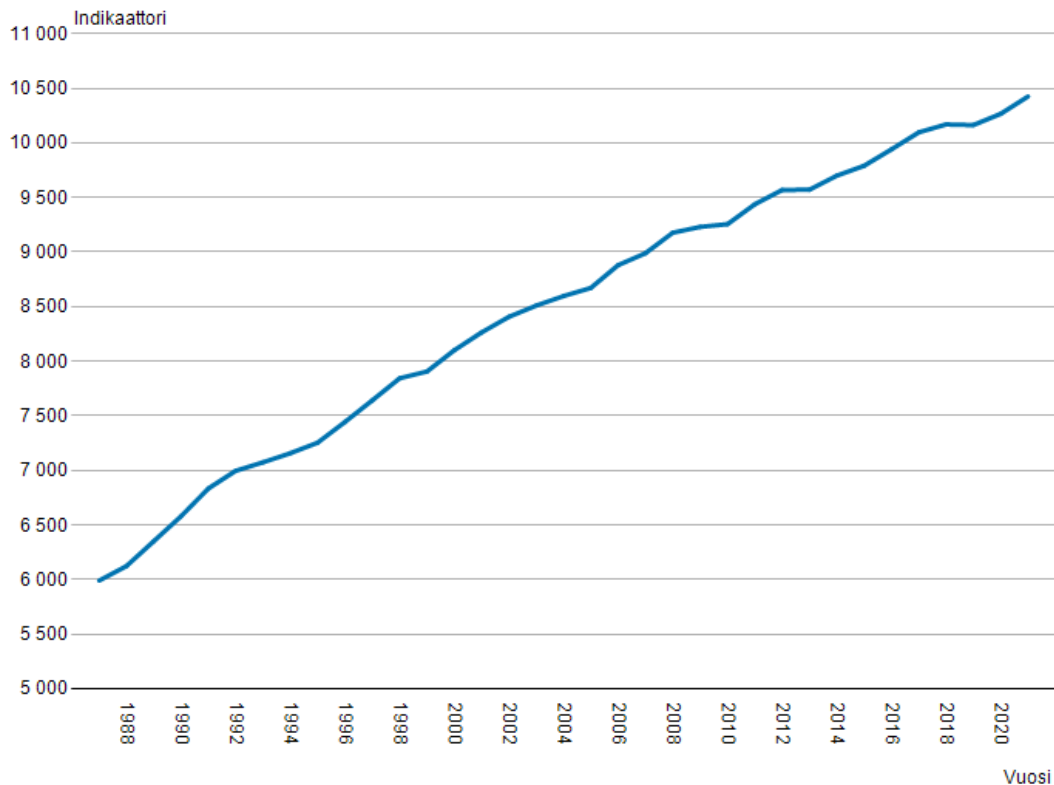
3. MAANOMISTUS

Suunnittelualue on pääosin yksityisten maanomistajien omistuksessa. Muuramen kunta on myös merkittävä maanomistaja alueella. Lisäksi maata omistavat valtio ja yritykset.

4. VÄESTÖ JA ELINKEINORAKENNE

Muuramen väkiluku oli 10426 vuonna 2021 . Väkiluku on kasvanut suhteellisen tasaisesti vuodesta 1987 lähtien (*Kuva 16*). Vuonna 2021 väkiluvun kasvu edelliseen vuoteen verrattuna oli 1,5 % (koko maassa 0,3 %) ja väkiluku on kasvanut viiden vuoden aikana vuodesta 2016 4,9 % (koko maassa 0,8 %). Vuonna 2020 kunnan taajama-aste oli 87,1 %, kun se koko maassa oli 86,5 %.

Kuva16. Väkiluvun kehittyminen Muuramessa vuosina 1987 - 2021. Lähde: Kuntien avainluvut, Helsinki: Tilastokeskus.

Muuramen kunnassa asui 2967 perhettä ja 4304 asuntokuntaa vuonna 2020. Suurin osa asuntokunnista (78,3 %) asui rivi- tai pientalossa. Muuramen asuntokunnista 77,7 % asui omistusasunnossa (taulukko1). Lähde: Kuntien avainluvut, Helsinki: Tilastokeskus.

Taulukko 1.

Tilastotiedot 2020	Muurame
Väkiluku	10267
Asuntokuntien lukumäärä	4304
Perheiden lukumäärä	2967
Rivi ja pientaloissa asuvien asuntokuntien osuus	78,3 %
Pientaloissa asuvien asuntokuntien osuus	60,5 %
Kerrostaloissa asuvien asuntokuntien osuus	21,0 %
Vuokra-asunnoissa asuvien asuntokuntien osuus	18,6 %
Omistusasunnoissa asuvien asuntokuntien osuus	77,7 %

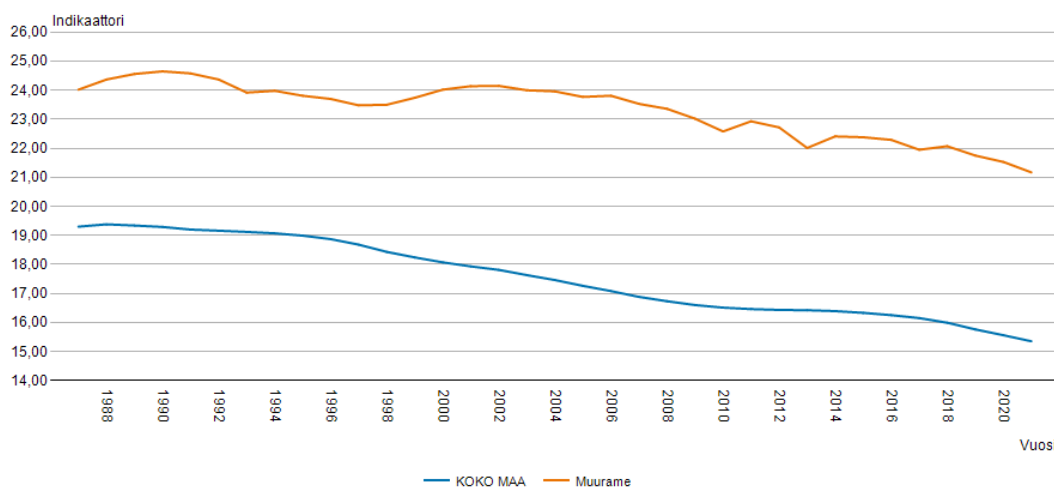
Muuramessa asuu paljon lapsia ja nuoria. Koko maan tilanteeseen verrattuna alle 15 vuotiaiden osuus on Muuramessa koko maan keskiarvoa suurempi ja yli 65-vuotiaiden osuus keskiarvoa pienempi (taulukko 2). Lähde: Kuntien avainluvut, Helsinki: Tilastokeskus. Pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna tilanne mukaillee koko maan väestönkehitystä; työikäisen väestön määrä vähenee ja yli 65 vuotiaiden

osuus kasvaa. Lasten osuus on vähentynyt 1990- luvun vaihteen huippuvuosista, mutta tasaantunut viime vuosina (kuvat 17-19).

Taulukko 2.

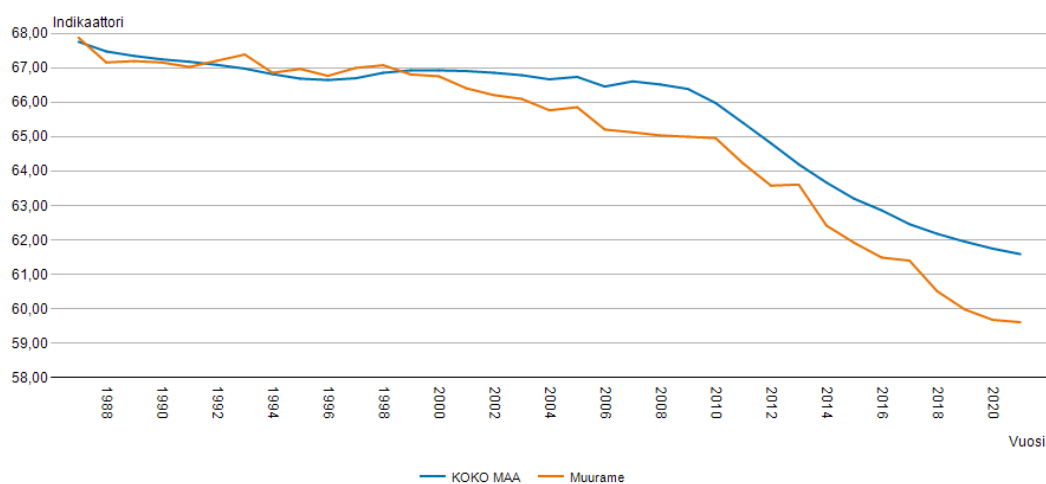
	Muurame 2021 (10426)	Koko maa 2021 (5 548 241)
Ikävuodet 0 - 15 osuus väestöstä %	2 207 21,2 %	15,4 %
Ikävuodet 15 - 64 osuus väestöstä %	6 215 59,6 %	61,6 %
Ikävuodet 65 - osuus väestöstä %	2 004 19,2 %	23,1 %

Alle 15- vuotiaiden osuus väestöstä (%) 1987-2021

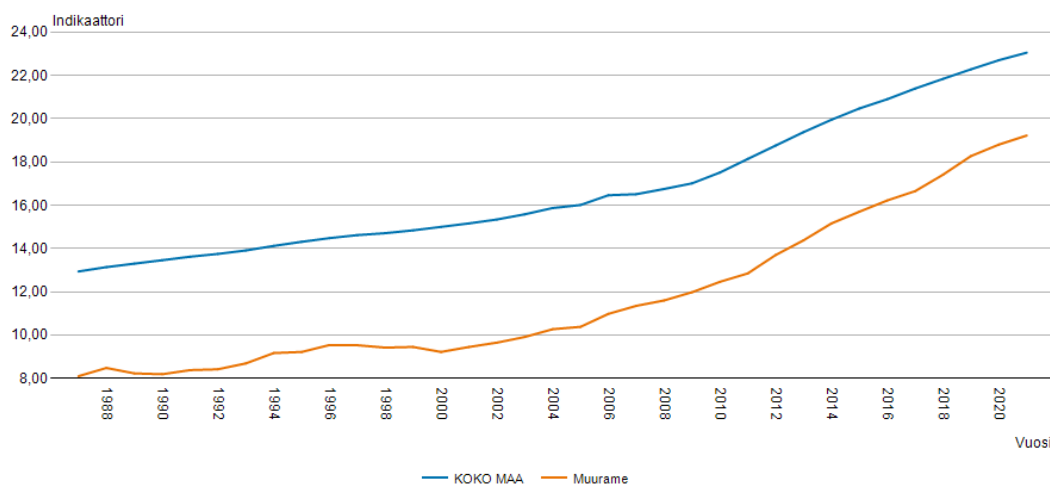
Kuva 17. Alle 15- vuotiaiden osuus väestöstä 1987-2021 Muuramessa ja koko Suomessa. Lähde: Kuntien avainluvut, Helsinki: Tilastokeskus.

15-64- vuotiaiden osuus väestöstä (%) 1987-2021

Kuva 18. Alle 15-64- vuotiaiden osuus väestöstä 1987-2021 Muuramessa ja koko Suomessa. Lähde: Kuntien avainluvut, Helsinki: Tilastokeskus.

Yli 64- vuotiaiden osuus väestöstä (%) 1987-2021

Kuva 19. Yli 64- vuotiaiden osuus väestöstä 1987-2021 Muuramessa ja koko Suomessa. Lähde: Kuntien avainluvut, Helsinki: Tilastokeskus.

Muuramen väkiluku vuonna 2011 oli 9438 asukasta. Suunnittelualueella asui 2011 3337 asukasta, joka oli 35 % koko kunnan vuoden 2011 asukasluvusta. Verkko- niemessä asui lähes kolmannes, 27 % osayleiskaava-alueen asukkaista, Jaakkolas- sa 38 % asukkaista, Pitkälässä 10 %, Riihiniemessä 8 %, Hautalahden ja Teolli- suuskylän alueilla 2 %, Niittyahon alueella 12 % ja Lamminmäen alueella 1 % (taulukko 4 ja kuva 20). Lisäksi suunnittelualueen eteläosan maa- ja metsätalous- valtaisella alueella asuu muutama kymmenen ihmistä.

Muuramen väkiluku oli 10426 vuonna 2021. Kunnan väkiluku kasvoi 988 asuk- kaalla (n. 10,48 %) 2011-2021. Kunnan väkiluvun lisäyksen jakautumisesta eri alueille ja suunnittelualueen väkiluvun kehityksestä 2011-2021 ei ole käytettävissä tietoja. Osayleiskaava-alueen väestön määräksi vuonna 2021 arvioidaan 3649 asu- kasta. Arvio perustuu vuoden 2011 tilanteeseen kunnan väestön sijoittumisesta kunnan eri alueille. Vuonna 2011 osayleiskaavan alueella asui 35 % koko kunnan asukasluvusta.

Taulukko 4.

Alue	Asukasmäärä (2011)	Asukasmäärä (2021)
Muurame	9438	10426
Osayleiskaava-alue	3337	3649 (arvio)
1. Verkkoniemi	916	
2. Jaakkola	1268	
3. Pitkälä	346	
4. Riihiniemi	275	
5. Hautalahti	65	
6. Teollisuuskylä	53	
7. Niittyaho	394	
8. Lamminmäki	20	

Kuva 20. Eteläisen keskustaajaman osayleiskaava-alueen asukasmäärä, Muuramen kunta, 30.11.2011.

Vapaa-ajan asutus

Kesäkuukausina alueen väestömäärä lisääntyy jonkin verran alueelle tulevien kesäasukkaiden myötä. Tilastokeskuksen tietojen mukaan Muuramen kunnassa oli yhteensä 765 kesämökkiä 31.12.2013, kun vastaavasti asutokuntien lukumäärä oli 3888.

Työpaikka- ja elinkeinorakenne

Vuonna 2014 työpaikkojen määrä Muuramessa oli 2592, joista alkutuotannon työpaikkojen osuus oli 1,5 %, jalostuksen 38,9 % sekä palvelutyöpaikkojen osuus 57,9 % (Lähde: Tilastokeskus). Palveluelinkeinot ja jalostuksen työpaikat ovat siten merkittävimpiä työllistäjiä osayleiskaavan alueella.

Vuonna 2016 Muuramen työssä toimivasta väestöstä 1,7 prosenttia työskenteli maa- ja metsätaloudessa, 27,5 prosenttia teollisuus- ja rakennustoiminnassa ja 69,7 prosenttia palveluammateissa.

Muuramessa on noin 550 yritystä, jotka työllistävät noin 1500 henkilöä. Muuramen työpaikkaomavaraisuus on 67%. Suurimpia julkisia työnantajia ovat Muuramen kunta ja Muuramen seurakunta. Suurimpia yksityisiä työnantajia ovat Harvia ja Pematic Oy.. Lähde <https://www.muurame.fi/muuramelaisia-yrityksia>

5. TEKNINEN HUOLTO

5.1 Vesihuolto

Muuramen kunta ottaa suurimman osan talousvedestä suunnittelualueella sijaitsevasta Muuratharjun pohjavesialueesta. Se on vedenhankintaa varten tärkeä, 1E-luokan pohjavesialue, jolle sijoittuu kaksi Muuramen kunnan käytössä olevaa vedenottamo, Innanlahden ja Suuruskankaan vedenottamot. Muuratharjun pohjavesialue on varattu myös Jyväskylän kaupungin vedenhankinta-alueeksi. Muuramen kunnan vesihuoltolaitoksen toiminnasta vastaa kunta, joka huolehtii toiminta-alueellaan vedenjakelu- ja viemärointipalveluista. Osuuskunnat ostavat vetensä kunnalta. Muuramen kunnan talousvesi hankintaan pääosin kunnan omilta vedenottamoilta.

Innanlahden vedenottamo on rakennettu 1960-luvulla ja Suuruskangas 1996. Innanlahden vedenottamo on vanhentuneen tekniikkansa vuoksi ollut poissa käytöstä. Alkuvuodesta 2022 Innanlahden vedenottamo on saneerattu varavesilähteeksi. Suuruskankaalta on toimitettu kolmesta pohjavesikaivosta talousvettä n. 12 000 asukkaalle ja yrityksen tarpeisiin Muuramen keskusta-alueelle ja Jyväskylän Korpilahden ja Säynätsalon tarpeisiin.

Kunnan vesihuoltolaitos on ryhtynyt suunnittelemaan Suuruskankaalle uutta tekopohjavesilaitosta. Uuden laitoksen ja tekopohjavesihankkeen avulla on tarkoitus turvata koko kunnan sekä Korpilahden ja Säynätsalon laadukkaan talousveden saanti vuosikymmeniksi eteenpäin. Tekopohjavesilaitoksesta on laadittu esisuunnitelma (FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy 2020). Tekopohjavesilaitoksen raakavesi on esitetty otettavaksi Muuratjärvestä.

Lähde: Muuramen kunta ja Muuramen kunnan vesihuoltolaitos

Liittymisaste vesijohtoon on 84 %. Isolahden ja Rajahongan osuuskuntien toiminta-alueet ulottuvat pieniltä osin Jyväskylän kaupungin puolelle. Muurame toimittaa vettä Jyväskylän Säynätsaloon (noin 550 m³/d).

5.2 Viemärointi ja jätevedenkäsittely

Viemäroinnistä vastaa Muuramen viemärlaitos. Jätevedet johdetaan siirtolinjaa pitkin Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy:n jätevedenpuhdistamolle käsiteltäväksi Jyväskylän Nenäniemeen (keskimäärin 1 120 m³/d).

Viemäriin on liittynyt noin 84 % kunnan asukkaista. Vuotovesien määrä on keskimäärin 10–15 % käsitellystä jätevedestä.

Asemakaavoitetuilla alueilla Verkkoniemen, Jaakkolan, Pitkälän, Saarenkylän, Teollisuuskylän ja Niittyahon alueilla on kattava kunnallistekniikan verkosto.

5.3 Energiahuolto

Suunnittelualan asemakaavoitetuilla osilla on kattava energiahuollon verkosto. Alueen halki kulkee koillinen-kaakko- suuntainen Jyväskylä-Mäntylä 110 kV:n voimajohtolinja. Voimajohtolinjalla teollisuustien ja radan välissä sijaitsee sähköasema (kuva 21).

Kuva 21. Sähköasema

5.4 Jätehuolto ja kadut

Muuramen kunnan jätehuollon kaikki tuotannolliset tehtävät ovat siirtyneet 1.1.2017 kuntien omistamalle jätehuoltoyhtiölle, Mustankorkea Oy:lle. Mustankorkea vastaa jätehuollon käytännön toteuttamisesta. Yhtiö huolehtii jätteiden keräyksestä, kuljetuksesta, vastaanotosta, käsittelystä ja hyödyntämisestä sekä jäte-neuvonnasta. Palveluihin kuuluvat myös Mustankorkean jätekeskus ja lajittelupiha, kunnissa sijaitsevat hyötykeräyspisteet, aluekeräyspisteet, vaarallisten jätteiden kiinteät vastaanottopaikat sekä kiertävät keräykset. Mustankorkean toimialue kattaa Jyväskylän kaupungin sekä Laukaan ja Muuramen kunnat.

Jätehuollon viranomaistehtäviä hoitaa Jyväskylän, Laukaan ja Muuramen perustama Jyväskylän seudun jätelautakunta. Jätehuollon valvontaa hoitaa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, teknisten palveluiden lautakunta.

Suunnittelualueella on kattavan yleisten teiden verkoston lisäksi asemakaava-alueella katujen ja haja-asutusalueen yksityisteiden muodostama tieverkosto.

6. RAKENNETTU YMPÄRISTÖ

6.1 Kokonaisrakenne

Suunnittelualue sijaitsee Muuramen keskustan eteläpuolella. Vesistöt ympäröivät suunnittelualuetta kolmesta suunnasta. Suunnittelualue alkaa Muuramenjoesta, alueen länsipuolella on Muuratjärvi ja itäpuolella on Päijänne. Eteläisin osa suunnittelualueesta ulottuu lähelle Muuramen rajaa, Ketunmutka-tiehen saakka. Alueen korkeimmat kohdat ovat Muuratharjulla ja matalimmat kohdat sijaitsevat Päijänteen rannoilla.

Suunnittelualan halkaisevat pituussuunnassa harju, valtatie 9 ja rautatie. Rannat, korkeat mäet, harjanteet, asutuksen pirstaloimat peltoaukeat ja metsät tuovat vaihtelua maisemaan.

Muuramen keskustan alueella on laadittu asemakaavoja ja asemakaavan muutoksia 1970-luvulta lähtien. Kaavoitus on edennyt maankäytön tarpeiden mukaan. Maankäytönsuunnittelu alkoi nykyisellä osayleiskaava-alueella 1970-luvulla Verkko Niemestä, Niittyahosta ja Muuramenjoen ympäriltä. 1980-luvulla laajennettiin asemakaava-alueita valtatie läheisyyteen, Teollisuuskylän alueelle ja Velkapohjaan.

Nykyään tiiviin asutuksen vyöhykkeet keskittyvät asemakaavoitetuille alueille suunnittelualan pohjoisosaan ja keskiosaan. Alueen keskiosaan keskittyy myös pääosa alueen teollisuudesta. Toinen teollisuusaluekeskittymä on Niittyahon eritasoliittymän tuntumassa. Myös Kuusanmäen eritasoliittymän ympäristöön on alkanut muodostumaan teollisuus- ja yritystoimintaa. Aivan suunnittelualan eteläosa on pääosin maa- ja metsätalousvaltaista haja-asutusaluetta.

6.1.1 Suunnittelualan ympäristön nykytila

Suunnittelualan teollisuustoiminta on keskittynyt pääosin Teollisuuskylän alueelle. Yritystoimintaa on muodostunut myös Kuusanmäen alueelle Niittyahon eritasoliittymän tuntumaan.

Julkiset palvelut ja kaupalliset palvelut sijaitsevat pääosin suunnittelualan ulkopuolella, I-vaiheessa kaavoitetulla keskustajaman osayleiskaavan pohjoisosan alueella. Yksi koulu ja kaksi päiväkotia sijaitsee suunnittelualan alueella.

Muuramen kirkolliset palvelut (kirkko, seurakuntatalo, kirkkoherranvirasto ja hautausmaa) sijaitsevat suunnittelualan alueella.

Suunnittelualan kaavoittamattomat alueet poikkeavat luonteeltaan asemakaavoitetuista alueilta. Ne ovat maaseutumaisia, väljästi rakentuneita haja-asutusluontoisia alueita, joukossa on myös laajoja maa- ja metsätalousvaltaisia koonaan rakentamattomia alueita. Loma-asutus on keskittynyt rannoille, jonne on rakentunut paikoin runsaastikin tavanomaista loma-asutusta.

Osayleiskaava-alueen pinta-ala on noin **1343** hehtaaria. Asemakaavoitettuja alueita on yhteensä noin 500 hehtaaria ja kaavoittamattomia alueita yhteensä noin 850 hehtaaria

6.2 Nykyinen maankäyttö

6.2.1 Asuinrakentamisalueet

Asemakaava-alueet

Muuramen keskustan alueella on laadittu asemakaavoja ja asemakaavan muutoksia 1970-luvulta lähtien. Kaavoitus on edennyt maankäytön tarpeiden mukaan. Ensimmäinen Muuramen kaavoituksen kautta syntynyt asuinalue on Verkkoniemi (1974). Siitä lähtien kirkonkylän ydinalueiden rakentuminen on tapahtunut asemakaavojen (rakennuskaavojen) ohjaamana.

Muut alueet

Asemakaavoittamattomat alueet ja asemakaavoitettujen alueiden välialueet poikkeavat luonteeltaan asemakaavoitetuista alueista maaseutumaisina väljästi rakentuneina alueina. Pääosin asemakaavojen ulkopuolisten alueiden rakentaminen koostuu yksittäisistä asuinrakennuspaikoista ja maatilojen talouskeskusten alueista.

Suunnittelualueella on tällä hetkellä kaksi hevostilaa.

6.2.2 Teollisuusrakentamisen alueet

Muuramessa on noin 550 yritystä, jotka työllistävät yhteensä noin 1500 henkilöä.

Suunnittelualan teollisuustoiminta on keskittynyt pääosin Teollisuuskylän alueelle. Suurimpia alueella toimivia yrityksiä ovat noin 200 henkilöä työllistävä Harvian tehdas ja noin 100 henkilöä työllistävä Pematic Oy. Teollisuuskylän alueella toimii monen alan yritystoimintaa, mm. metalliteollisuus, metsäteollisuus, puun jalostus, hirsirakennus, suunnittelu, mittaus ja laadunvarmistus, kuljetus, rakentaminen, kalusteet, keittiö, valaistus, lasitus, mainos, musiikki, korjaamo ja huolto sekä puutarha-alan yrityksiä.

Toinen teollisuusaluekeskittymä on Niittyahon eritasoliittymän tuntumassa. Siellä toimii mm. autokauppaan ja korjaamotoimintaan liittyviä yrityksiä, puunjalostusyrityksiä (hirsirakennus), kalanjalostustoimintaa sekä keramiikka- ja peltialan yrityksiä.

Sekä teollisuuskylän alue että Niittyahon eritasoliittymän ympäristö sijaitsevat logistisesti edullisesti valtatie 9 tuntumassa. Teollisuuskylän alue on asemakaavoitettu jo 1980-luvulla. Niittyahon eritasoliittymän eteläpuolelle laadittu Kuusanmäen teollisuusalueen asemakaava on hyväksytty 27.4.2020.

6.2.3 Palvelut

Julkiset palvelut

Pääosa julkisista palveluista kuten pääkirjasto, kunnantalo, posti, paloasema, nuorisoseuran talo, työväentalo ja Kelan palvelut sijaitsevat suunnittelualan ulkopuolella, I-vaiheessa kaavoitetulla keskustaaajaman osayleiskaavan pohjoisosan alueella.

Sosiaali- ja terveystalvet

Sosiaali ja terveystalvet löytyvät suunnittelualan ulkopuolelta Muuramen keskustaaajamasta (osayleiskaavan vaihe I). Sosiaalityö sijaitsee kunnanvirastossa ja oppilashuolto uimahalli-rakennuksessa. Terveystalvet toimivat mm. laboratorio, neuvola, kuvantaminen, kuntoutusyksikkö, suun terveystalvet ja Työterveys Aalto. Terveystalvet sairaalassa on 18 vuodepaikkaa. Muuramen Hyvinvointi -liikelaitos tuottaa sosiaali- ja terveystalvet muuramelaisille. Liikelaitoksen toimintaan kuuluvat myös vanhus- ja vammaistalvet, suun terveystalvet sekä oppilashuolto (koulu- ja opiskelijaterveystalvet, koulukuraattorit, psykologit). Muuramen Hyvinvointi aloitti toimintansa vuoden 2017 alussa.

Päivähoito ja koulupalvelut

Muuramessa on 4 yksityistä ja 4 kunnallista päiväkotia ja 7 esiopetusta tarjoavaa toimipistettä. Peruskouluja Muuramessa on 5 ja lukioita yksi. Taiteen perusopetusta järjestetään lasten ja nuorten kuvataidekoulussa ja musiikkileikkikoulussa. Lisäksi Muuramesta löytyy myös yksityisiä musiikkikouluja.

Yksi koulu ja kaksi päiväkotia sijaitsee suunnittelualan alueella. Niittyahon päiväkotit sijaitsee Niittyahon koulun yhteydessä Männikkötiellä ja Aurinkolahden Tenava päiväkotit Manttaalintiellä. Lisäksi ryhmäperhepäivähoito Naperotupa sijaitsee Penttilänraitilla Verkkoniemessä.

Kirkolliset talvet

Muuramen kirkolliset talvet sijaitsevat suunnittelualan alueella. Muuramen kirkollailla suojeltu kirkko (RKY 2009) sijaitsee Sanantiellä (*kuvaa 22*). Kirkon vieressä Sanantiellä sijaitsee myös seurakuntatalo. Kirkkoherranvirasto, pappila ja diakoniatyö sijaitsevat Jaakkolantiellä vajaan kilometrin etäisyydellä kirkosta. Hautausmaa sijaitsee Muuratjärven rannalla noin 2 km päässä kirkosta. Hautausmaan yhteydessä sijaitsee myös kappeli (*kuvaa 23*).

kuva 22. Muuramen kirkko

kuva 23. Muuramen kappeli

Kaupalliset palvelut

Kaupalliset palvelut sijaitsevat suunnittelualueen ulkopuolella. Kaupalliset palvelut ovat keskittyneet Muuramen keskustaajaman liikekeskukseen Virastotien varteen. Toinen kaupallinen keskittymä on valtatie 9 ja Kinkovuorentien välisellä risteysalueella.

Muut palvelut

Suunnittelualueella sijaitsee myös huoneistohotelli Kultakenkä, Hiekkarinteen lava / seurantalo, ratsastustalli Hillside Stable Oy, Nuorten yrittäjäyrystalo Innola ry sekä yksityisiä palvelualan yrityksiä.

6.2.4 Matkailu

Suunnittelualueella sijaitsee asuntophotelli Kultakenkä, jossa tarjotaan majoitusta kahdessa rivitalossa (huoneet 30 - 54 m²). Molemmissa taloissa on sauna asiakkaiden vapaassa käytössä. Pihapiirissä on grillikota ja lampi. Alueella toimii noin 20 hevosen ravitalli.

Hiekkarinteen tanssilava (*kuva 24*) sijaitsee suunnittelualueella. Lava on Muuramen kunnan omistama työväentalo, jota myös vuokrataan. Talo on rakennettu 1951 ja henkilömäärä on 350 henkilöä. Alueella sijaitsee 200 m² tanssilava ja 20 m² näyttämö. Lisäksi alueella on sähkölämmitteinen 80 m² kerhotila, kahvio ja wc:t.

Kuva 24. Hiekkarinteen lava

Varsinaisen suunnittelualan ulkopuolella sijaitsevat Riihivuoren loma- ja hiihtokeskus sekä Muurame Golf.

Riihivuori on kunnan omistama monipuolinen lomakeskus, jossa pääsee talvisin laskettelemaan ja hiihtokauden ulkopuolella harrastamaan mm. frisbeegolfia ja nauttimaan teatteriesityksistä ja konserteista. Alueelta löytyy myös ravintola- ja majoituspalveluita sekä caravan-alue (<https://www.muurame.fi/riihivuori>).

Muurame Golfin klubirakennuksesta löytyvät klubiravintola, pro shop ja sosiaalitilat. Klubirakennuksen läheisyydestä löytyvät lähipelialueet sekä ruohorange. Muuramen 18-reikäisen kentän on suunnitellut Lassi Pekka Tilander.

6.2.5 Lomarakentaminen

Suunnittelualan ranta-alueiden rakennuspaikoista osa on vapaa-ajan ja lomarakentamisen käytössä. Vapaa-ajan asumista ranta-alueiden ulkopuolelle sijoittuu hyvin vähän.

6.2.6 Erityistoiminnot

Suunnittelualan merkittävimmät yhdyskuntateknisen huollon alueet ovat:

- Innanlahden ja Suuruuskankaan vedenottamot
- Sähköasema

Kuusamäen alueella sijaitsee Kuusakoski Oy:n kierrätysmateriaalien käsittelyalue ja Lamminmäen alueella kiviainestermiini / maankaatopaikka. Suunnittelualan eteläosassa (radan itäpuolella) sijaitsee kallioaineksen ottoalue.

Muuramen seurakunnan hautausmaa-alue sijaitsee valtatie 9 länsipuolella, noin kahden kilometrin päässä Muuramen kirkosta.

6.2.7 Virkistysalueet ja virkistysyhteydet

Muuratharju on luokiteltu Jyväskylän seudun liikuntasuunnitelmassa (2010) seudullisiksi retkeily- ja ulkoilualueiksi, joilla katsotaan olevan myös maakunnallista merkitystä. Muuratharjulta on kauniit näkymät Päijänteelle ja Muuratjärvelle, mahdollisuus uida luonnon muovaamalla uimarannalla ja monipuoliset mahdollisuudet retkeilyyn, liikkumiseen ja virkistäytymiseen. Alueella kulkee 2,5 km ja 5,1 km valaistut ladut / ulkoilureitit (kuva 25). Lisäksi alueella on 10,1 km maastolatu / ulkoilureitti. Muuratharjun reitillä sijaitsee myös taukopaikka.

Kuva 25. Muuratharjun reitit, www.muurame.fi

Urheilupuiston alueella on urheilukenttä (kuva 26) ja tekonurmikenttä (kuva 27) huoltorakennuksineen. Muuratharjun reitit lähtevät huoltorakennuksen luota. Keskusurheilukentällä on 300 metrin rata, pituus- ja korkeushyppypaikka sekä keskellä (74x58m) nurmikenttä. Perusparannus on tehty vuonna 1987. Urheilukentän vieressä sijaitseva tekonurmikenttä (63x110m) palvelee pääsääntöisesti jalkapalloseuroja. Kenttä on vapaasti käytettävissä vapailta vuoroilla. Huoltorakennus sijaitsee tekonurmikentän ja urheilukentän välissä. Rakennuksessa on kaksi pukuhuonetta, wc:t, suihkut, toimistotilat ja kioski. Urheilukentän kota sijaitsee urheilukentän ja tekonurmen välissä Kenttätiellä. Kotaan mahtuu reilusti toistakymmentä henkilöä ja se on kaikkien muuramelaisten käytettävissä ilmaiseksi.

Kuva 26. Urheilukenttä

Kuva 27. Tekonurmikenttä.

Kuntastrategian yhtenä läpileikkaavana teemana on vuodesta 2014 alkaen Muuramessa toteutettu Liikkuva Muurame -toimintaa. Muuramen kunta on viime vuosina panostanut voimakkaasti olosuhteiden kehittämiseen liikuntapaikkarakentamisen avulla. Kenttätien liikuntapuistoalueen kehittäminen palvelee oleellisesti strategian toteutusta myös kasvavan kunnan hyvinvoinnin edistämisen, viihtyisyyden ja veto-voimaisuuden tavoitteissa. Urheilukenttä-liikuntapuistoalueen kehittämissuunnitelma valmistui syksyllä 2020. Lähde: <https://www.muurame.fi/liikuntapuisto-hanke>

Muuramen kunnan elinvoiman ja kestävän kasvun lautakunta päätti 22.11.2022 käynnistää liikuntapuiston yleissuunnitelman 2020 pohjalta Kenttätien liikuntapuiston asemakaavan laatimisen.

Muuramen keskustassa sijaitseva Muuramenjoki laskee Muuratjärvestä Päijänteeeseen. Putouk korkeus on noin 12 metriä. Muuramenjoen ympärillä kiertää 3,5 kilometriä pitkä ulkoilureitti. Varsinainen luontopolku on pituudeltaan noin 1,5 km ja sen jatkeena on noin 800 m pituinen esteetön Lippolenkki (*kuva 28*). Luontopolun voi kulkea ympäri vuoden ja joella voi kalastaa. Muuramenjoki on suosittu kalastuspaikka. Muuramenjokeen istutetaan kalaa tasaisesti läpi kalastuskauden. Istutusmäärät ovat joen kokoon nähden melko suuria, mutta niin ovat kalastajamäärätkin. Pääasiallinen istutuskala on kirjolohi, mutta pienpoikasena ja mäti-istutuksina jokeen laitetaan myös taimenta ja harjusta.

Kuva 28. Muuramenjoen luontopolku, www.muurame.fi

Muuramessa on kymmeniä kilometrejä luonnonkaunista Päijänteen rantaa, kolme satamaa ja useita uimarantoja. Yleisiä uimarantoja on 10 kpl kesäkäytössä. Näiden uimarantojen veden laatua valvotaan säännöllisesti uintikaudella. Myös satama-alueet ovat kesäisin vilkkaassa käytössä.

Suunnittelualueella sijaitsee 3 uimarantaa. Uimarannat löytyvät Uimolasta, Verkoniemestä ja Hautalahdesta. Saarenlahden venesatama ja laivalaituri sijaitsevat Uimolassa. Venepaikkoja on varattavissa Saarenlahdella 32 kpl. *Kuvissa 29 - 32 on maisemia uimarannoilta ja laivalaitureista.*

Kuva 29. Ranta-Uimolan uimarantaa

Kuva 30. Verkkoniemen uimarantaa

Kuva 31. Saarenlahden laivalaituri

Kuva 32. Saarenlahden laivalaituri

Muita suunnittelualan liikuntapaikkoja ovat mm. koulun kentät, volley-kenttä, luistelukenttä, jääkiekkokaukalo ja jalkapallokenttä. Lisäksi Niittyahon koululla on talvisin 1,5 km latu.

Suunnittelualan halki kulkee vanha maakunta- ja Muuramen alue on tarkoitus liittää osaksi Jyväskylän seudun Metsoreittiä. Muuramen taajama-alueelta on tarkoitus osoittaa ulkoilureitti Rajalan kautta Ladun majalle ja liittymään näin osaksi reittiä: Suolahti-Haapala-Peurunka-Ampujien maja-Palokka-Laajavuori-Ladun maja-Hangasjärven retkikämpä (uudet yhteydet Muurameen ja Vesankaan). Muuratsalon eteläosa ja Muuramen Muuratharju on varattu seudullisiksi retkeily- ja ulkoilualueiksi, joilla katsotaan olevan myös maakunnallista merkitystä. (Lähde: Jyväskylän seudun liikuntasuunnitelma, 2010).

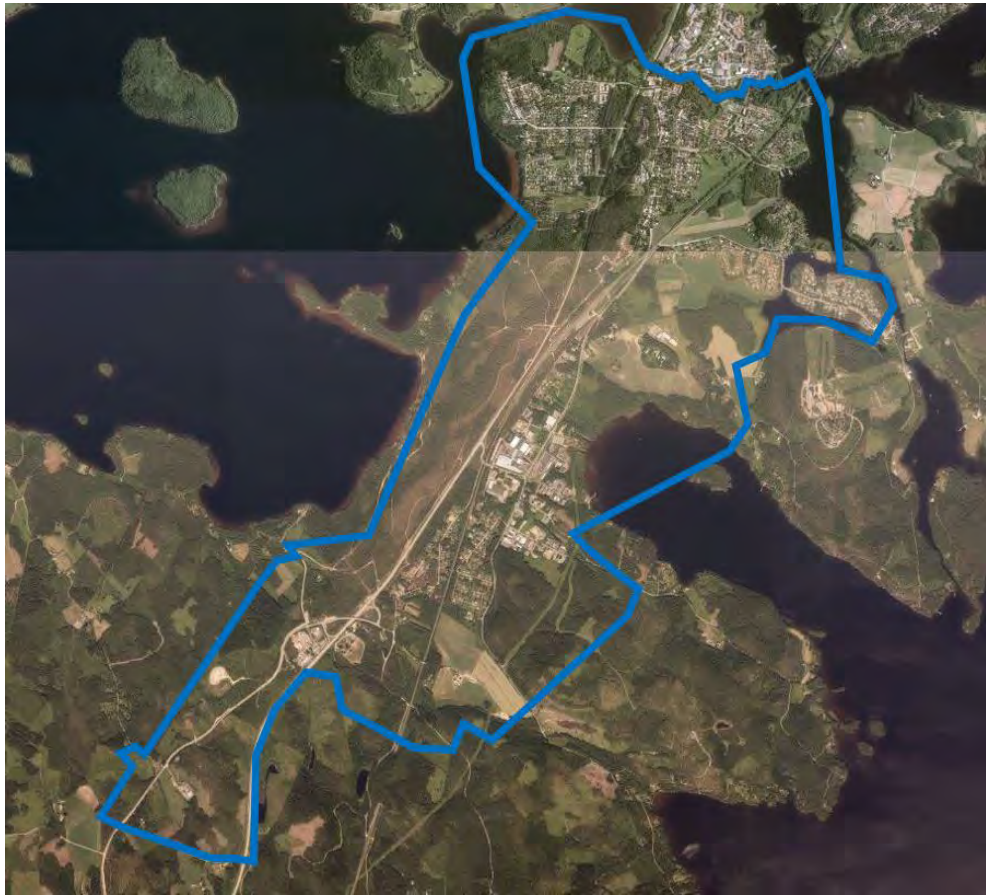
Suunnittelualan ulkopuoliselta lähialueelta löytyy mm. laskettelukeskus Riihivuori ja golf-kenttä, uimahalli, kuntosali, skeitti-parkki, kulttuurikeskus ja monitoimitalo.

Asemakaavoitettua aluetta ympäröivät laajat metsäalueet toimivat myös merkittävänä jokamiehenoikeuteen perustuvina ulkoilualueina.

6.2.8 Maa- ja metsätalousalueet

Merkittävimmät yhtenäiset metsäalueet sijaitsevat suunnittelualan etelä- ja kaakkoisosassa ja jatkuvat Muuratharjua pitkin kohti taajamaa (kuva 33). Muuratharju on virkistyskäytössä.

Merkittävimmät viljelyskäytössä olevat peltoalueet sijaitsevat suunnittelualan itäosassa Jaakkolan, Hautalahti-Pitkälän ja Niittyahon alueella sekä Verkkoniemen pohjoisosissa rajautuen asutukseen. Nämä peltoaukeat ovat keskeinen osa suunnittelualan vaihtelevaa maisemakuvaa.

Kuva 33. Ilmakuva alueelta, jossa alueen likimääräinen rajausta sinisellä.

Yleiskaava-alueen eteläisin osa ja asemakaavoitettujen alueiden väliin jäävät alueet ovat lähes kokonaan maa- ja metsätalousvaltaista aluetta. Alueella sijaitsee vain yksittäisiä asuinrakennuksia sekä maatilojen talouskeskuksia. Osa vanhoista peltoalueista on myös metsittynt.

6.3 Liikenne

Suunnittelun alueen halkaisee pohjois-etelä- suunnassa valtatie 9 (E63). Valtatie 9 on valtakunnallinen tieyhteys, joka johtaa Turusta Tampereen, Jyväskylän, Kuopion ja Joensuun kautta Niiralan rajanylityspaikalle. Valtatie 9 on Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella 1.1.2019 määritetty valtakunnallinen merkittävä pääväylä.

Keski-Suomen elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne- ja infrastruktuuri vastualueen laatimassa valtatie 9 Jyväskylä – Jämsä välin kehittämisselvityksessä on käsitelty noin 56 kilometrin pituisen valtatiejakson parantamista. Selvityksessä on esitetty tiejakson tavoitetilanteen ratkaisumalli, alustava vaiheittain toteuttaminen, vaikutukset ja jatkosuunnitteluohjeet. Valtatie 9 on nykyisin peruspoikkileikkaukseltaan pääosin 10 m leveä valtatie. Suunnittelun alueella on yksi eritasoliittymä (Niittyaho). Suunnittelun jaksolla on vilkkaasti liikennöityä valtatie. Tiellä liikkuu sekä pitkämatkaista valtakunnallista liikennettä että lyhytmatkaista seudullista ja paikallista liikennettä. Keskimääräinen vuorokausiliikennemäärä vuonna 2012 (KVL 2012) suunnitteluosuudella vaihtelee välillä 5 700 - 20 700 ajoneuvoa. Jyväskylän seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman perusteella liikennemäärät kasvavat seuraavien 25 - 30 vuoden aikana noin 1,3...1,4 – kertaiseksi.

Liikenneviraston vuoden 2021 aineiston mukaan suunnittelualueen kohdalla valtatie 9 (E63) keskimääräinen vuorokausiliikenne (KVL) on 10988 - 12 225 ajoneuvoa vuorokaudessa (kuva 34). Raskaan liikenteen osuus 895 - 1002, noin 8 % (kuva 35). Muuramentien (yhdystie 16619) liikennemäärä on 3199 ajon / vrk, mistä raskaiden ajoneuvojen määrä on 104 (3%). Muuramentien muututtua Teollisuustieksi (yhdystie 16619) liikennemäärä kokonaismäärä vähenee, mutta raskaan liikenteen osuus kasvaa. Teollisuustien (yhdystie 16619) liikennemäärä on 1695 ajon / vrk, josta raskaan liikenteen osuus on 99 (6 %). Kuusanmäentien (yhdystie 6071) liikennemäärä oli 227 - 370 ajon / vrk, mistä raskaiden ajoneuvojen määrä oli 12 - 37 (5 - 10 %). Kuusanmäentien ja ystien välisen Punakankaantien (yhdystie 16600) liikennemäärä oli 95 ajon / vrk, mistä raskaiden ajoneuvojen määrä oli 9 (9 %).

Kuva 34. Liikennemäärät 2021

Kuva 35. Raskaan liikenteen määrät 2021

Valtatie 9 Jyväskylä – Jämsä välin kehittämisselvityksessä on todettu, että kokonaisuutena arvioiden nykyinen väylä ei vastaa valtatiestandardin ja liikennemäärien edellyttämää tasoa ja tilanne pahenee merkittävästi, ellei tiejaksoille ja sen liittyimiin tehdä parantamistoimenpiteitä. Ongelmista mainitaan mm. yksityisliittymien suuri määrä, vilkkaimmissa tasoliittymissä esiintyvä vaikeus päästä liittymään päätien liikennevirtaan ja vasemmalle kääntymistilanteista aiheutuvat peräänajoriskit. Päätiellä liikenteen sujuvuusongelmia on erityisesti Jyväskylä-Muurame välillä.

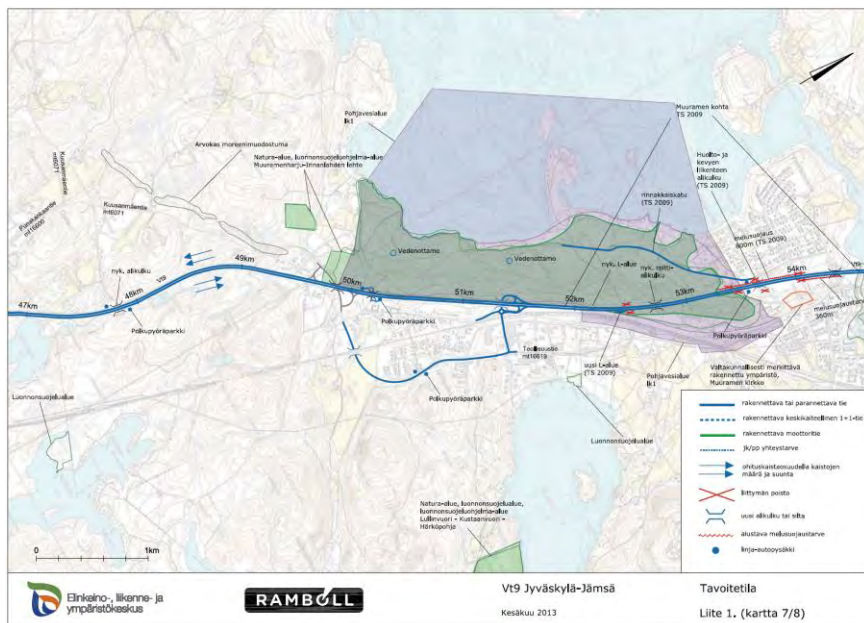

Liikennesuoritteeseen suhteutettuna tieosuus Jyväskylä - Jämsä on noin 20 % vaarallisempi kuin valtatiet keskimäärin. Onnettomuustiheyden perusteella vaarallisin tiejakso on Muuramen kohdalla. Kehittämisselvityksessä todetaan, että ellei parantamistoimia tehdä, 60 km/h:ssa nopeusrajoitusosuuksia joudutaan lisäämään valtatielle, jotta liikenneturvallisuus ei huononisi entisestään.

Muuramen keskustaajama sijoittuu valtatieen varteen, kuten Jämsän ja Korpilahdenkin taajamat. Taajamien maankäyttöä sijoittuu valtatieen molemmille puolille ja näin ollen liikkuminen taajaman eri osien välillä synnyttää valtatieä risteävää liikennettä. Valtatieliikenteestä aiheutuu meluhaittoja tienvarsiasutukselle taajaman ohella kylissä.

Kehittämisselvityksen mukaan valtatieen parantamistarpeet muodostuvat valtatieen vilkkaan liikenteen, tien varren maankäytön liikkumistarpeiden, liikenneturvallisuuden parantamisen ja ympäristöhaittojen kuten melun muodostamasta kokonaisuudesta. Valtatieen 9 Korpilahden ja Muuramen välisen valtatieosuuden tavoitetilanteeksi on määritelty nelikaistainen keskikaiteellinen valtatie. Muuramen ja Jyväskylän välillä tavoitetilanteena on moottoritie. Muuramen taajaman maankäyttö sijoittuu valtatieen varteen molemmin puolin tietä synnyttäen valtatieä risteävää liikennettä.

Muuramen keskustaajaman suunnittelualuetta koskevat tavoitteet on esitetty (kuvasssa 36.1).

Kuva 36.1 Ote (Tavoitetilakartta 7/8) valtatieen 9 kehittämissuunnitelmasta välille Jämsä-Jyväskylä

Valtatieen 9 parantamisen aluevarausuunnitelmat

- Osayleiskaavan alueelle on tehty valtatieen 9 parantamiseksi kaksi aluevarausuunnitelmaa:
  - Aluevarausuunnitelma Muuramen teollisuustien kohdalla (Keski-Suomen ELY- keskuksen raportteja 37/2019)
  - Aluevarausuunnitelma Muuramen kohdalla (Keski-Suomen ELY- keskuksen raportteja 66/2022)

Aluevaraussuunnitelmassa Muuramen Teollisuustien kohdalla on selvitetty tila-
varaus, jonka valtatie muuttaminen nelikaistaiseksi keskikaidetieksi tarvitsee. Li-
säksi Teollisuustien liittymään on suunniteltu aluevaraus eritasoliittymälle.

Valtatien 9 linjaus ja tasaus säilyvät nykyisellään. Valtatie levennetään 4-
kaistaiseksi niin, että väylän keskilinja pysyy paikallaan. Pääosin levitys tulee siis
valtatie itäpuolelle, jolla on tällä hetkellä vain yksi kaista.

Ajoneuvoliikenne on suunniteltu kulkevaksi alueelta Jyväskylään päin Teollisuus-
tien eritasoliittymän kautta. Niittyahon asuinalueelta tuleva Havutie liitetään
suunniteltavaan kiertoliittymään. Etelän suuntaan kulkeva liikenne käyttää Niit-
tyahon eritasoliittymää, jonka muotoa ei muutettu tässä suunnitelmassa. Teolli-
suusalueen liikenne etelän suuntaan ohjataan Keihästien jatkeeksi tehtävän uuden
yhteyden kautta Niittyahon eritasoliittymään. Niittyahon asukkaat voivat käyttää
Havutietä yhteytenä Niittyahon eritasoliittymään kuten aiemminkin.

Teollisuustien eritasoliittymästä pääsee tulevaisuudessa vain Jyväskylän suuntaan.
Erkaneva ramppi alittaa valtatie ja liittyy Teollisuustiehen valtatie itäpuolella
kiertoliittymän kautta. Liittyvä ramppi ja Niittyahon asuinalueelle vievä katu erka-
nevat Teollisuustiestä samasta kiertoliittymästä.

Teollisuustie päättyy uudessa suunnitelmassa kiertoliittymään. Kiertoliittymän ko-
ko ja muoto tulevat tarkentumaan seuraavissa suunnitteluvaiheissa. Kiertoliittymä
on muotoiltava niin, että se estää mahdollisimman tehokkaasti rampille väärään
suuntaan lähteviä ajoneuvoja. Kiertoliittymä on pyritty suunnittelemaan mahdolli-
simman etäälle rautatiestä, sillä tulevaisuudessa rautatie tullaan muuttamaan
mahdollisesti kaksiraiteiseksi. Suunnittelun aikana käytiin keskustelua Väyläviras-
ton kanssa toisen raiteen rakentamisesta. Tässä vaiheessa suunnittelua ei kuiten-
kaan vielä tiedetä, millaiseksi rautatien linjaus uudessa kaksiraiteisessa vaiheessa
muodostuu.

Lähde: Aluevaraussuunnitelma Muuramen Teollisuustien kohdalla, ELY- keskuks-
sen RAPORTTEJA 37/2019

Aluevaraussuunnitelmassa Muuramen kohdalla on esitetty tarvittavat tie- ja liit-
tymäratkaisut valtatie 9 parantamiseksi keskikaiteelliseksi nelikaistatieksi me-
luesteineen ja riista-aitoineen. Suunnittelujakson pituus on noin 2,8 kilometriä.
Valtatie levennetään nykyisestä noin 10 metristä 19 metriin. Suunnittelujakson ny-
kyinen tievalaistus uusitaan. Valtatie vaaka- ja pystygeometriat vastaavat paran-
nettavan tien suunnittelunopeuden 100 km/h mukaisia arvoja. Pystygeometrian
osalta on käytetty vähimmäisarvoja, koska haluttiin minimoida valtatie leventä-
misen edellyttämät aluevaraukset Natura-alueella ja rakennetussa ympäristössä.
Näin menetellen pystytään myös hyödyntämään valtatie nykyisiä rakenteita te-
hokkaasti.

Suunnittelussa tutkittujen linjausvaihtoehtojen ja Natura-arvioinnin velvollisuuden
selvittämistä tulosten perusteella esitetään, että suunnittelujakson eteläosal-
la noin kilometrin matkalla valtatie siirretään poispäin Natura-alueesta. Pieni
linjausmuutos itään radan suuntaan säästää Muuramenharjun suojeltua harjumet-
sää. Samalla kohtaa olevan Tampere - Jyväskylä radan Muuramen liikennepaikan
suunnitelman ja aluevaraussuunnitelman yhteensovituksella on varmistettu, että

molemmat suunnitelmat voidaan toteuttaa. Valtatien ja radan välissä kulkeva nykyinen moottorikelkkaura esitetään siirrettäväksi pois valtatie ja radan välistä.

Suunnittelujakson pohjoisosalla, välillä Renkkelintien alikulkukäytävä - Muuramenkosken vesistösilta, on valtatie linjausta esitetty siirrettäväksi hieman nykyistä lännemmäksi noin 900 metrin matkalla. Linjausmuutoksella saadaan säilytettyä vanha suojeltu koulurakennus pihoineen ja saadaan myös tilaa keskustan puoleisen asutuksen melusteille ja riista-aidalle. Muulla osuudella valtatie keskilinja säilyy nyky paikalla ja valtatie levennetään molemmin puolin saman verran.

Valtatie korkeusasema säilyy pääosin nykyisenä lukuun ottamatta muutamia suunnittelujakson osuuksia, joilla on vähäisiä tasauksen muutoksia. Suunnittelujakson eteläpäässä valtatie taso on sovitettu Teollisuustien eritasoliittymä aluevaraussuunnitelmassa esitettyyn tasaukseen siten, että ko. suunnitelman mukaista tasoista muutetaan noin 225 metrin matkalta. Teollisuustien eritasoliittymä aluevaraussuunnitelman suunnittelualueelle esitetään myös sijoitettavaksi hulevesien viivytysallas. Suunnittelujakson pohjoispäässä valtatie taso liittyy Muuramen pohjoisen eritasoliittymän aluevaraussuunnitelman tasaukseen.

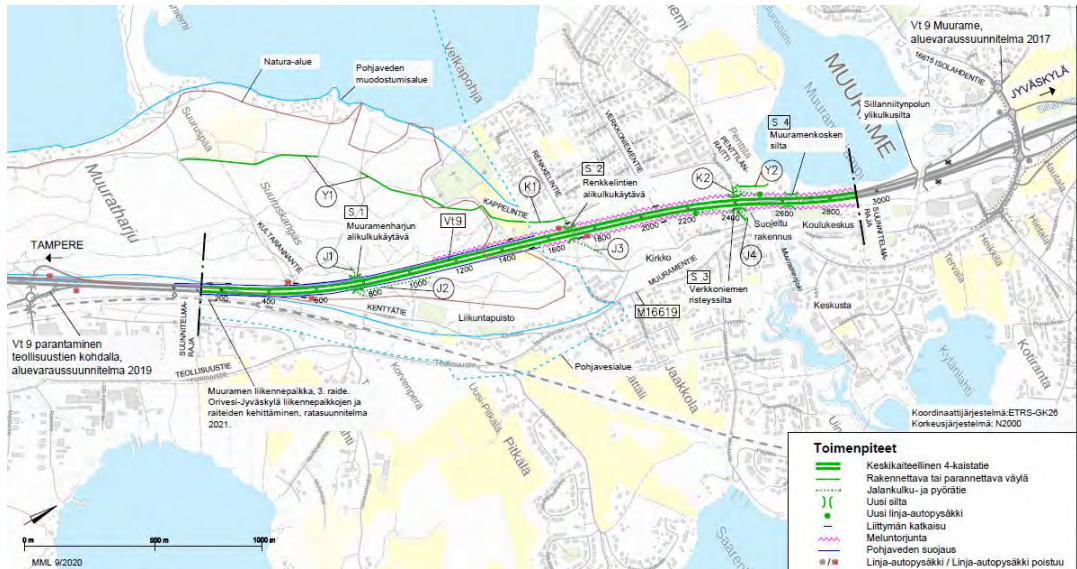
Suunnittelujaksolla poistetaan kaikki valtatie suorat tasoliittymät. Niille kiinteistöille, jolla ei ole yhteyttä taajaman katuverkkoon esitetään uudet korvaavat yhteydet. Korvaavia yhteyksiä ovat asemakaavan mukainen Kappelintien ja Peltolantien yhdistävä katuosuus sekä Muuramenharjulle esitetty yksityistie. Valtatieosuuden nykyiset kolme siltaa uusitaan ja Renkkelintien kohdalle rakennetaan uusi jalan- ja pyöräliikenteen alikulkukäytävä. Muuramenharjun ulkoilureitin alikulkukäytävän ja -sillan mitoituksessa on varauduttu ulkoilureitistä erotettuun latukoneella ylläpidettävään hiihtoreittiin. Siltaukon mitoituksessa varauduttu myös hirvieläinten kulkureittiin.

Valtatie 9 suunnittelujaksolla nykyisen olevat linja-autopysäkit poistuvat, lukuun ottamatta Penttilänraitin pysäkkejä, jotka uusitaan ja joiden palvelutasoa parannetaan katosten rakentamisella ja pyörä-pysäköintijärjestelyillä. Valtatie liikennehäiriöiden vähentämiseksi linja-autopysäkit varustetaan hidastus- ja kiihdytysosilla. Natura-alueelle ja I-luokan suojattavalle pohjavesialueelle sijoittuva nykyinen levähdysalue poistuu. Aluevaraussuunnitelman mukaiset liikennejärjestelyt eivät vaikeuta valtatie 9 erikoiskuljetusten liikennöintiä.

Valtatieltä leviävää liikennemelua torjutaan meluvalleilla, meluvallin ja meluseinän yhdistelmällä sekä melukaiteilla. Melusteitä on esitetty valtatie varateen yhteensä noin 3,5 kilometriä. Siltojen melukaiteisiin esitetään asennettavaksi korotusosa, jolla saadaan tehostettua meluntorjuntaa. Meluseinä voi korvata riista-aidan niissä kohdissa, joissa meluseinä on vähintään 2,3 metriä korkea. Meluvallien kohdilla riista-aita ja sen huoltotie sijoitetaan vallin taakse. Vallin taakse varataan lisäksi riittävä tila avo-ajakuvatukselle. Riista-aidat liitetään risteysiltojen kohdilla sillan päihin.

Lähde: Aluevaraussuunnitelma Muuramen kohdalla, ELY- keskuksen RAPORTTEJA 66/2022, Tiivistelmä

Aluevaraussuunnitelman liitteenä 1 oleva yleiskartta on esitetty kuvassa 36.2.

Kuva 36.2 Aluevaraussuunnitelman (Muuramen kohta) yleiskartta

6.3.1 Raideliikenne

Alueen halkaisee pohjois-eteläsuunnassa Tampere-Jyväskylä päärata. Muuramessa ei ole rautatieasemaa, vaan henkilöliikenne tapahtuu Jyväskylän asemalta käsin. Muuramen kunnan tavoitteena on saada seisake Muurameen. Nyt alueella on jo kaksi raidetta ja junien kohtaamispaikka (kuva 37).

Kuva 37. Muurameen suunnitellun seisakkeen kohta

Keskisuomen liikennejärjestelmän kehittämistä vuosina 2016-2019 koskevassa aiesopimuksessa on todettu, että junaliikenteellä voidaan pitkällä tähtäyksellä saavuttaa riittävä palvelutaso liityntäyhteytenä kansainvälisille lentoasemille Helsin-

kiin ja Tampereelle, mikä edellyttää muun muassa Tampere-Jyväskylä-radan merkittävää parantamista matka-ajan lyhentämiseksi. Väylävirasto suunnittelee vuosina 2020-2024 Tampereen ja Jyväskylän välisen radan kehittämistoimet. Hanke tähtää liikenteen sujuvuuden parantamiseen, häiriötilanteiden hallintaan ja kapasiteetin riittävyyteen. Rakentamisesta tehdään mahdollinen päätös, kun suunnittelu on valmis.

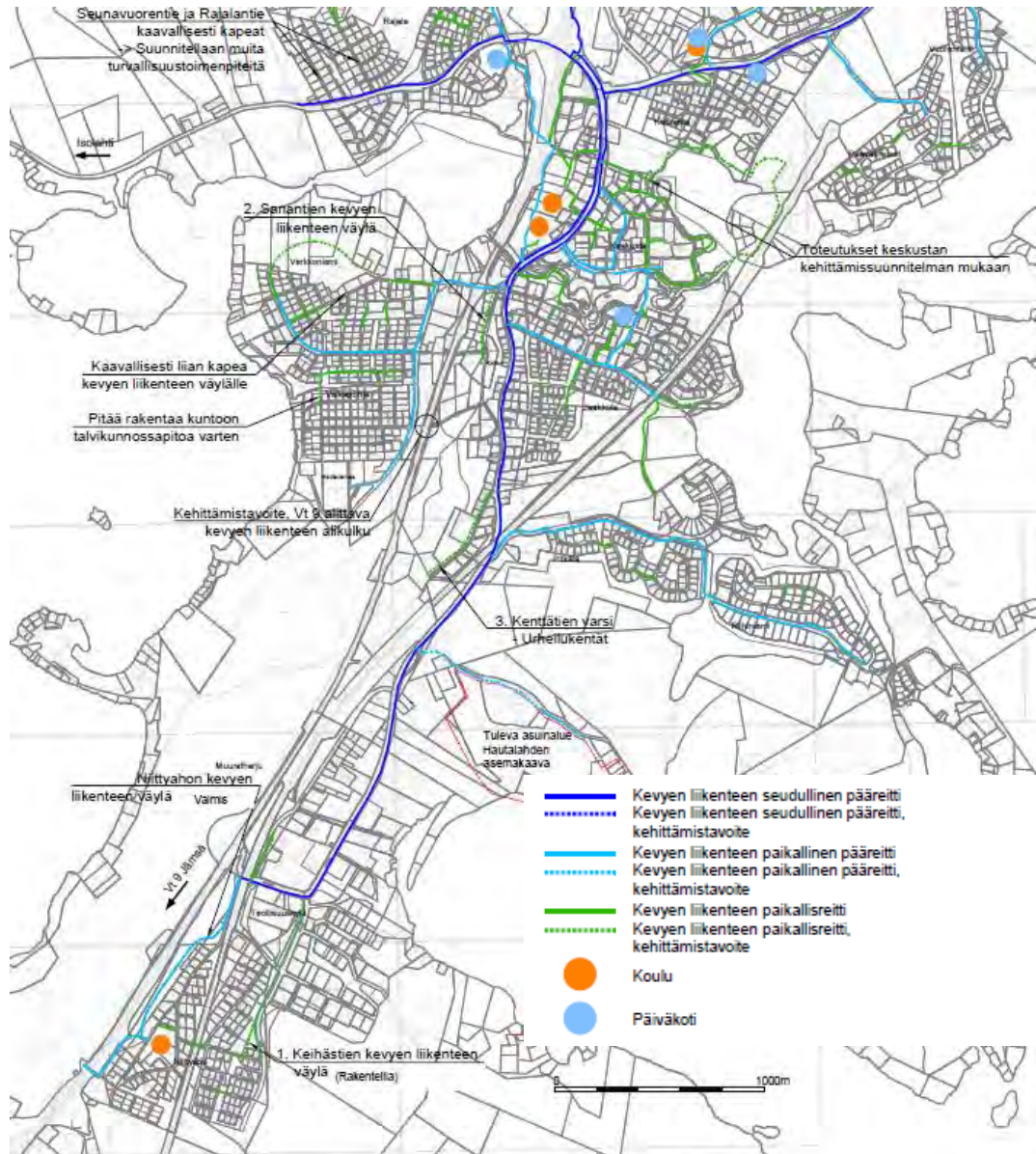
Saavutettavuuden kannalta keskeisiä väyliä kehitetään pitkäjänteisesti. Äänekosken biotuotetehtaan edellyttämien kehittämistoimenpiteiden lisäksi Tampere-Jyväskylä -rataosan välityskykyä on tarkoitus parantaa muun muassa uusia koh- taamispaikkoja toteuttamalla. Orivesi–Jyväskylä -välin osalta edistetään suunnitelma- valmiutta selvittämällä kehittämisedellytyksiä ja tarvittavia toimenpiteitä henkilöjunaliikenteen nopeuttamiseksi yhteysvälillä. Tavoiksi on kirjattu ratayhteyden nopeuttamisen kehittämisspolku pitkällä aikavälillä sekä maankäytön tarpeet. Koko ratayhteys Jämsä-Jyväskylä on tarkoitus saattaa 2 raiteiseksi 2030-luvulla. Ensimmäisessä vaiheessa toimenpiteiden suunnittelu kohdistetaan häiriöherkkyyden vähentämiseen ja täsmällisyyden parantamiseen. Tampere-Jyväskylä -rataosan toimintavarmuutta parannetaan mm. radan rakenteita, tunneleita ja turvalaitteita korjaamalla.

Rautatiekuljetusten määrä tulee kasvamaan merkittävästi Äänekosken biotuotetehtaan käynnistymisen myötä, sillä kuljetukset suuntautuvat Vuosaaren satamaan, Jyväskylä-Äänekoski välistä rataa pitkin. Äänekosken biotuotetehtaan liikenneyhteydet -ratahankkeessa Keski-Suomen ratayhteyksiä peruskorjattiin vastaamaan alueen kasvavia liikennemääriä. Hanke painottui noin 47 kilometrin mittaiselle Jyväskylä-Äänekoski välille. Rataosuuden sähköistäminen ja toimintavarmuuden sekä rakenteiden parantaminen vähentävät ympäristöhaittoja sekä kuljetuskustannuksia. (www.vayla.fi)

6.3.2 Kevyt liikenne

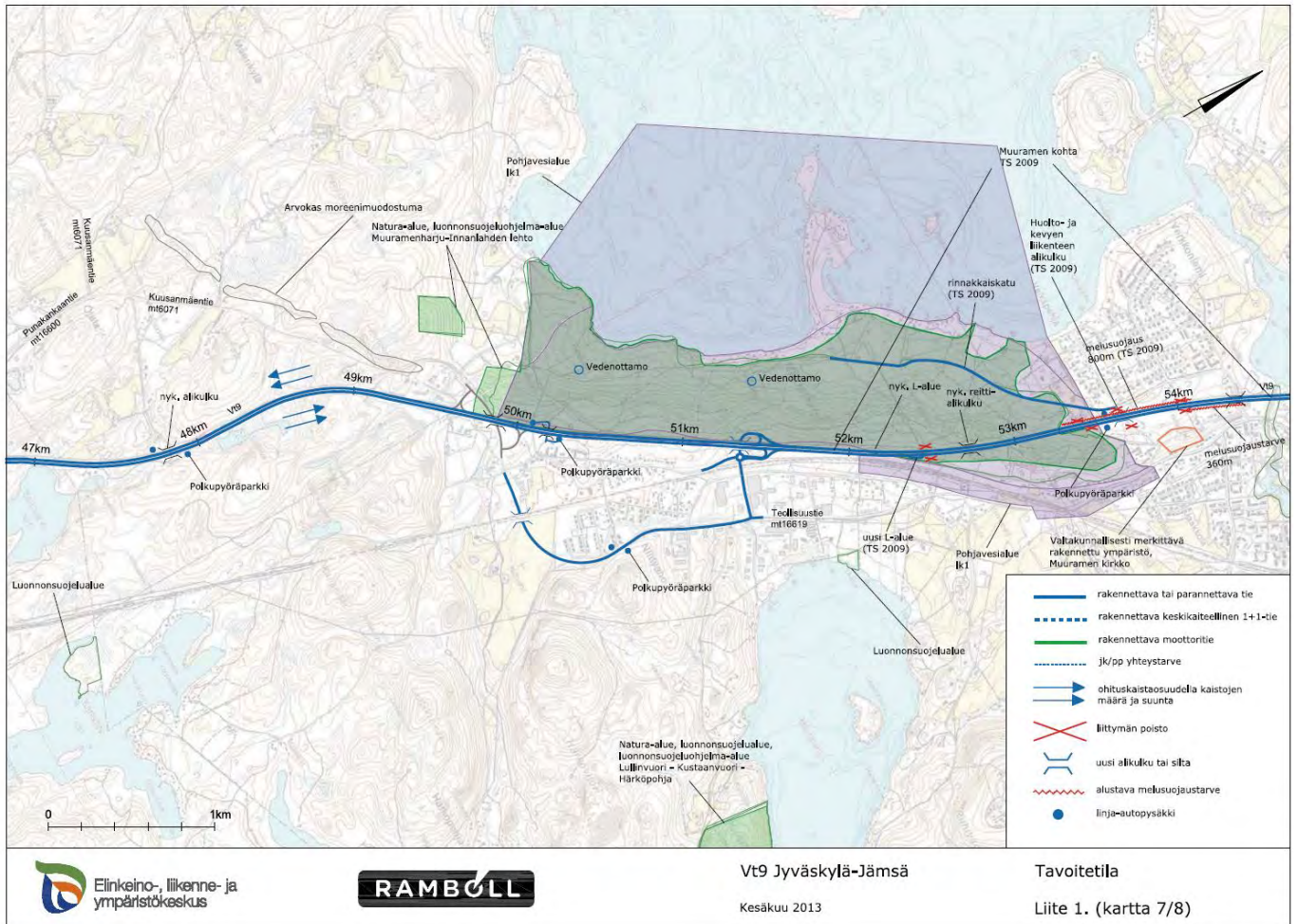
Suunnittelualueen eteläosaa lukuun ottamatta alueelle on rakentunut varsin kattava kevyenliikenteen verkosto. Muuramen kunnan alueelle on laadittu kevyenliikenteen kehittämissuunnitelma (Pöyry 30.11.2017). Kehittämissuunnitelman kevyen liikenteen verkostokartta on esitetty *kuvassa 38*.

Kuva 38. Ote kevyen liikenteen kehittämissuunnitelman kevyen liikenteen verkostokartasta.

Valtatien 9 kehittämissuunnitelmassa välille Jämsä-Jyväskylä on esitetty jalankulkijoille ja pyöräilijöille tarkoitettuja omia väyliä, alikulkuja ja rinnakkaistieyhteyksiä, joiden ansiosta jalankulun ja pyöräilyn turvallisuus ja käytettävyys parantuvat (kuva 39). Toteutuessaan asianmukaiset liityntäpysäköintijärjestelyt tuovat uuden mahdollisuuden käyttää polkupyörää työ-, asiointi- ja vapaa-ajan matkoilla.

Kuva 39. Ote (Tavoitetilakartta 7/8) valtatie 9 kehittämissuunnitelmasta välille Jämsä-Jyväskylä

6.3.3 Joukkoliikenne

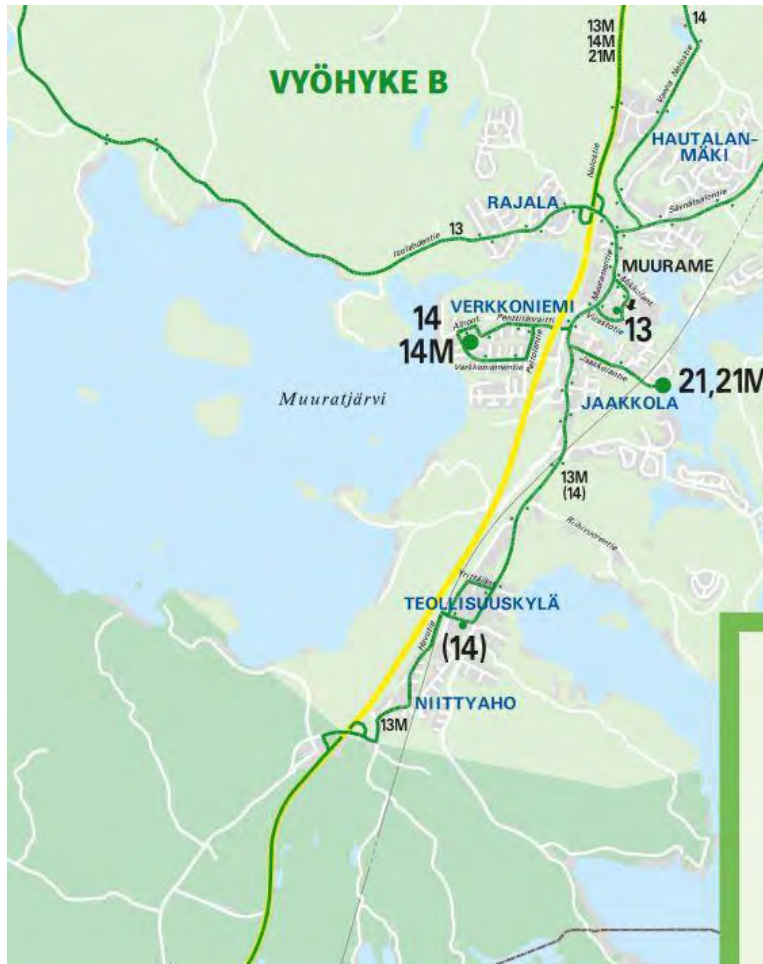
Linja-auto liikennöi noin kerran tunnissa Jyväskylän ja Muuramen välillä. *Kuvan 40* kartassa on osoitettu liikennöivät vuorot. Joukkoliikenteen palvelutaso on arki-liikenteessä hyvällä tasolla Muuramen ja Jyväskylän keskustan välillä. Linjakoh-taisen tarkastelun perusteella luokituksestaan 3. korkeimman palvelutason joukko-liikennereitit kulkevat Jyväskylän Muurameen arki- ja lauantailiikenteessä. Muuramen keskustassa palvelutaso nousee nykyistä korkeammaksi, kun samoilla rei-teillä liikennöivät linjat 13 (13M), 14 (14M), 16 (16M) ja 21 (21M). Jyväskylän keskustan ja Muuramen keskustan välillä joukkoliikenteen palvelutaso nouseekin arkisin I palvelutasolle.

Palvelualueet	I KILPAILUTASO kaupunkiliikenteessä	II TAVOITETASO kaupunkiliikenteessä
<i>Liikennöintiäika</i>	arkisin 5–23	arkisin 6–23
	lauantaisi 8–23	lauantaisin 8–23
	sunnuntaisin 10–23	sunnuntaisin 10–23
<i>Arki/vuoroväli</i>	30 min (klo 6–18 20 min)	60 min (klo 6–18 30 min)
<i>Lauantai/vv</i>	30 min	60 min
<i>Sunnuntai/vv</i>	30–60 min	60 min
	III TAVOITETASO kaupunkiliikenteessä	IV PERUSTASO kaupunkiliikenteessä
<i>Liikennöintiäika</i>	arkisin 6–20	arkisin 7–17
	lauantaisin 8–18	lauantaisin 10–16
	sunnuntaisin 10–23	
<i>Arki/vuoroväli</i>	60 min	60 min
<i>Lauantai/vv</i>	120 min	60 min
<i>Sunnuntai/vv</i>	120 min	
	V MINIMITASO kaupunkiliikenteessä	VI MINIMITASO maaseutuliikenteessä
<i>Liikennöintiäika</i>	arkisin 7–17	arkisin 2 krt/viikko
<i>Arki/vuoroväli</i>	2–6 vuoroa/päivä	arkisin 2 krt/viikko
<i>Lauantai/vv</i>		
<i>Sunnuntai/vv</i>		

Taulukko 5. Jyväskylän kaupunkiseudun palvelutasotavoitteet Lähde: Jyväskylän joukkoliikenne 20X0 – yleiskaavallinen joukkoliikenneselvitys

Kolmannen palvelutason joukkoliikennereitit palvelevat arkisin pääasiassa kauempana keskustasta sijaitsevia asuinalueita kuten Muuramen keskusta, Verkkoniemi, Kinkomaa, Säynätsalo ja Muuratsalo. Lähde: Jyväskylän joukkoliikenne 20X0 – yleiskaavallinen joukkoliikenneselvitys

Kuva 40. Ote joukkoliikenteen reittikartasta, Lähde: Jyväskylän seudun joukkoliikenteen linjasto

Valtatien kehittämissuunnitelmassa välille Jämsä-Jyväskylä on esitetty parantamishdotuksia joukkoliikenteen parantamiseksi. Päätien järjestelyt pysäkkeineen ja liityntäpysäköinteineen antavat hyvät mahdollisuudet kehittää seudun bussiliikennettä ja nykyistä nopeampia yhteyksiä työmatkaliikenteessä. Turvalliset ja sujuvat yhteydet pysäkeille sekä pyöräpysäköintipaikat bussipysäkkien yhteydessä parantavat pysäkkien saavutettavuutta, koska pyörän ja joukkoliikenteen muodostamalle matkaketjulle tarjotaan nykyistä paremmat toimintaedellytykset.

6.3.4 Vesiliikenne

Suunnittelualueella sijaitsee Saarenlahden venesatama ja laivalaituri Uimolassa. Venepaikkoja on varattavissa Saarenlahdella 32 kpl. Suunnittelualueen ulkopuolella on lisää venepaikkoja.

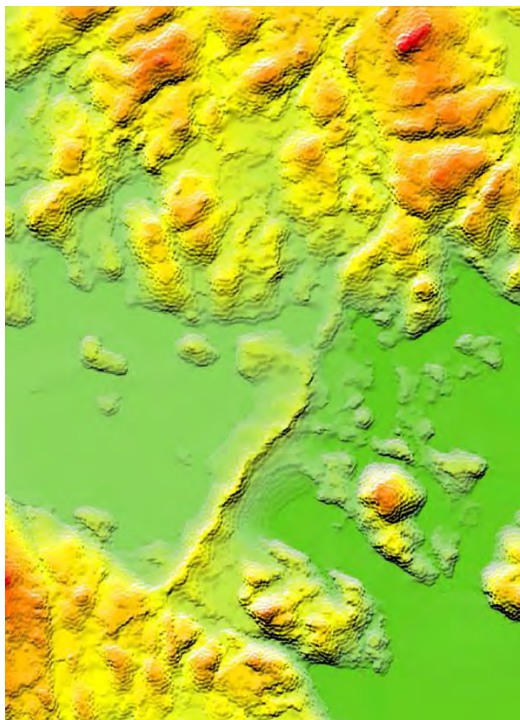

7. LUONNONYMPÄRISTÖ

7.1 Maastorakenne

Suunnittelualueen halkaisevat pituussuunnassa harju, valtatie 9 ja rautatie. Metsävyöhyke jatkuu suunnittelualueen eteläosista kirkolle saakka. Tiiviimpi asutus on keskittynyt asemakaavoitetuille alueille. Asutuksen pirstaloimat peltoaukeat ja metsät sekä rannat, korkeat mäet ja harjanteet muodostavat suunnittelualueen tyyppillisen maisemakuvan.

Alueen korkeimmat kohdat ovat Muuratharjulla ja matalimmat kohdat sijaitsevat Päijänteen rannoilla. Ympäristöstään korkeampina erottuvia kohteita ovat Muuratharju, Santalanmäki Niittyahon alueella ja kaava-alueen ulkopuolella sijaitsevat Riihivuori, Härkövuori, Lautakkomäki ja Karismäki (kuva 41).

Kuva 41. Suunnittelualueen topografia (FCG, 2015).

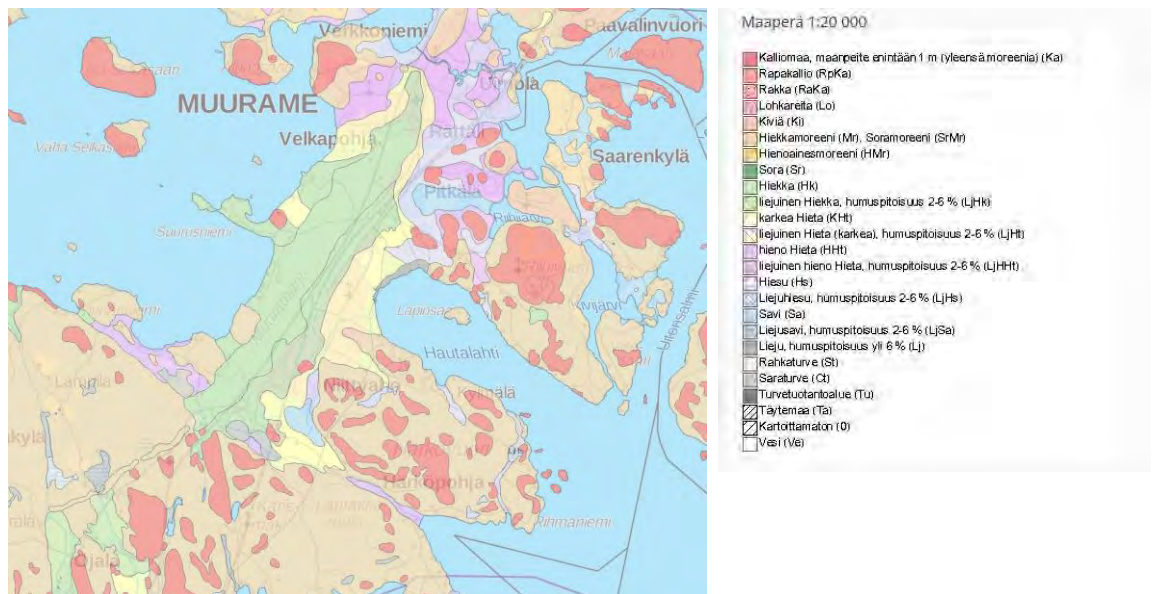
7.2 Kallio- ja maaperä

”Kallioperältään Muuramen alue kuuluu laajaan Keski-Suomen granitoidimassiviin, jota kutsutaan myös Keski-Suomen syväkivikompleksiksi. Pääkivilaji on granodioriitti, joka vaihettuu paikoin kvartsidioriitiksi ja graniitiksi. Kallioperän ikä on 1800–1900 miljoonaa vuotta.” Luontoselvitys, 2012

”Alueen maaperää luonnehtii luode-koillissuuntainen Sisä-Suomen reunamuodostuma, missä maaperän pääaines on hiekkamoreenia, jäätikön puoleisessa länsiosassa ovat karkeimmat lajitteet.” Luontoselvitys, 2012

Kaava-alueen maaperä on Muuratharjun alueella hiekkaa ja karkeaa hietaa sekä harjun liepeillä alueen pohjoisosissa ja Muuramenjoen rannoilla hienoa hietaa (kuva 42). Verkkoniemessä, Niittyahon ja Teollisuuskylän alueilla ja suunnittelualu-

een eteläisimmässä osassa on laajoja alueita hiekka / soramoreenia. Korkeimmat kohdat ovat kalliota. Hautalahden rannan matalimmalla kohdalla on liejua.

Kuva 42. Maaperäkartta. Lähde: paikkatietoikkuna.

7.3 Luonnonsuojelualueet

Suunnittelualueelle sijoittuu Hautalahden tervaleppäkorven luonnonsuojelualue (LsL 29 § luontotyypin suojelualue, LTA201463). Tervaleppäkorven pinta-ala on 0,93 ha.

Muuramenjoen ranta-alueelle on tehty luonnonsuojelulain 47 §:n eliölajin (valkonselkätikka) esiintymisalueen rajauspäätös (KESELY 365/2018 ja 366/2018)

Suunnittelualueelle sijoittuvat seuraavat suojeluohjelmien alueet:

- Muuramenharju (LHO090261) on harjujen suojeluohjelman kohde
- Innanlahden lehto (LHO090261) on lehtojensuojeluohjelman suojelukohde

Lähde: www.syke.fi/avointieto

7.4 Natura 2000- alueet

Muuratharju ja Innanlahden lehto (FI0900023) kuuluvat Natura 2000-verkoston.

Muuramenharju - Innanlahden lehto (FI0900023). Alueen pinta-ala: 228 ha. Muuratjärven kaakkoispäätä reunustava Muuramenharju, toiselta nimeltään Muuratharju, on yksi merkittävimmistä Keski-Suomen harjuista. Geologisesti Muuramenharjun selänne on Keski-Suomen reunamuodostuman edustavimpia osia. Se on noin 1 km levyinen, 4 km pituinen ja osin varsin jyrkkärinteinen muodostuma. Molemmilla rinteillä on hyvin kehittyneitä muinaisrantoja.

Muuramenharjun luoteisreuna päättyy Muuratjärveen. Muuramenharjun metsät ovat pääosin eri ikäistä männikköä, joka on metsätalouskäytössä. Alueelta löytyy

myös lehtokasvillisuutta sekä metsäluhtaa ja lähteikkö. Muuramenharju on tehokkaassa virkistyskäytössä ja sillä on myös maisemallista arvoa.

Muuratharjun Suuruskankaan länsipuolella sijaitseva Suuruspään niitty on Muuramen kunnan omistama perinnebiotooppi- ja perinnemaisema-alue. Niitty on osa Muuramenharju – Innanlahden lehto -Natura 2000 -aluetta Ennallistettu niitty edistää ympäristöstään poikkeavana luontotyypinä harjuluonnon monimuotoisuutta.

Harjun eteläpäässä sijaitseva Innanlahden lehto on kuusta kasvava kostea saniaisvaltainen rinnelehto, jossa esiintyy vaateliasta lehtokasvillisuutta.

Suojelutilanteen tarkennus ja toteutuskeinot:

Suojeluohjelmat ja -selvitykset:

- Muuramenharju: Harjujen suojeluohjelma,
- Innanlahden lehto: Lehtojensuojeluohjelma,

Suojelun toteuttamiskeinot:

- Muuramenharju: Maa-ainelaki, metsälaki, rakennuslaki
- Innanlahden lehto: Luonnonsuojelulaki

Luontodirektiivin liitteen II lajit: ei ole

Lintudirektiivin liitteen I linnut: metso, palokärki, pyy. Muuta lajistoa: kevätlinnunsilmä, kevättähtimö ja valkovuokko. (Lähde www.ymparisto.fi.)

7.3 Luontoselvitys

Osayleiskaava varten on laadittu luontoselvitys (FCG 30.1.2018). Luontoselvityksen mukaiset arvokkaat luontokohteet on esitetty selostuksen kohdissa 8.3.1-8.3.3 ja *kuvassa 43*.

7.3.1 Maakunnallisesti arvokas lintukohde (Maali)

Osayleiskaavan alue rajautuu pohjoisosastaan maakunnallisesti arvokkaaseen **Muuramenlampeen**, joka on matala ja kohtalaisen rehevä Muuratjärven lahti, jolla levähtää merkittäviä määriä vesilintuja keväisin ja myös syksyllä. Vesilintujen määrä on suurimmillaan huhti-toukokuun vaihteessa. Muuratjärveen yhdistävä Sulunsalmi sulaa aikaisin ja kerää varhaisia vesilintuja. Lammelta on havaittu keväällä mm. telkkiä, nokikanoja ja pikkulokkeja. Syksyllä lammella levähtää mm. laulujoutsenia, haapanoita, taveja, sinisorsia ja nokikanoja. Muuramenlammen pohjoisrannalla on lintutorni ja kohteen arvo lähivirkistysalueena on tärkeä. Kohteen pinta-ala on noin 43 ha.

7.3.2 Luontodirektiivin liitteen II ja IV (a) lajit

Liito-orava

1. Innanlahden lehto ja sen reunametsät

Innanlahden lehdossa on liito-oravan reviiri. Suojelualueella puusto on valtaosin varttunutta kuusta. Keväällä 2016 löydettiin kolme papanapuuta, joista yksi oli suojelualueen ulkopuolella. Havainto on tehty myös vuonna 2012. Myös reunametsästä on tehty havaintoja. Innanlahden lehdon ympäröivä metsä pääosin avohakattiin 2017. Varttunutta kuusikkoa on jäljellä vain suojelulehdon pohjoispuolella pellon reunalla.

2. Kotakorven purometsä

Kotakorven puronvarressa ja sen länsipuolen kuusikossa on liito-oravalle sopivaa elinympäristöä. Puusto on valtaosin varttunutta kuusta. Kohteelta löydettiin 2016 merkkejä lajista. Alueelta on aikaisempia havaintoja. Vuonna 2008 yksittäisen kookkaan kuusen juurella löytyi runsaasti liito-oravan jätöksiä (Eliölajit-tietojärjestelmä (TAXON)).

Kotakorven purometsän alue on avohakattu luontoselvityksen laatimisen jälkeen tilan 500-402-9-682 osalta.

3. Muuratharjun liito-oravametsä

Metsä sijoittuu rautatien ja valtatie 9 väliselle alueelle Niittyahon asuinalueen länsipuolelle. Elinpiirin muodostaa varttuvan ja varttuneen sekametsän kuvio, jonka puusto on pääosin mäntyvaltaista. Mäntyjen joukossa on koivuja ja järeitä kuusia siellä täällä. Keskiosalla on lehtipuuvaltainen osa, missä kasvillisuus on kuivaa ja tuoretta lehtoa. Muuten kasvillisuus on pääosin lehtomaista kangasta. Elinpiirillä havaittiin keväällä 2014 kaksi papanapuuta, joista toisen alla oli noin 20 papanaa ja toisen alla noin 80 papanaa (FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy 2014a). Keväällä 2017 alueelta todettiin neljä papanapuuta. Metsässä on useita liito-oravan pesäpaikoiksi sopivia kolopuita.

4. Liutuniitun liito-oravametsä

Kohteelta todettiin seitsemän papanapuuta maastotöiden aikana 2016. Kohteella on puro. Rinteellä kasvillisuus on lehtomaista ja tuoreen lehdon (OMT-OMaT) tasaikäistä kuusikkoa. Liito-oravan reviirimerkinnät kuusien ja haapojen tyvillä, enimmillään noin 100 papanaa.

Viitasammakko

Viitasammakko kutee Päijänteen Hautalahden rantaluhdalla, missä on lajin lisääntymis- ja levähdyspaikka. Luhdalla havaittiin keväällä 2014 soidinäänteleviä yksilöitä laajahkolla alueella rannan ilmaversoiskasvillisuusvyöhykkeessä.

Kirjoverkkoperhonen

Muuratharjun eteläpuolelta vuonna 1998 on havaittu kirjoverkkoperhosen toukka (Eliölajit-tietojärjestelmä TAXON).

7.3.3 Muut arvokkaat luontokohteet

1. Muuratharjun liito-oravametsä

Pinta-ala: 1,3 ha

Uhanalaiset luontotyypit: -

Huomioarvoiset lajit: liito-orava (NT)

Arvokuokka: paikallisesti arvokas

Suojeluperuste: LsL 49 § (liito-orava), luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset kuivat lehdot ovat metsälain 10§ tarkoittamia metsäluonnon arvokkaita elinympäristöjä.

2. Hautalahden korpi ja lehto

Pinta-ala: 6,5 ha

Uhanalaiset luontotyypit: Lähteiköt (VU), ruohokorvet (VU), kangaskorvet (VU), lehtokorvet (VU), kosteat runsasravinteiset lehdot (VU), tuoreet keskirasvinteiset lehdot (VU) ja kosteat keskirasvinteiset lehdot (NT)

Huomioarvoiset lajit: -

Arvoluokka: seudullisesti merkittävä

Suojeluperuste: LsL 29 § (tervaleppäkorpi), metsälaki 10 § (luhdet, ruohokorvet sekä rehevät lehtolaikut) ja edustavat uhanalaiset luontotyypit

3. Hautalahden luhta ja puro

Pinta-ala: 4,9 ha

Uhanalaiset luontotyypit: kosteat runsasravinteiset lehdot (VU), tuoreet keskirasvinteiset lehdot (VU), metsäluhdet (VU)

Huomioarvoiset lajit: kevätlinnunsilmä ja viitasammakko

Arvoluokka: paikallisesti merkittävä

Suojeluperuste: Metsälaki 10 § (luhdet, purojen välittömät lähiympäristöt, rehevät lehtolaikut ja vähäpuustoiset jouto- ja kitumaan suot) ja LsL 49 § (viitasammakko)

4. Niittyahon puro a

Pinta-ala: 0,3 ha

Uhanalaiset luontotyypit: Havumetsävyöhykkeen kangasmaiden latvapurot (NT)

Huomioarvoiset lajit: -

Arvoluokka: paikallisesti merkittävä

Suojeluperuste: Metsälaki 10 § (purojen välittömät lähiympäristöt)

5. Niittyahon puro b

Pinta-ala: 1,3 ha

Uhanalaiset luontotyypit: kosteat runsasravinteiset lehdot (VU), tuoreet keskirasvinteiset lehdot (VU) ja havumetsävyöhykkeen kangasmaiden latvapurot (NT)

Huomioarvoiset lajit: humala ja kevätlinnunsilmä

Arvoluokka: paikallisesti merkittävä

Suojeluperuste: Metsälaki 10 § (purojen välittömät lähiympäristöt ja rehevät lehtolaikut)

6. Liutuniitun liito-oravametsä

Pinta-ala: 3,0 ha

Uhanalaiset luontotyypit: kosteat runsasravinteiset lehdot (VU), tuoreet keskirasvinteiset lehdot (VU) ja havumetsävyöhykkeen kangasmaiden latvapurot (NT)

Huomioarvoiset lajit: Liito-orava (NT) ja kevätlinnunsilmä

Arvoluokka: paikallisesti merkittävä

Suojeluperuste: LsL 49 § (liito-orava) ja metsälaki 10 § (purojen välittömät lähiympäristöt ja rehevät lehtolaikut)

7. Kotakorven liito-oravametsä ja puro

Pinta-ala: 4,1 ha

Uhanalaiset luontotyypit: kosteat runsasravinteiset lehdot (VU), tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU) ja Havumetsävyöhykkeen kangasmaiden latvapurot (NT)

Huomioarvoiset lajit: Liito-orava (NT), korpisorsimo ja kevätlinnunsilmä

Arvoluokka: paikallisesti merkittävä

Suojeluperuste: Metsälaki 10 § (purojen välittömät lähiympäristöt ja rehevät lehtolaikut) ja LsL 49 § (liito-orava)

8. Lautakkomäen puro

Pinta-ala: 1,7 ha

Uhanalaiset luontotyypit: kosteat runsasravinteiset lehdot (VU), tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU) ja havumetsävyöhykkeen kangasmaiden latvapurot (NT)

Huomioarvoiset lajit: korpisorsimo ja kevätlinnunsilmä

Arvoluokka: paikallisesti merkittävä

Suojeluperuste: Metsälaki 10 § (purojen välittömät lähiympäristöt ja rehevät lehtolaikut)

9. Kirkon lehto

Pinta-ala: 0,5 ha

Uhanalaiset luontotyypit: kosteat runsasravinteiset lehdot (VU), tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU)

Huomioarvoiset lajit: -

Arvoluokka: paikallisesti merkittävä

Suojeluperuste: Metsälaki 10 § (purojen välittömät lähiympäristöt ja rehevät lehtolaikut).

10. Uusi-Pitkälän lehtimetsä

Pinta-ala: 2,2 ha

Uhanalaiset luontotyypit: tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU)

Huomioarvoiset lajit: -

Arvoluokka: muut luonnonsuojelullisesti arvokkaat kohteet

Suojeluperuste: rehevä lehtokasvillisuus

11. Muuramenjoki

Pinta-ala: 10,4 ha

Uhanalaiset luontotyypit: kosteat runsasravinteiset lehdot (VU), tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU) ja pienet havumetsävyöhykkeen joet (NT)

Huomioarvoiset lajit: Järvitaimen (EN), köngäspalkonen (NT), koskisiipisammal, purolouhekas ja isokuoksanen

Arvoluokka: maakunnallisesti merkittävä

Suojeluperuste: rehevät lehtokasvillisuus, linnusto ja uhanalainen kala

12. Kuusanmäentien noro

Pinta-ala: 0,2 ha

Uhanalaiset luontotyypit: ruokokorpi (VU)

Huomioarvoiset lajit: -

Arvoluokka: paikallisesti merkittävä

Suojeluperuste: Metsälaki 10 § (rehevät lehtolaikut) ja Vesilaki 2:11 § (noro)

13. Innanlahden lähdepuro

Pinta-ala: 2,6 ha

Uhanalaiset luontotyypit:

Huomioarvoiset lajit: kevätlinnunsilmä, korkansiipi

Arvoluokka: seudullisesti merkittävä

Suojeluperuste: Metsälaki 10 § (Lähteiden ja purojen välittömät lähiympäristöt) ja Vesilaki 2:11 § (lähteet ja lähteiköt)

14. Lamminmäen suo

Pinta-ala: 0,8 ha

Uhanalaiset luontotyypit: -

Huomioarvoiset lajit: -

Arvoluokka: Muut luonnonsuojelullisesti arvokkaat kohteet

Suojeluperuste: Metsälaki 10 § (vähäpuustoiset jouto- ja kitumaan suot)

15. Innanlahden metsä

Pinta-ala: 6,2 ha

Uhanalaiset luontotyypit: Lähteiköt (VU), tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU) ja kosteat keskiravinteiset lehdot (NT)

Huomioarvoiset lajit: -

Arvoluokka: seudullisesti merkittävä

Suojeluperuste: Metsälaki 10 § (rehevät lehtolaikut, LsL 49 § (liito-orava) ja Vesilaki 2:11 § (lähde ja noro)

16. Innanlahden suo ja lehto

Pinta-ala: 2,3 ha

Uhanalaiset luontotyypit: Kangaskorvet (VU), saniaiskorvet (VU), keskiravinteiset lehdot (VU) ja kosteat keskiravinteiset lehdot (NT)

Huomioarvoiset lajit: kevätlinnunsilmä

Arvoluokka: paikallisesti merkittävä

Suojeluperuste: Metsälaki 10 § (rehevät lehtolaikut ja korvet)

17. Innanlahden rinnelehto

Pinta-ala: 1,0 ha

Uhanalaiset luontotyypit:

Huomioarvoiset lajit: -

Arvoluokka: paikallisesti merkittävä

Suojeluperuste: Metsälaki 10 § (rehevät lehtolaikut)

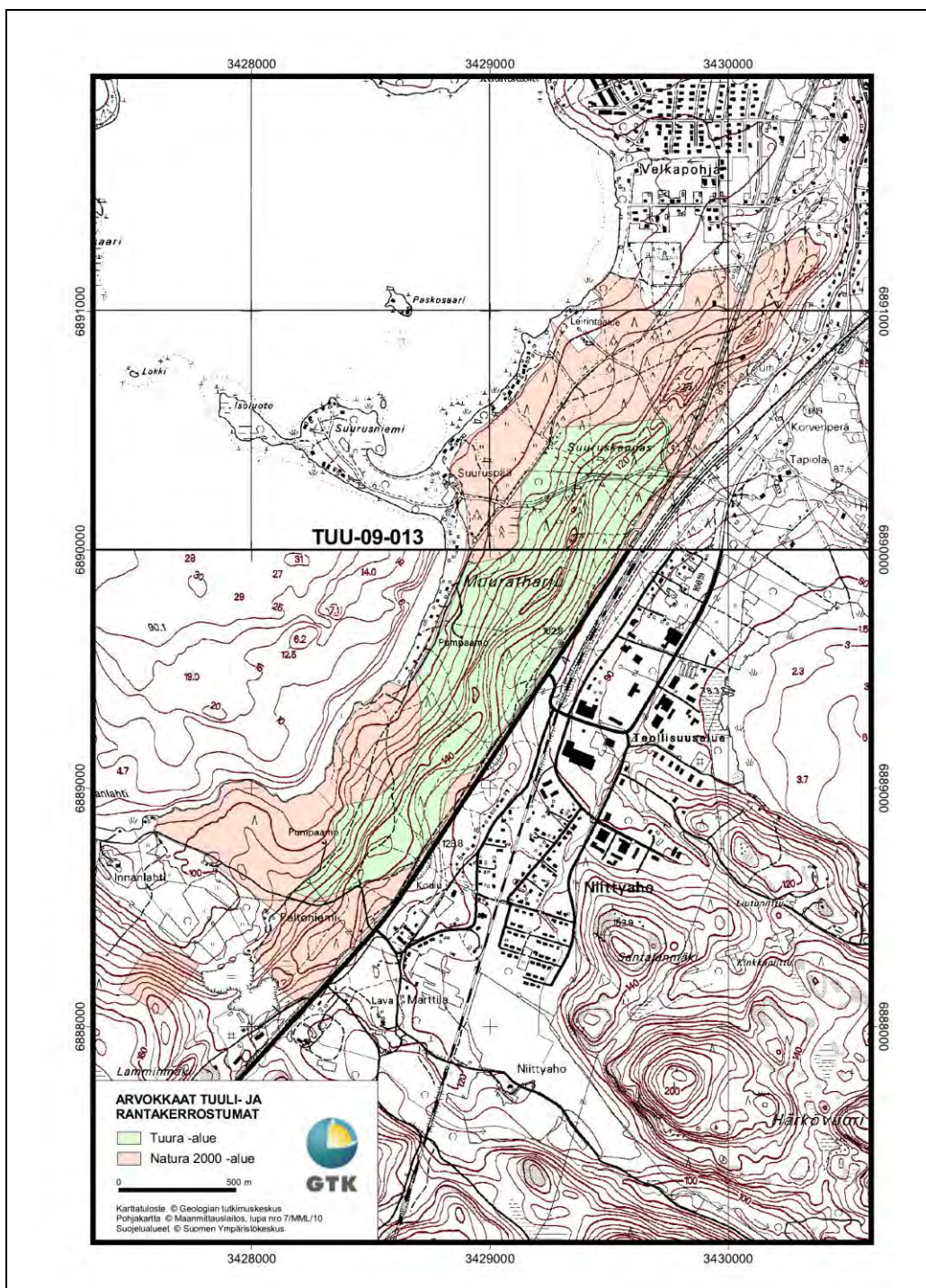
Kuva 43. Luontoselvityksen liitekartta.

7.4 Arvokkaat geologiset muodostumat

7.4.1 Muuratharjun rantakerrostumat

Arvoluokkaan 3 kuuluvat Muuratharjun rantakerrostumat **TUU-09-013** sijaitsevat Muuratharjun kaakkois- ja luoteisrinteillä valtatie 9 länsipuolella (kuva 44). Alueen pinta-ala on 90,2ha, korkeus on 142 m mpy, suhteellinen korkeus on 42m ja muodon suhteellinen korkeus on 42m. *Lähde: Suomen ympäristökeskus, julkaisuarkisto*

Kuva 44. Muuratharjun rantakerrostumat TUU-09-013 sijainti. *Lähde: Suomen ympäristökeskus, julkaisuarkisto.*

Geologia

”Muuratharjun alueella on allekkain useita hyvin tai melko hyvin kehittyneitä törmäitä, taiteita ja terasseja suuren reunamuodostuman kaakkois- ja luoteisrinteillä (vrt. Ristaniemi 1985, Johansson et al. 2000). Ylimpänä noin 123 metrin korkeustasolla on jyrkkä tai hyvin jyrkkä 2-15 metriä korkea törmä. Törmän juurella on paikoin melko runsaasti pallekivikkoa, ja sen edustalla hahmottuu varsinkin alueen keskiosassa kapea ja melko jyrkästi viettävä terassi. Terassin alapuolisilla loivahkoilla rinteillä on ainakin kolme jyrkkyydeltään vaihtelevaa 1-3 metrin korkuista törmää tai taivetta, jotka sijoittuvat noin 120, 116 ja 112 metrin korkeustasoille (vrt. Ristaniemi 1985). Alimmana reunamuodostuman molempien rinteiden juurella on noin 101 metrin korkeustasolla selkeä ja jyrkähkö, noin 3 metriä korkea Muinais-Päijänteen törmä, jonka edustalla on tasainen terassi. Ylin ranta (Yoldiamerivaihe) on seudulla noin 155 metrin tasolla. Muuratharju on osa Sisä-Suomen reunamuodostumaa, jonka syntyvaiheessa jäätikkö eteni uudelleen aikaisemmin jäästä paljastuneelle alueelle. Sen vuoksi reunamuodostuman kaakkoispuolinen, vanhempi ylin ranta on yleisesti kymmenisen metriä ylempänä kuin sen luoteispuolinen nuorempi ylin ranta (vrt. Ristaniemi 1987:37-39). Muuratharjun laki ja ylärinteet kohosivat vedenpinnan yläpuolelle Yoldiamerivaiheen lopulla. Alueen ylin törmä syntyi Ancyclusjärvivaiheen alussa, ja se edustanee ns. Ancyclusrajaa, jolloin Ancyclusjärven eteläosassa vallitsi transgressiovaihe, ja vedenpinta aleni nopeasta maankohoamisesta huolimatta pohjoisessakin hyvin hitaasti. Keski-Suomen alueella vastaavanlaiset Ancyclusvaiheen rantamuodostumat ovat tyypillisiä (Ristaniemi 1987:44-45). Alueen keskiosan matalat törmät kehittyivät myöhemmin Ancyclusjärvivaiheen aikana. Päijänne kuroutui Ancyclusjärvestä noin 9 500 vuotta sitten. Muinais-Päijänteen transgressiovaiheessa vedenpinta kohosi seudulla noin 101 metrin tasolle asti. Muinais-Päijännevaihe päättyi Heinolanharjun puhkeamiseen noin 7 000 vuotta sitten, jolloin vedenpinta laski nopeasti 4-5 metriä (Pajunen 2004).” *Lähde: Suomen ympäristökeskus, julkaisuarkisto*

Biologia

”Ylärinteessä on varttunutta, tasaikäistä, kuivahkon kankaan männikköä, jossa on suhteellisen tiheä mäntyalikasvos. Aluskasvillisuus on varvikkoista muodostuen mustikasta, kanervasta, puolukasta ja variksenmarjalaikuista. Pohjakerros on seinäsammaleista ja jäkälää on hyvin vähän. Ruohoista eniten on kangasmaitikkaa. Jyrkimmillä rinteillä on sianpuolakasvustoja, yksittäin kieloa ja pieniä poronjäkälälaikkuja. Alarinteessä on vanhempaa mäntytaimikkoa ja kasvatusmännikköä. Aluskasvillisuus etenkin nuoremmissa metsissä on kanervaista ja hieman poronjäkälälaikkuista. Näiden lisäksi kasvaa runsaasti mustikkaa ja puolukkaa. Kanerva rehottaa etenkin keskimmäisen ulkoilutien varressa. Rehevin kohta on alarinteen eteläosassa. Pienialaisessa, varttuneessa männikössä on aluspuina harmaaleppiä ja pihlajia. Varvikossa kasvaa hieman enemmän ruohoja ja metsäkasvikkua. Ylärinteen isommat pallekivet ovat aika yksittäin tai väljissä ryhmissä. Lajisto on karua ja osin laelta metsäsammalten peittämiä. Kivillä kasvaa mm. harmosammalta, kalliokarstasammalta, kiviterasammalta, kivikynsisammalta, kaarrekarvetta, kallioisokarvetta ja runsaasti muita rupijäkäläiä.” *Lähde: Suomen ympäristökeskus, julkaisuarkisto*

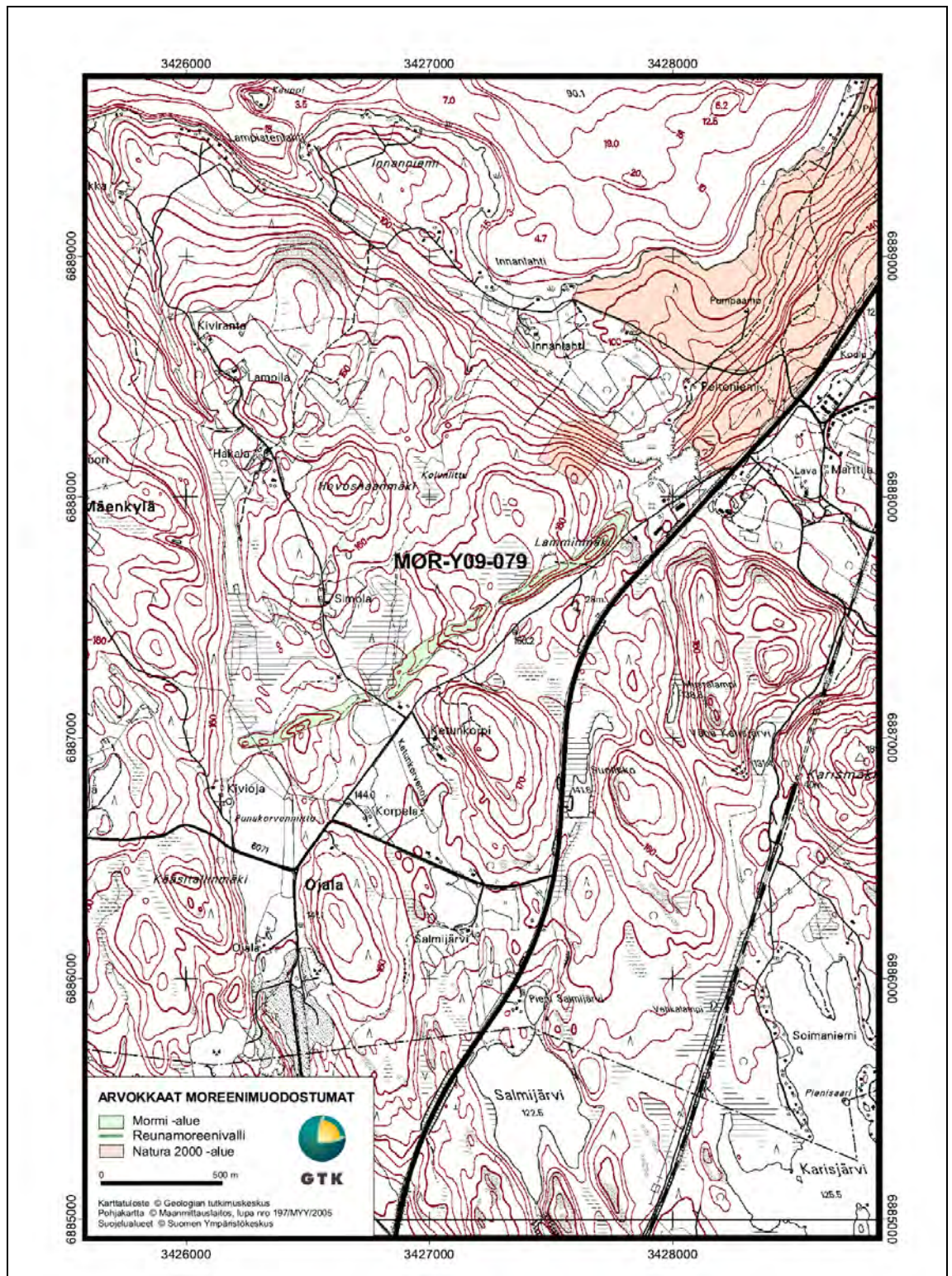
Maisema ja muut arvot

”Rantamuodostumat hahmottuvat melko selkeästi suuren ja korkean reunamuodostuman rinteillä, ja ne näkyvät osittain lähiympäristön tiestöltä. Reunamuodostuman laelta avautuu näköala luoteeseen Muuratjärvelle, ja ylimmän Ancylostörmän rinteeltä näkyy puiden välistä itään ja kaakkoon Päijänteen Hautalahdelle ja sitä ympäröiville korkeille mäille. Etenkin Riihivuori näkyy mainiosti. Alueen keski- ja alarinteet ovat peitteiset. Sisäinen maisema on melko vaihteleva. Alueella on melko runsaasti polkuja, pieniä teitä ja ajouria, ja aivan aluerajauksen lounaispuolella osittain Muinais-Päijänteen terassilla kulkee valtatie. Maasto on paikoin hieman kulunutta. Alue on pohjavesialuetta ja kuuluu kokonaan Muuramenharjun - Innanlahden lehdon Natura-alueeseen (FI0900023) ja Muuratharjun harjijensuojelualueeseen (HSO090099). Kohdealue on havainnollinen ja helppopääsyinen käyntikohde. Muuratharjun reunamuodostuma on geologisesti ja maisemallisesti Keski-Suomen merkittävimpiä maaperämuodostumia.” *Lähde: Suomen ympäristökeskus, julkaisuarkisto*

7.4.2 Lamminmäen-Kiviojan reunamoreeni muodostuma

Lamminmäen-Kiviojan reunamoreeni muodostuma **MOR-Y09-079** sijaitsee Muuratharjun lounaispuolella (*kuva 45*). Muodostuman pinta-ala on 10,6 ha, alueen korkeus on 175m mpy, alueen suhteellinen korkeus 35 m ja muodon suhteellinen korkeus 10 m. Reunamoreenimuodostuma on osa Sisä-Suomen reunamuodostumaa. Muodostuma koostuu kolmesta erillisestä lounaasta koilliseen suuntautuvasta moreeniselänteestä. Keskenään suunnilleen saman kokoiset seläkkeet sijoittuvat loivapiirteisten kalliomäkien rinteille ja laelle. Selänteet ovat noin 600 metriä pitkiä, 20-50 metriä leveitä ja 3-10 metriä korkeita. Reunamoreenialueen kokonaispituus on noin 2000 metriä. *Lähde: Suomen ympäristökeskus, julkaisuarkisto*

Kuva 45. Lamminmäen-Kiviojan reunamoreeni MOR-Y09-079 muodostuman sijainti.
Lähde: Suomen ympäristökeskus, julkaisuarkisto.

Geologia

”Selänteet ovat paikoin melko selkeästi epäsymmetrisiä, proksimaalirinteet ovat loivia ja distaalirinteet jyrkempiä ja lohkareisia. Selänteet ovat myös varsin jyrkkäpiirteisiä, niiden harjat ovat paikoin terävät ja kapeat. Etenkin ketjun koillisimmalla selänteellä rinteet ovat huomattavan jyrkkiä ja korkeita, mutta peitteisyyden takia hieman vaikeasti hahmottuvia. Lounainen selänne on lisäksi hieman kumpui-

leva. Selännteitä on muutamissa kohdin myös tasoiteltu. Kohdealue on kaikkiaan varsin selväpiirteinen kokonaisuus, ja se on edustava ja helposti saavutettava esimerkki Sisä-Suomen reunamuodostuman supra-akvaattisista reunamoreeneista. Sisä-Suomen reunamuodostuma jatkuu alueen koillispuolella massiivisena Muuratharjun muodostumana.” *Lähde: Suomen ympäristökeskus, julkaisuarkisto*

”Alueen lounaisimpaan selännteeseen on tehty harjoitusraviradan kohdalle kaksi koko muodostuman poikki kulkevaa leikkausta, joissa aines on melko vähäkivistä hiekkamoreenia. Erityisesti selänteen poikkiprofiili näkyy leikkauksissa hyvin. Pintalohkareisuus vaihtelee alueella vähäisestä kohtalaiseen (1-5 kpl aarilla), distaalirinteillä on paikoin tihentymiä. Lohkareet ovat pieniä, alle metrin kokoluokkaa. Kiviä on kohtalaisesti. Ylin ranta on seudulla noin 145 metrin tasolla, joten alue on supra-akvaattinen ja kerrostunut jäätikön reunan eteen kuivalle maalle. Seudulle tyypillisesti ylin ranta on reunamuodostuman distaalipuolella noin 10 metriä ylempänä kuin välittömästi sen proksimaalipuolella (Ristaniemi 1985). ” *Lähde: Suomen ympäristökeskus, julkaisuarkisto*

Biologia

”Läntisimmän osa-alueen länsikärjessä on melko varttunutta tuoreen kankaan kuusikkoa. Valtaosa osa-alueesta on lehtomaista varttunutta varjoisaa kuusikkoa. Puustossa on huomattavan järeitä runkoja. Kuusikossa viihtyy mm. koiranheisi. Keskimmäisen osa-alueen eteläpuolisko on varttunutta tuoreen kankaan kuusikkoa. Pohjoispuoliskossa on nuorehkoa lehtomaista koivikkoa sekä lehtomaista sekametsää. Pohjoispuoliskon kasvistoon lukeutuvat mm. kevätlinnunherne, näsiä ja mustakonnanmarja. Itäisin osa-alue on hakattu. Pohjoisreunalla, heti rinteen alla, varttuneessa kuusikossa on isoalvejuuri–hiirenporrasvaltainen saniaislehto.” *Lähde: Suomen ympäristökeskus, julkaisuarkisto*

Maisema ja muut arvot

”Reunamoreeni rajautuu kartalla hyvin ja hahmottuu maastossa kuljettaessa paikoin mainiosti, mutta ei mataluutensa ja peitteisyytensä takia juuri näy ulospäin. Valtatieltä selänne hahmottuu kuitenkin vesakoituneena vallina melko hyvin. Ympäristöön ei ole mainittavia näköaloja lukuun ottamatta koillisinta kärkeä, josta näkyykauas itään ja koilliseen mm. Muuratharjulle. Sisäinen maisema on muotojen yleisestä mataluudesta huolimatta melko vaihteleva, ja kapeaa ja terävää, mutkittelevaa selännettä on helppo seurata. Keskimmäisellä selännteellä kulkeva polku on muistokiven mukaan vanha Laukaantie (~1600-1850). Alueella on myös muita polkuja ja moottorikelkkareitti. Heti kohdealueen koillispuolella on laaja Muuramenharjun-Innanlahdenlehdon Natura-alue (FI0900023). Etelässä 2,5 kilometrin päässä on lisäksi pieni Punavuoren lehtojensuojelualue (LHO09250). Kohdealueen molemmilla puolilla on myös laajat pohjavesialueet.” *Lähde: Suomen ympäristökeskus, julkaisuarkisto*

7.5 Pohjavesialueet

Suunnittelualueella sijaitseva pohjavesialue on Muuratharju (0950001), josta Muuramen kunta ottaa suurimman osan talousvedestä (kuva 46). Se on vedenhankintaa varten tärkeä, 1E-luokan pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maakekosysteemi on suoraan riippuvainen. Pohjavesialueelle sijoittuu kaksi Muuramen kunnan käytössä olevaa vedenottamo, Innanlahden ja Suuruuskankaan vedenot-

tamot. Muuratharjun pohjavesialue on varattu myös Jyväskylän kaupungin vedenhankinta-alueeksi. Muuratharjun pohjavesialueen kokonaispinta-ala on 5,97 km², josta pohjaveden muodostumisalueen pinta-ala on 2,37 km². Alueen kokonaisantoisuudeksi on määritetty 10000 m³/vrk. *Lähde: Ympäristöhallinto, Herta*

Innanlahden vedenottamo on rakennettu 1960-luvulla ja Suuruskangas 1996. Innanlahden vedenottamo on vanhentuneen tekniikkansa vuoksi ollut poissa käytöstä. Alkuvuodesta 2022 Innanlahden vedenottamo on saneerattu varavesilähteeksi. Suuruskankaalta on toimitettu kolmesta pohjavesikaivosta talousvettä n. 12 000 asukkaan ja yrityksen tarpeisiin Muuramen keskusta-alueelle ja Jyväskylän Korpilahden ja Säynätsalon tarpeisiin.

Kunnan vesihuoltolaitos on ryhtynyt suunnittelemaan Suuruskankaalle uutta teko-pohjavesilaitosta. Uuden laitoksen ja tekopohjavesihankkeen avulla on tarkoitus turvata koko kunnan sekä Korpilahden ja Säynätsalon laadukkaan talousveden saanti vuosikymmeniksi eteenpäin. Tekopohjavesilaitoksesta on laadittu esisuunnitelma (FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy 2020). Tekopohjavesilaitoksen raakavesi on esitetty otettavaksi Muuratjärvestä.

Lähde: Muuramen kunnan vesihuoltolaitos

Kuva 46. Muuratharjun (0950001) pohjavesialueen raja

Muuratharjun pohjavesialue sijoittuu lounaskoillis-suuntaiselle Sisä-Suomen reuna muodostuman harjanteelle, joka on noin kilometrin levyinen, ja jonka korkein harjanne kohoaa noin 55 metriä Muuratjärven yläpuolelle ja noin 65 metriä Päijänteen yläpuolelle. Muuratjärven vettä suodattuu harjumuodostumaan Muuratharjun länsireunalta. Tässä kohdassa harjun pohjavedenpinnantaso ja Muuratjärven vedenpinnantaso (+90) yhtyvät. Pohjavettä purkautuu suoran Päijänteeseen ja sen ranta-alueella laaja-alaisesti suodautumalla. *Ympäristöhallinto, Herta*

Reunamuodostuma kulkee läpi luode-kaakkosuuntaisen kallioperän ruhjelaakson, joka yhdistää Muuratjärven ja Päijänteen. Reunamuodostumalle tyypillisiä syöttöharjuja ei Muuratharjulta ole tutkimuksissa havaittu. Reunamuodostuman kaakkoispuolella maaperä vaihettuu luode-kaakkosuunnassa hiekasta hienoksi hiekaksi ja edelleen siltiksi. Reunamuodostuman maaperä on kairausten ja geofysikaalisten mittausten mukaan suurimmillaan noin 120 metriä paksu. Maaperä on ohuin edellä mainitun kallioperän ruhjelaakson eteläpuolisella alueella ja paksuin tämän ruhjelaakson kohdalla. Pohjavesikerroksen paksuus on reunamuodostuman luoteisosassa vähintään 30 metriä ja kaakkoisosassa 30...50 metriä. Ympäristöhallinto, Hertta

Pohjavesi virtaa reunamuodostumassa kallioperän ruhjelaakson kohdalla pääasiasa luoteesta kaakkoon. Ruhjelaaksoa reunustavat, pohjaveden pinnan yläpuoliset kallioalueet pohjoisessa ja etelässä syöttävät pohjavettä kohti ruhjelaaksoa. Pohjaveden pinnan vietto on loiva. Lähde: Ympäristöhallinto, Hertta

Reunamuodostumalla on tehty koepumppauksia ja myös tekopohjaveden imeytyskokeita 1993. Tekopohjavesitutkimuksessa asetettu tuottotavoite oli 10000 m³/d. Suuruskankaan vedenottamon ensimmäisen siiviläputkikaivon k1 nykyinen kapasiteetti on 2500 m³/d ja toisen siiviläputkikaivon k2 kapasiteetti on 6000 m³/d. Lisäksi toimivien imeytyskiinteistötietopalvelu alueiden 2, 4 ja 6 tutkittu imeytyskapasiteetti on 8000 m³/d. Uusien kaivonpaikkojen ja imeytysalueiden tutkimusten ja käyttösuunnittelun avulla lopullinen hyödynnettävissä oleva vesimäärä voi olla jopa suurempi kuin asetettu tuottotavoite 10000 m³/d. Lähde: Ympäristöhallinto, Hertta

Luokiteltuja pohjavesialueita on Muuramen kunnan alueella 5. Pohjavesialueet kuuluvat luokkiin 1, 1E, 2, 2E ja E.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muutos tuli voimaan 1.2.2015. Lain mukaan ELY-keskus luokittelee jatkossa pohjavesialueen vedenhankintakäyttöön soveltuvuuden ja suojelutarpeen perusteella seuraavasti: *1-luokkaan vedenhankintaa varten tärkeän pohjavesialueen*, jonka vettä käytetään tai jota on tarkoitus käyttää yhdiskunnan vedenhankintaan taikka talousvetenä enemmän kuin keskimäärin 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai yli viidenkymmenen ihmisen tarpeisiin, *2-luokkaan muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen*, joka pohjaveden antoisuuden ja muiden ominaisuuksiensa perusteella soveltuu 1 kohdassa tarkoitettuun käyttöön ja lisäksi *E-luokkaan pohjavesialueen*, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen

7.6 Pintavedet ja tulvariskialueet

Muuratjärvi

Muuratjärvi (14.281.1.001) kuuluu Muuratjärven lähialueeseen (14.281), Suur-Päijänteen reittiin (14.2) ja Kymijoen vesistöalueeseen (14). Järven pinta-ala on 3154,03 ha ja syvyys 42,55 m. Keskisyvyys on 13,47 m. Rantaviivan pituus on 112,22 km ja korkeustaso 90,1m. Alue kuuluu Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueeseen. Lähde: Järviwiki

Muuratjärvi on melko suuri järvi ja sen päälaskujoki on Muuramenjoki, joka laskee Päijänteeseen. Muuratjärvi on yleisilaltaan hyvässä kunnossa. Sen itäosa on karua selkävettä, kun taas länsiosa on rehevämpi ja rantaviivaltaan rikkonaisempi. Karuista osistaan huolimatta vesi on ruskeaa ja humuspitoista ja pH on neutraali 6,8. Muuratjärvi on kalavesi, jonne on istutettu ainakin kuhaa, järvihohta, järvi- taimenta, harjusta, haukea sekä muikkua. Rannoilla on paljon kesämökkejä ja järveä käytetään muutenkin paljon virkistyskäyttöön, kuten kalastukseen. Yleisiä uimarantoja on Isolahdessa, Muuratharjussa ja Alhonlahdessa. Muurantjärven kaakkoisosissa on Muuratharjun Natura2000- alue ja siihen kuuluu myös tervaleppäkorven luonnonsuojelualue. *Lähde: järviwiki*

Päijänne

Päijänne (14.211.1.001 / 14.231.1.001) on Suomen syvin ja vuodenaikasta riippuen toiseksi tai kolmanneksi suurin järvi. Järvi sijaitsee Hämeen ja Keski-Suomen ympäristökeskusten alueella, Kymijoen vesistöalueella (14). Järven pinta-ala on 108 289 ha, syvyys 95,3 m, keskisyvyys 14,21 m ja rantaviivan pituus on 2789,15 km². Korkeustaso on 78,3 m. Alue kuuluu Kymijoen-Suomenlahden vesienhoito-alueeseen ja Suur-Päijänteen alueeseen (14.2). *Lähde: Järviwiki*

Päijänne on kirkasvetinen ja sen ekologinen tila on hyvä. Laajana vesistöalueena sen osat kuitenkin poikkeavat hieman toisistaan. Päijänne tarjoaa juomaveden lähes koko pääkaupunkiseudulle. Vesi johdetaan maailman pisimmän yhtenäisen kalliotunnelin avulla Helsingin seudulle. Tunneli on 120 kilometriä pitkä ja veden virtaama siinä on keskimäärin 3,1 kuutiometriä sekunnissa. Päijänteen rannoilla on paljon kesämökkejä ja järveä käytetään virkistyskäyttöön, kuten veneilyyn ja kalastukseen. Lisäksi sekä Pohjois- että Etelä-Päijänteellä järjestetään erilaisia järvi-risteilyjä, myös koko Päijänteen päästä päähän. *Lähde: järviwiki*

Muuramenjoki

Muuramenjoki sijaitsee Muuramen keskustassa osayleiskaava-alueen rajalla. Joki on Muuratjärvestä Päijänteeseen taajaman läpi laskeva arvokas virtavesi, jolla on myös kalastollista merkitystä. Joen kokonaispituus on kaikkiaan 1,5 km. Pudotus- korkeutta Muuratjärvestä Päijänteeseen kertyy noin 12 metriä. Korkeustaso Muuratjärvessä on 90,1 metriä ja Päijänteessä 78,3 metriä. Muuramenjoki, on hyvä esimerkki onnistuneesta virtavesikunnostuksesta.

Tulvariskialueet

Tulvariskialueita ei ole määritetty osa-yleiskaava-alueelta Muuratjärven, Muuramenjoen tai Päijänteen osalta. *Lähde: Ympäristökarttapalvelu Karpalo.*

8. RAKENNETUN YMPÄRISTÖN ERITYISPIIRTEET

8.1 Rakentumisen historiaa

8.2 Maisema, maisemarakenne ja kasvillisuus

Muurame kuuluu Keski-Suomen järvisuutuun ja Itäisen Järvi-Suomen maisema- maakuntaan. Tämän alueen maisemalle on tyypillistä maiseman vaihtelu kumpui-

levista metsämaista, laajoihin järvioltaisiin ja vesireitteihin. Maisemaan tuovat vaihtelua harjujaksot. Viljelykset sijaitsevat useimmiten rantojen tuntumassa.

Muuratharju on reunamuodostuman osa. Viimeisen jääkauden jälkeen mannerjään reuna pysytteli noin sadan vuoden ajan Muurame-Jyväskylä-Laukaa-linjalla. Jään reunan eteen kasautui Sisä-Suomen reunamuodostuma, joka kulkee Satakunnasta Näsijärven, Jämsän ja Jyväskylän kautta Laukaaseen. Muuratharju on tämän reunamuodostuman osa. Jäätikön sulamisvedet kasasivat soraa ja hiekkaa reunamuodostuman itärinteeseen (Päijänteen rannan puolelle). Hienoimmat ainekset kulkeutuivat sulamisvesien mukana kauemmaksi harjusta.

Peltomaisemia rikkovat monin paikoin viljelyksiä halkovat sähkölinjat sekä tiet. Maisemakuvia alueelta on *kuvissa 47 -50*.

Kuvat 47-50. Maisemia suunnittelualueelta

8.3 Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009)

Yksi Muuramen tärkeimmistä nähtävyyksistä on arkkitehti Alvar Aallon (1898-1976) suunnittelema Muuramen kirkko (1926-29), joka sijaitsee suunnittelualueella (*kuva 51*). Kirkko kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin (RKY 2009). Museoviraston kohdekuvauksessa todetaan, että valkoinen kirkko ja sen kellotorni korkealla harjulla näkyvät kauas ja luovat viehättävän mielikuvan ajattomasta ja anonyymistä italialaisesta kyläkirkosta vuoren rinneellä, asumusten yläpuolella. Se on nuoren arkkitehti Alvar Aallon ensimmäinen toteutettu kirkkosuunnitelma. Suorakaiteen muotoiseen kirkkotilaan liittyy toisella sivulla seurakuntasali ja toisella sivulla kellotorni, johon myös sakaristo on sijoitettu. Muuramen kirkko on suojeltu kirkkolailla (kirkkohallituksen päätös

25.11.2003). Rakennuksen kirkkolain mukainen suojelu kohdistuu myös sen kiinteään sisustukseen, siihen liittyviin maalauksiin, taideteoksiin ja piha-alueeseen.

Kuva 51. Muuramen kirkko

8.4 Maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt

Suunnittelualueen pohjoisosassa sijaitsee Kansakoulu-Sillankorva- Mesipelto- maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö sekä Muuramenjoen ympäristön maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö.

Keski-Suomen maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt- julkaisussa Kansakoulu-Sillankorva- Mesipelto- kulttuuriympäristöä on kuvattu seuraavasti: *Muuramen keskustassa Muuramentiellä lähellä Muuramejoen koskea ovat nykyisin nuorten yrittäjien yritystalona toimiva entinen kansakoulu, Mesipellon asuinrakennus ja yrityskäytössä oleva Sillankorvan asuin- ja liikerakennus. Rakennukset kertovat Muuramen kirkonkylän vanhan raitin historiasta. Kansakoulu on rakennettu vuonna 1932 arkkitehti Toivo Salervon suunnitelmien mukaan. Kansa-koulu on kolmikerroksinen rapattu tyylirakennus, jonka hyvin alkuperäinen ulkoasu on 1920-luvun klassismia. Kansakoulu ja Sillankorva näkyvät hyvin myös valtatie 9:lle. Sillankorva on aumakattoinen ja vuorattu hirsirakennus, joka on laudasta laajennettu nykyasuunsa 1930-luvulla. Piharakennukset on purettu. Mesipellon pihapiiri on vastapäätä kansakoulua tien toisella puolella. Jugendtyylinen Mesipellon päärakennus on valmistunut ilmeisesti vuonna 1919. Sen lisäksi pihapiirissä on sauna-, liiteri-, aitta- ja navettarakennuksen monipuolinen yhdistelmä-rakennus korkean pensasaidan suojaamana. Muuramenjoen luontopolku sivuaa arvokasta rakennettua ympäristöä. Alueelle on asemakaavoitettu myös kookkaiden kerrostalojen asuntoalue ja nykyiset historialliset rakennukset on samalla suojeltu asemakaavalla. Rakennuksia kunnostetaan rakennusperintöarvoja vaalien.*

Muuramenjoen ympäristön maakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä on kuvattu seuraavasti:

Muuratjärvestä Kylänlahteen laskeva Muuramejoki sitä reunustavine puustoineen ja virkistysalueineen muodostaa Muuramen keskustan tuntumaan vehreän ja polveilevan puistoympäristön. Alue toimii kuntalaisten virkistysalueena ulkoilureitteineen ja kevyen liikenteen kulkuväyläineen ja joessa harrastetaan luvanvaraista koskikalastusta. Muuramenjoki liittyy Muuramen historiaan ja teollisuuden kehitykseen. Vanhan Muuramen huonekalutehtaan rakennukset ovat osa jokimaisemaa. Muuramenjoen uomassa on yksi harvoista Keski-Suomen alueella ennallistetuista uittoruuhista. Rakennelmaa pääsee tarkastelemaan kevyenliikenteen sillalta hyvin. Sillat, kunnostetut uitto- ja patorakenteet sekä muut rakennelmat kertovat joen ympäristön rakentamishistoriasta. Puiston viherympäristö rajoittuu modernin rakennusperinnön Muuramen keskustaympäristöön, jossa on säilynyt 1970-luvun arkkitehtonisesti merkittävää rakennusperintöä kuten esimerkiksi Muuramen kunnantalon edusta. Muuramenjoen sillan pieleen rakentuneen Sillankorvan alueella on myös säilynyt 1920-1930-luvun liikerakennuksia ja kivilta. Joen vartta seuraileva luontopolku jatkuu valtatie 9:n ympäristöön asti. Muuramenjoen virkistysympäristö laajenee myös koulukeskuksen pihoilta ja urheilu- ja liikunta-alueille sekä kulttuurikeskukselle asti. Muuramenjoen ympäristö on arvokas luontokohde, joten alue pidetään luonnontilaisena. Luontopolku on perustettu vuonna 1996.

Lähde: Keski-Suomen maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt, Keski-Suomen liitto (2016).

8.5 Paikallisesti arvokkaat rakennetun ympäristön kohteet

Muuramen rakennuskantaa on inventoitu Muuramen rakennusperinteen inventoinnissa (1986) sekä Muuramen modernin rakennusperinnön inventoinnissa, Keskustaajama ja Kinkomaa (Keski-Suomen museo, Virpi Myllykoski 2012).

Suunnittelualueella sijaitsevat inventointien mukaiset paikallisesti arvokkaat rakennetun ympäristön kohteet on esitetty taulukossa 6.

KYLÄ			
N:o	Kohde	Arvo	Luettelointiperuste
HAUTALAHTI			
1	Hautalahti	paik.	Maatilan päärakennus ja riihi 1890-l.
2	Kylmänen	paik.	Pienviljelystilan pihapiiri 1900-l. alku
3	Majala	paik.	Pienviljelystilan pihapiiri, vanhimmat rakennukset 1800-l. lopulta, yhtenäinen kokonaisuus
4	Syväsalmi	paik.	1900-luvun alun asuinrakennus ent. kauppaneuvos Hanna Parviaisen omistaman kesäasunnon paikalla
KIRKONKYLÄ			
52	Ainola	paik.	Verkkoniemen alueen vanhimpia asuinrakennuksia 1920-l. asuinrakennus
55	Harjula	paik.	1900-i. alkup. mäkitupa, häviävä (hävinnyt, inv. 2012)
56	Hautakorpi	paik.	1930-l. työväen asumus (hävinnyt, inv. 2012)
57	Honkaranta	paik.	1920-30-l. loma-asunto
58	Iso-Jaakkola (Rantala, Uimo-	paik.	1800-luvun maatilan päärakennukset,

	la)		iso tiilinavetta v. 1936, rakennushistoriallinen ja ympäristöllinen pihapiirikokonaisuus
59	Jokisen talo	paik.	Työväen asuminen vuodelta 1915, osa ent. Muuramentien raittia
60	Järvelä	paik.	1900-l. alkup. liikkeenharjoittajan pihapiiri, häviävä (hävinnyt, inv. 2012)
61	Kankaala	paik.	1920-luvun pientalo, häviävä
62	Kansakoulu	paik.	Kult.hist. arvokas koulurak. 1930-luvul. myös rak.hist. merkitystä
63	Kauppamäki	paik.	Kaupparakennus 1930-l. lopulta
64	Kauppilanmäki	paik.	1920–30-l. suutarin asuinrakennus (hävinnyt, inv. 2012)
65	Kettunen	paik.	1930-luvun omakotitalo, häviävä (hävinnyt, inv. 2012)
66	Korhola	paik.	1900-l.alkup. mäkitupa, osa ent. Muuramen keskusraitia (hävinnyt, inv. 2012)
67	Kukkamäki	paik.	1900-l. alkup. mäkitupa, osa ent. Muuramen keskusraitia
68	Kunnannisula (Nisula)	paik.	1900-l. alun maalaistalon pihapiiri
69	Mökki Kunnannisulan maalla	paik.	1900-l. alun mäkitupa Muuramenjoen varressa (tämän lisäksi vain 1 säilynyt) (hävinnyt, inv. 2012)
70	Laurila	paik.	1900-l. alun mäkitupa, osa ent. Muuramen keskusraitia
71	Martinmaa	paik.	1939–40 kesäasunto pihapiireineen (yksi harvoista säilyneistä tämän ikäisistä)
73	Mesipelto	paik.	Liikerakennus vuodelta 1919, yhdessä kansakoulun ja Sillankorvan kanssa muod. maisemallisen kokonaisuuden
78	Mäkinen (Puutteela)	paik.	1908 mäkitupa, osa Muuramen ent. keskusraitia (hävinnyt, inv. 2012)
79	Männistö	paik.	1910-luvun mäkitupa, osa Muuramen ent. keskusraitia
84	Penttilä	paik.	1886 maatilan päärakennus, jossa hirsi-pinnan päällä rappaus (harvinaisuus Muuramessa)
85	Pitkälä	paik.	Maatilan päärakennus 1890-luvulta
86	Piilonen	paik.	1900-l. alun mäkitupa, osa Muuramen ent. keskusraitia
87	Punala	paik.	Mäkituvan pihapiiri vuodelta 1907, osa Muuramen ent. keskusraitia
88	Oksala	paik.	1900-l. alun mäkituvan pihapiiri, osa Muuramen ent. keskusraitia
89	Päivölä	paik.	1930-luvun kaupparakennus
90	Reinola	paik.	1910- ja 20-luvun työväen asuinrakennus ja 1930-l. liiteri Korvenkylässä (hävinnyt, inv. 2012)
91	Rinteelä	paik.	1900-l. alun mäkitupia 2 kpl, osa Muuramen ent. keskusraitia (hävinnyt, inv. 2012)
92	Ruotsala	paik.	Maalarimestarin asuinrakennus 1912–13
93	Rättäli	paik.	1940-luvun asutustilan pihapiiri
95	Sillankorva	paik.	1800/1900-luvun vaihteen kaupparakennus, muod. Mesimättään ja koulun kanssa ympäristöllisen kokonaisuuden

97	Tapiola	paik.	Muurameen v. 1928 siirretty, nimismiehen asuin- ja virkatalo
99	Uusi-Pitkälä	paik.	Maalaistalon pihapiiri, osa rakennuksista 1870-luvulta
100	Uutela	paik.	1935–36 omakotitalo, häviävä
101	Verkkoniemi (Lapala)	paik.	Maatilan päärakennus 1907 ja navetta 1910
	NIITTYAHO		
104	Heinämaa (Kangasvilhelmi)	paik.	1930-luvun pientalo (epäselvä, hävinnyt, inv. 2012)
105	Hiekkarinteen tanssilava	paik.	tanssilava
106	Marttila	paik.	1930-luvun pienviljelystilan pihapiiri
107	Niittyahon koulu	paik.	kansakoulu
108	Tarhala	paik.	1920-luvun asuinrakennus
	OJALA		
109	Innanlahti	paik.	1930-luvun pienviljelystilan pihapiiri

Taulukko 6. Paikallisesti arvokkaat rakennetun ympäristön kohteet

8.6 Vanha Laukaantie

Vanhaksi Laukaantiekse kutsuttu tieura kulkee Äänekosken (ent. Laukaan) Koiviston kylästä Vehniän ja Palokan kautta Jyväskylään, sieltä Muuramen ja Korpilahden kautta Jämsään ja edelleen Tampereen seudulle. Tie on ollut olemassa mahdollisesti jo 1500-luvulla. Ensimmäiset dokumentit siitä ovat 1600-luvulta. *Lähde Vanhan Laukaantien inventointi (Museovirasto Auli Tourunen 4.-12.6.1998)*

Vanhan Laukaantien tieura on kulkenut etelä-pohjoissuuntaisesti osayleiskaava-alueen halki. Museoviraston inventoinnin mukaan tieura on kasvanut osittain kokonaan umpeen ja muuttunut maankäyttö on osittain hävittänyt tieuran. Alkuperäinen tieura on jäänyt suurelta osin mm. uusien teiden, hiekkakuoppien ja rakentamisalueiden alle. Alkuperäinen tieura on kuitenkin paikoin olemassa ja se on havaittavissa maastossa. Osa nykyisistä teistä kulkee noudattaen pääpiirteissään Vanhan Laukaantien linjausta.

Vanhan Laukaantien linjaus on esitetty kuvassa 52

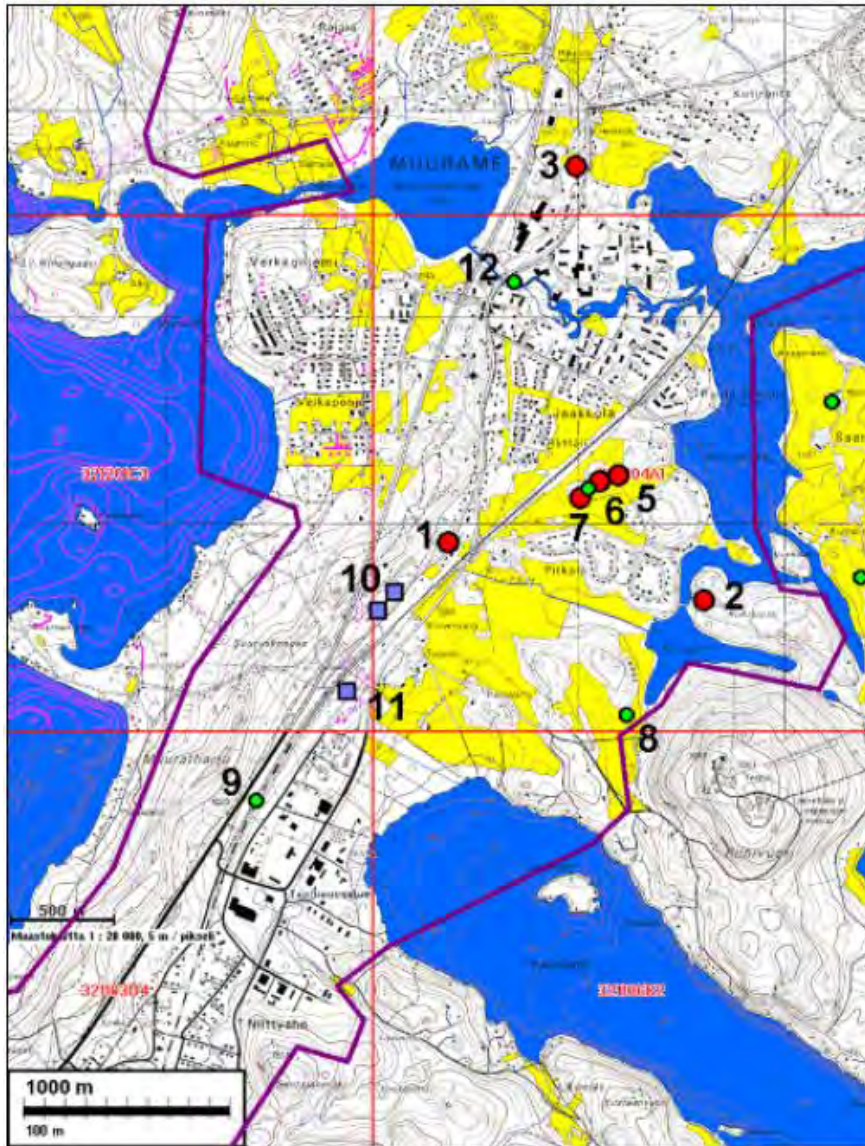

Kuva 52. Vanha Laukaantie Muuramessa (Museoviraston inventointi 1998)

9. ARKEOLOGIA

Koko keskustaajaman osayleiskaava-alueella suoritettiin muinaisjäännösinventointi toukokuussa 2006 (*erillinen liite*). Alueelta tunnettiin entuudestaan kolme kivi-kautista asuinpaikkaa, joista tunnetuin on Muuramenkankaan asuinpaikka (kuvan 53 kartalla nro 1). Paikka on nyt ilmeisesti lähes kokonaan tuhoutunut urheilukentän ja sen rakennusten ym. teossa. Paikalla ei ole enää muinaisjäännösstatusta. Alueelle on pystytetty muistolaatta muistuttamaan paikan historiasta (*kuvat 54-55*). Myös kaksi muuta ennestään tunnettua asuinpaikkaa, Riihelä (2) ja Tervala (3, suunnittelualueen ulkopuolella) ovat ilmeisesti lähes kokonaan tuhoutuneita alueen rakentamisen yhteydessä.

Tutkimusalue rajattu karkeasti sinimustalla viivalla. Punaiset pallot ovat kivikautisia asuinpaikkoja, vihreät löytöpaikkoja ja siniset neliöt pyyntikuoppia.

Kuva 53. Ote yleiskartasta, lähde Mikroliitti oy, Muurame Keskustaajaman osayleiskaava-alueen muinaisjännösinventointi 2006.

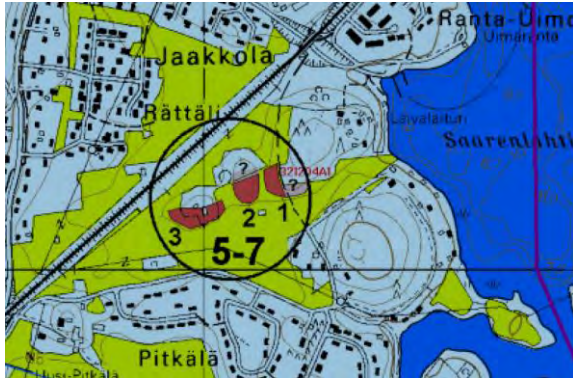
Kuva 54. Kivilaatta keskusurheilukentän vieressä

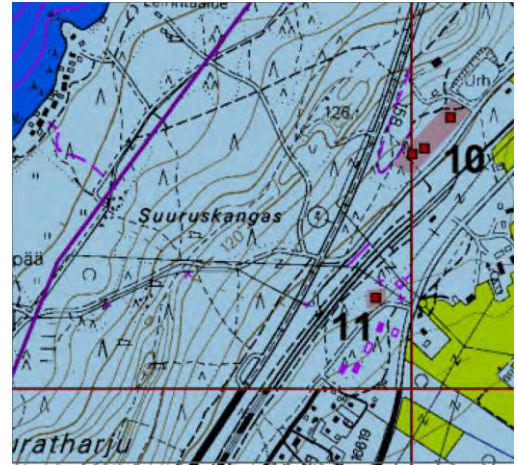
Kuva. 55 Laatan kirjoitus

9.1 Kiinteät muinaisjäännökset

Kivikautiset asuinpaikat Pitkälä 1, Pitkälä 2 ja Pitkälä 3, jotka on luokiteltu kiinteiksi muinaisjäännöiksi. Ne on merkitty *kuvan 56* inventointikarttaan numeroilla 5, 6 ja 7 (*kuva 56*).

Kuva 56. Kiinteät muinaisjäännökset.

Kuva 57. Kiinteät muinaisjäännökset

Kuvan 57 kartalla osoitetut Kenttätie (numero 10) ja Korvenkyläntie (numero 11) ovat luokiteltu kiinteiksi muinaisjäännöiksi (*kuva 57*). Kenttätien länsipuolella on muinaisrantatörmä, jonka päällä on leveä tasanne. Tasanteella havaittiin inventoimissa ainakin kolme pyyntikuoppaa, joista kaksi eteläisintä on lähellä toisiaan ja kolmas lähellä pallokenttää. Korvenkyläntien varressa on komea isohko pyyntikuoppa, jonka pohjalla oli inventoinnin aikaan jätettä.

9.2 Löytöpaikat

Riihilahti (numero 8) luokitellaan kivikautiseksi löytöpaikaksi. Paikalla saattaa olla kivikautinen asuinpaikka, mutta löytöjen vähäisyys laskee sen statuksen löytöpaikaksi. Myös Radanvarsi (numero 9) ja suunnittelualueen ulkopuolinen Alamyllyn tontti (nro12) luokitellaan löytöpaikoiksi.

10. YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Alueella ei ole merkittäviä ympäristöhäiriöiden lähteitä. Valtatien 9 ja pääradan liikenteen aiheuttama melu ja tärinä saattavat aiheuttavat häiriötä lähialueiden asukkaille.

Teollisuusalueet ovat Teollisuuskylän ja Niittyahon eritasoliittymän alueelle, missä niiden toiminnasta mahdollisesti aiheutuva ympäristöhäiriö kohdentuu hyvin rajatulle alueelle. Teollisuusalueet sijaitsevat liikenteellisesti edullisella paikalla aivan valtatie tuntumassa, eikä toiminnasta aiheudu merkittävää raskaan liikenteen läpikulua taajamarakenteen sisällä.

10.1 Maa-ainesten otto

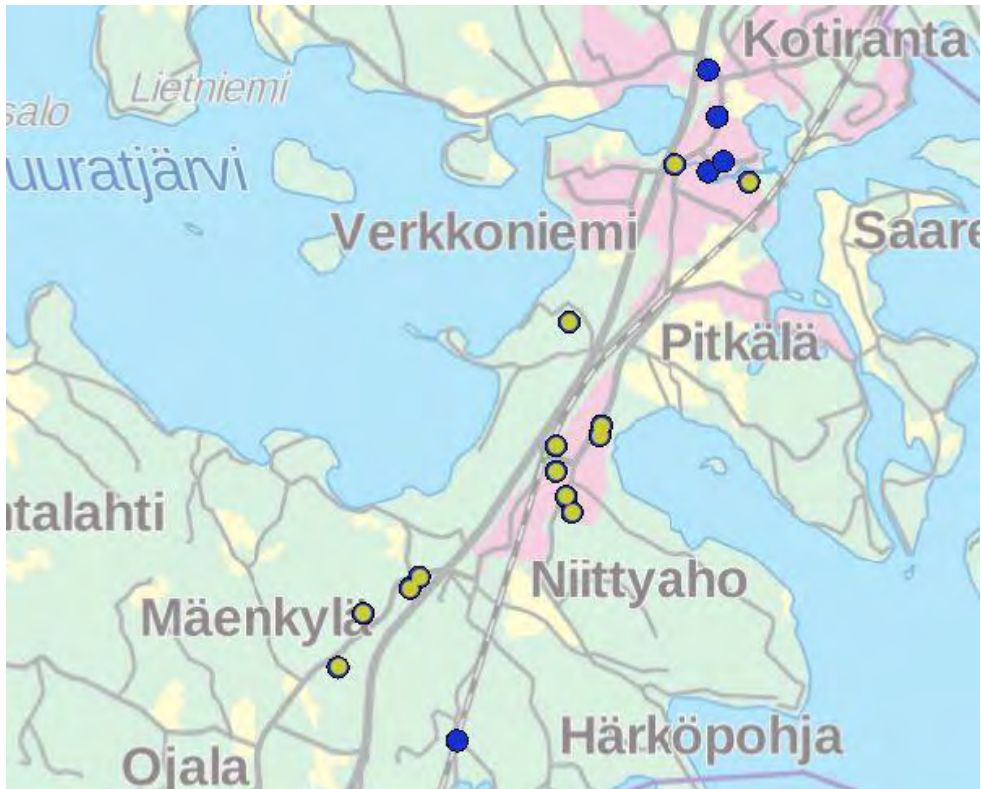
Suunnittelualueen etelä- / kaakkoisosassa kiinteistöllä 500-402-9-248 sijaitsee kalliokiviaineksen ottoalue.

10.2 Pilaantuneet maa-alueet

Alueella sijaitsee 12 mahdollisesti pilaantunutta maa-aluetta. Osa näistä on kunnostettu. Kohteet on lueteltu *taulukossa 6* ja esitetty kartalla kuvassa 58.

Taulukko 6. Mahdollisesti pilaantuneet maa-alueet suunnittelualueella

<i>Kohde</i>	<i>Osoite</i>	<i>Kunnostustilanne</i>
<i>Pohjois-Päijänteen polttoaineen jakelupiste</i>	Muuramentie 33	
<i>Alakosken maankaatopaikka</i>	Muuramenjoki, Vanhasahanpolku	
<i>Ampumarata</i>	Muuratharju, Kultarantantie	
<i>Kauppapuutarha</i>	Yrittäjätie 6	
<i>Nokka-Tume yhtiöt, turhaan listalla</i>		kunnostettu
<i>Neste, y, D-asema</i>	Korvenkyläntie 3	
<i>Mansosen autopurkaamo</i>	Härköpolku 4	
<i>Saha (A-puu)</i>	Ketunkorventie 4	
<i>Maankaatopaikka</i>	Ketunkorventie 2	
<i>Lamminmäen vanha kaatopaikka</i>	Ketunkorventie	
<i>Ketunkorven kaatopaikka</i>	Ketunkorventie	
<i>Asepa ky</i>	Yrittäjätie 5	
<i>Ympäristökarttapalvelun kartalta (kuva 61) puuttuvat kohteet</i>		
<i>Muuratharjun hautausmaa</i>	Kappelintie	
<i>Kappelin polttopaikka</i>	Mehtolanniementie 19	

Kuva 58. Suunnittelualueella sijaitsevat mahdollisesti pilaantuneet kohteet keltaisilla palloilla. Lähde: Ympäristökarttapalvelu Karpalo

10.3 Liikenteen melu ja tärinä

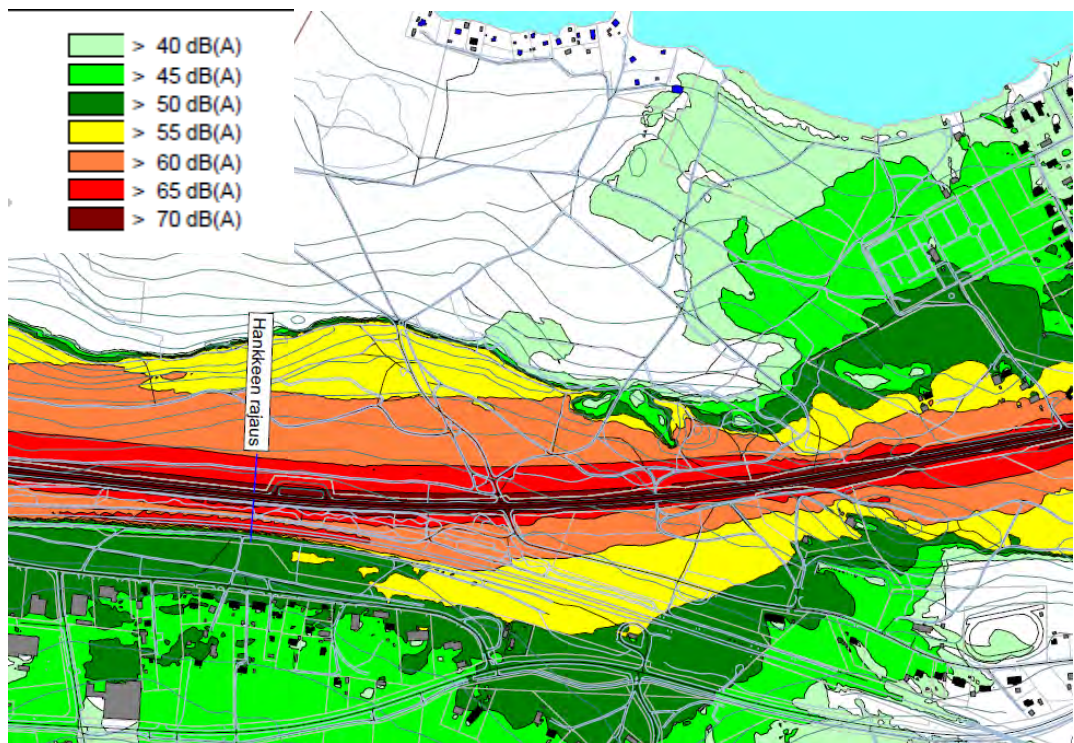
Suunnittelualan poikki pituussuunnassa kulkeva valtatie 9 on valtakunnallinen tieyhteys. Tampereen ja Jyväskylän välillä valtatie 9 on vilkkaasti liikennöity ja se kuuluu liikenne- ja viestintäministeriön pääväyläasetuksen mukaisesti palvelusoluokkaan 1. Valtatien ajoneuvoliikenteestä aiheutuu meluhäiriötä valtatiealueille. Myös yhdysteiden liikenteen melu saattaa aiheuttaa häiriötä lähialueiden asukkaille.

Valtatien 9 kehittämissuunnitelmassa välille Jämsä-Jyväskylä on arvioitu melusuojaustarpeita olevan yhteensä noin 10 km matkalle Jämsän ja Jyväskylän välillä. Valtatiealueella asuvia yhteensä noin 700 asukasta sekä kaksi vanhainkotia ja yksi koulu. Merkittävimmät suojauskohteet sijoittuvat Jämsän, Korpilahden ja Muuramen taajamien kohdalle.

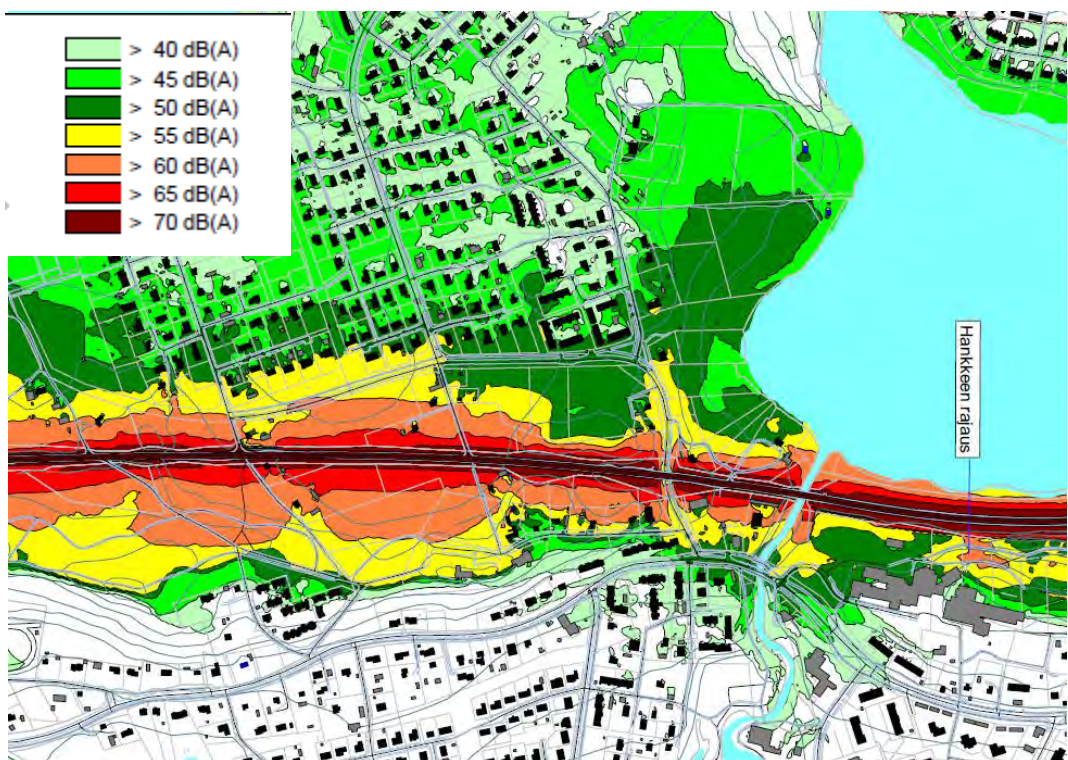
Valtatien 9 parantamisen aluevarausuunnittelun yhteydessä on selvitetty valtatiealueen liikennemelua (Tieliikennemeluselvitys Muuramen kohdalla, Promethor 11.2.2022). Maastomallipohjainen valtatiealueen liikennemelulaskenta on tehty päiväliikenteen ja yöliikenteen osalta nykyiselle tielle vuoden 2019 liikennemäärillä ja vuoden 2050 ennusteliikennemäärillä.

Selvityksen mukaan nykyisillä liikennemäärillä (v. 2019) ja 80 km/h nopeusrajoituksella sekä nykyisillä meluntorjuntaratkaisulla liikenteen aiheuttamat melu ylittää Valtioneuvoston päätöksen (993/1992) ohjearvot. **Päivämelun** 55 dBA ohjearvo ylittyy muun muassa Verkkoniemen kohdalla valtatiealueen lähellä olevien asuin-

kiinteistöjen pihoiden ja Verkkoniemen asuntoalueella sekä keskustan asuntoalueiden puolella (kuvat 59.1 ja 59.2).

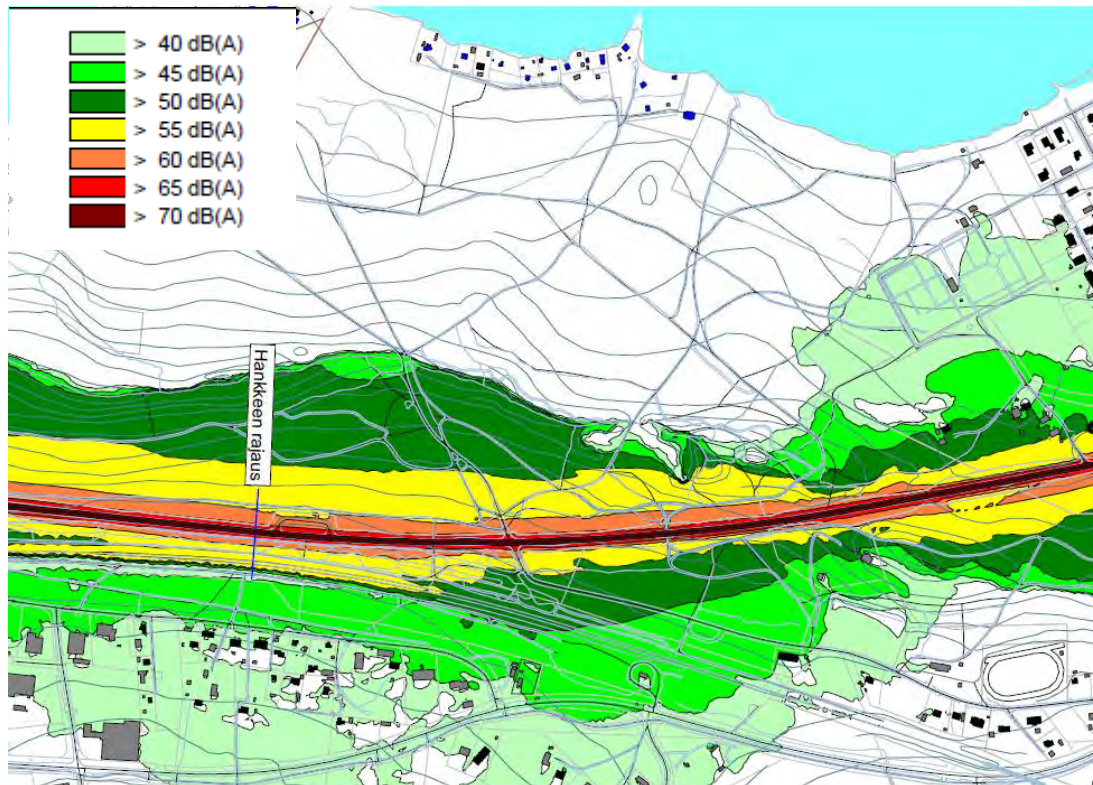
Kuva 59.1 Liikenteen aiheuttama päiväajan keskiäänitaso LAeq7-22, v. 2019

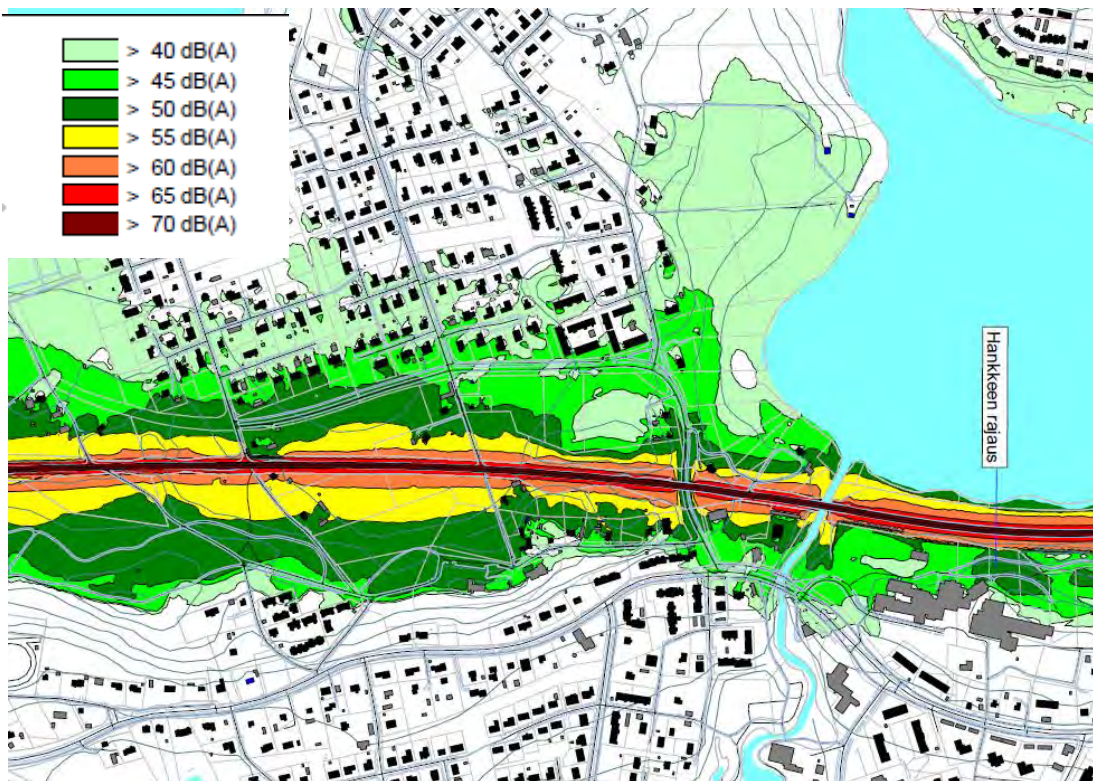
Kuva 59.2 Liikenteen aiheuttama päiväajan keskiäänitaso LAeq7-22, v. 2019

Selvityksen mukaiset nykyisillä liikennemäärillä (v. 2019) ja 80 km/h nopeusrajoituksella sekä nykyisillä meluntorjuntaratkaisuilla lasketut liikenteen aiheuttamat yöajan melualueet on esitetty kuvissa 60.1 ja 60.2.

Kuva 60.1 Liikenteen aiheuttama yöajan keskiäänitaso LAeq22-7., v. 2019

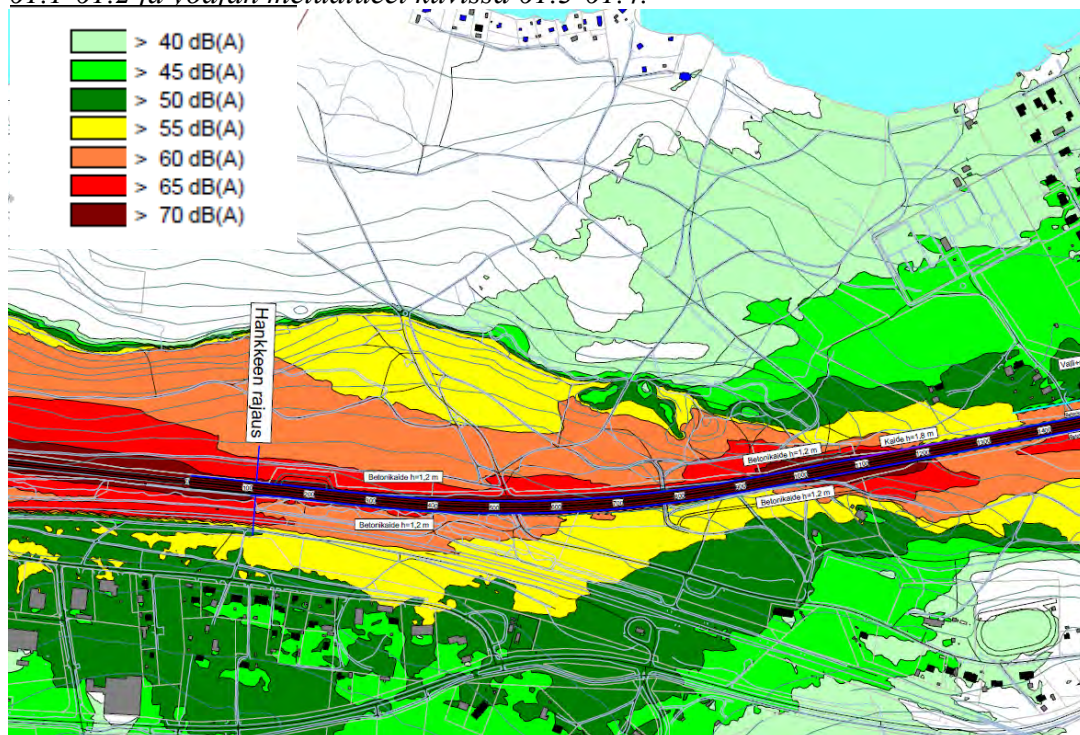
Kuva 60.2 Liikenteen aiheuttama yöajan keskiäänitaso LAeq22-7., v. 2019

Selvityksen mukaan vuoden 2050 ennusteliikenteellä ja valtatie nopeusrajoituksella 100 km/h liikennemeluhaitat lisääntyvät merkittävästi nykyisestä. Selvityksessä on määritetty nykyisen valtatie melualueet vuoden 2050 ennusteliikenteellä nykyesteillä ja nykyisillä nopeusrajoituksella 80 km/h, suunnitellun parannetun

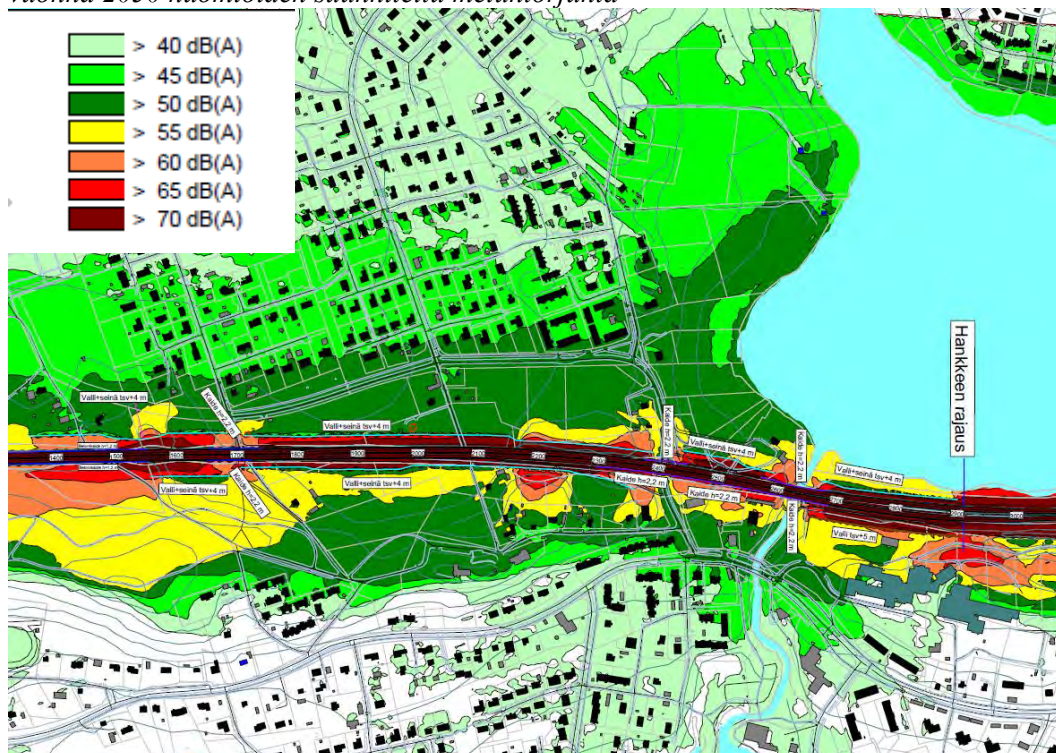

valtatie melualueet vuoden 2050 ennustetilanteessa ilman uutta melusuojausta sekä suunnitellun parannetun valtatie melualueet ennustetilanteessa 2050 huomioiden suunniteltu meluntorjunta.

Aluevaraussuunnitelman mukaisen parannetun valtatie 9 päiväajan melualueet ennustetilanteessa 2050 huomioiden suunniteltu meluntorjunta on esitetty kuvissa 61.1-61.2 ja yöajan melualueet kuvissa 61.3-61.4.

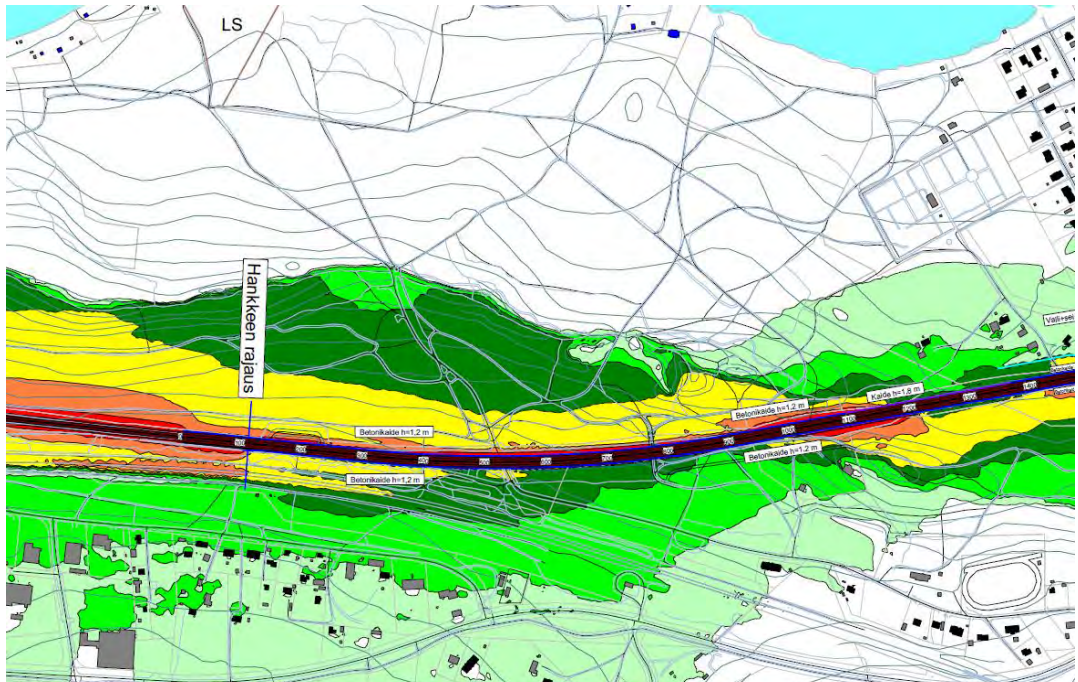

Kuva 61.1 Liikenteen aiheuttama päiväajan keskiäänitaso $L_{Aeq7-22}$, ennustetilanne vuonna 2050 huomioiden suunniteltu meluntorjunta

Kuva 61.2 Liikenteen aiheuttama päiväajan keskiäänitaso $L_{Aeq7-22}$, ennustetilanne vuonna 2050 huomioiden suunniteltu meluntorjunta

Kuva 61.3 Liikenteen aiheuttama yöajan keskiäänitaso LAeq22-7, ennustetilanne vuonna 2050 huomioiden suunniteltu meluntorjunta

Kuva 61.4 Liikenteen aiheuttama yöajan keskiäänitaso LAeq22-7, ennustetilanne vuonna 2050 huomioiden suunniteltu meluntorjunta

Rautatieliikenteen melu ja tärinä

Myös päärata kulkee pituussuunnassa suunnittelualueen läpi. Raideliikenteestä kantautuva melu ja tärinä saattavat aiheuttaa haittaa lähialueen asukkaille. Tampere–Jyväskylä välin ratayhteyden kehittämistä on käynnistetty suunnittelu 2020. Radan kehittämisen tavoitteena on lyhentää junaliikenteen matka-aikaa, parantaa häiriötilanteiden hallintaa ja varmistaa kapasiteetin riittävyys. Yhteysväli Jämsä–

Jyväskylä väli on tarkoitettu kaksiraiteista 2030-luvulla. Suunnitelmissa on myös kolmas raide Muurameen liikennepaikan kohdalle.

Rautatieliikenteen melua- ja tärinää on selvitetty Muuramen liikennepaikan rata-suunnitelman laatimisen yhteydessä (Tampere- Jyväskylä ratahanke: Orivesi- Jyväskylä liikennepaikkojen ja raiteiden kehittäminen, ratasuunnitelma, Muuramen liikennepaikka, Väylävirasto 17.6.2022)

Väyläviraston kaavaluonnoksesta 24.6.2022 antamassa lausunnossa edellytetään, että kaavoitettaessa alueita radan läheisyydessä on otettava huomioon mahdolliset junaliikenteen aiheuttamat melu-, runkomelu- ja tärinähaitat.

10.3 Seveso III- direktiivin mukainen laitos

Suunnittelualueella sijaitsee Seveso III- direktiivin (2012/18/EU) mukainen neste-kaasulaitos (Harvia Oy). Direktiivin mukaiset nestekaasulaitokset ovat laitoksia, joissa on pääasiassa nestekaasua (alle 50 tonnia). Lisäksi laitoksella voi olla vähäisiä määriä muita kemikaaleja.

Harvia Oy:n nestekaasulaitoksen ympärille on määritetty konsultointivyöhyke (0,3 km). Konsultointivyöhykkeellä tapahtuvista kaavoitusmuutoksista tai merkittävämmästä rakentamisesta on pyydettävä lausunto Tukesilta ja pelastusviranomaiselta. Konsultointivyöhyke määritetään lähtökohtaisesti kohteen tontin rajasta.

Lähde: Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES), Kemikaalilaitosten konsultointivyöhykkeet 1.7.2022.

11. TAVOITTEET JA MITOITUSPERUSTEET

11.1. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset tavoitteet

MRL 5 §:n mukaan alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää:

- turvallisen, terveellisen, viihtyisän, sosiaalisesti toimivan ja eri väestöryhmien, kuten lasten, vanhusten ja vammaisten, tarpeet tyydyttävän elin- ja toimintaympäristön luomista;
- yhdyskuntarakenteen ja alueiden käytön taloudellisuutta;
- rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista;
- luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä;
- ympäristönsuojelua ja ympäristöhaittojen ehkäisemistä;
- luonnonvarojen säästeliästä käyttöä;
- yhdyskuntien toimivuutta ja hyvää rakentamista;
- yhdyskuntarakentamisen taloudellisuutta;
- elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä;
- palvelujen saatavuutta; sekä
- liikenteen tarkoituksenmukaista järjestämistä sekä erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiä.

MRL 39 §:ssä yleiskaavalle on asetettu sisältövaatimukset. Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

- yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
- olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
- asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
- mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla;
- mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
- kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
- ympäristöhaittojen vähentäminen;
- rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä
- virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa. Maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella voimassa muutoin kuin kaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta (MRL 32§).

MRL 71 b §:ssä on esitetty vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat erityiset sisältövaatimukset maakunta- ja yleiskaavalle. Osoitettaessa maakunta- tai yleiskaavassa vähittäiskaupan suuryksiköitä on sen lisäksi, mitä maakunta- ja yleiskaavassa muutoin säädetään, katsottava, että:

- suunnitellulla maankäytöllä ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittämiseen;
- alueelle sijoittuvat palvelut ovat mahdollisuuksien mukaan saavutettavissa joukkoliikenteellä ja kevyellä liikenteellä; sekä
- suunniteltu maankäyttö edistää sellaisen palveluverkon kehitystä, jossa asiointimatkojen pituudet ovat kohtuulliset ja liikenteestä aiheutuvat haitalliset vaikutukset mahdollisimman vähäiset.

11.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston päätöksen 14.12.2017 mukaiset uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat tulleet voimaan 1.4.2018. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan tavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet käsittelevät seuraavia kokonaisuuksia:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on esitetty yksityiskohtaisemmin selostuksen kohdassa 3.3.1.

Linkki: <https://www.ymparisto.fi/vat>

11.3 Rakennemallin 20X0 tavoitteet

Suunnittelualue sijaitsee Jyväskylän seudun rakennemallin mukaisella FLOW – vyöhykkeellä; asuminen ja joukkoliikenne. Rakennemallissa on asetettu suunnitelluohjeeksi flow- vyöhykkeelle seuraavia määreitä:

Seudun väkiluvun arvioidusta kasvusta FLOW-vyöhykkeelle ohjataan hieman yli 50 % arvioidusta kokonaiskasvusta. Tästä uudesta kasvusta n. 30 % suunnataan nykyiseen taajamarakenteeseen ja 70 % uusille alueille.

- Tavoitteena sijoittaa asumisesta:
  - 20 % kerrostaloihin, 30 % rivitaloihin ja 50 % omakotitaloihin
  - Aluetehokkuus ea 0,1-0,40, keskimäärin 75 as./ha
- Liikkuminen:
  - Joukkoliikennekäytävät, 100 % bussiliikenteen saavutettavissa, arkisin minimi 10 vuoroa
  - Kevyen liikenteen kattava reitistö
  - Kävelykeskustoja
- Palvelut:
  - Etäisyys peruspalvelusta enintään 1 km

Rakennemallisopimuksessa on määritelty tavoitteita:

- yhdyskuntarakenteen eheyttäminen
- joukkoliikenteen kehittäminen
- kevyen liikenteen kehittäminen
- muu liikenteen kehittäminen
- vesistöjen hyödyntäminen rakenteessa
- seudullinen ja kuntarajat ylittävä suunnittelu
- kävely ja pyöräily keskeisiksi kulkumuodoiksi
- hajakentän kehittäminen
- Jyväskylän keskustan liikenteen kehittäminen

11.4 Kunnan asettamat tavoitteet

Yleiskaavatyön II- vaiheen tarkoituksena on saada Muuramen keskustaajaman eteläpuolelle oikeusvaikutteinen yleiskaava. Osayleiskaavassa esitetään maankäyttösuunnitelma ja yhdyskuntarakenteen toimivuus vuoteen 2035 asti.

Valtuuston 20.6.2022 hyväksymä kuntastrategia 2022-2025 ohjaa Muuramen kunnan kaikkea keskeistä päätöksentekoa, suunnittelua ja kehittämistä.

Kuntastrategiassa on asetettu alueidenkäytön suunnittelulle mm. seuraavia tavoitteita:

Vetovoima ja yrittäjäaktiivisuus

- Muuramen sijainnin hyödyntäminen ja tunnettavuuden lisääminen

Aluesuunnittelussa hyödynnetään valtatie vartta alueen rakentamisessa ja yritysten sijoittumisessa. Kehitetään toimivia liikenneyhteyksiä.

- Elinkeinoelämän edelläkävijä

Vahvistetaan uusien työpaikkojen syntyä ja työn tekemisen edellytyksiä Muuramessa – myös paikkariippumattomasti.

Asuminen, liikenne ja elinympäristö

- Monipuolinen eri tarpeita ja ikäryhmiä huomioon ottava asuminen

Tarjotaan monipuolisia ja viihtyisiä tontteja sekä asumisvaihtoehtoja eri puolilla Muuramea. Uudet alueet liittyvät kestävästi olemassa oleviin alueisiin. Jo olemassa olevia alueita sekä uusia alueita kehitetään laaja-alaisesti tarpeiden mukaan.

- Hiilineutraali Muurame 2035

Suositaan uusiutuvien energialähteiden hyödyntämistä kunnan eri toiminnoissa kusten asumisessa ja liikenteessä. Kehitetään kiertotaloutta osana ilmastotyötä. Edistetään kestäviä liikkumisen muotoja sekä ympäristöystävällisiä toimintatapoja.

- Hyvää elämää tukeva ja turvallinen elinympäristö

Huomioidaan mm. palveluiden saavutettavuus sekä asukkaiden moninaisuus elinympäristöjä suunniteltaessa. Panostetaan lähialueen liikenneyhteyksiin mm. turvallisia kevyenliikenteen reittejä kehittäen. Edistetään aluesuunnittelussa mahdollisuuksia nauttia lähiluonnosta sekä vesi- ja viheralueista.

Strategisina mittareina esitetään mm. kunnan väestömäärän lisääntyminen +150 asukasta/vuosi ja työpaikkojen määrän kasvu +30 työpaikkaa/vuosi.

Muuramen strategia 2022-2025 on kuvattu yksityiskohtaisemmin selostuksen kohdassa 2.3.7.

Muuramen strategia 2022-2025

https://www.muurame.fi/library/files/62b9670fc9105847e50008c7/Strategia_2022__2025.pdf

11.5 Prosessin aikana tarkentuneet tavoitteet

11.5.1 Kunnan tavoitteet

- Osayleiskaavan kuvaustekniikka ja kaavamääräykset laaditaan noudattaen mahdollisimman yhtenäisesti Muuramen keskustan pohjoisosan I- vaiheen osayleiskaavan merkintöjä ja määräyksiä.
- Osayleiskaava laaditaan sisältökysymysten osalta Muuramen keskustan pohjoisosan I- vaiheen osayleiskaavan mukaisella yleispiirteisen strategisen osayleiskaavan tarkkuudella
- Asuinalueet
  - Vanhojen asuinalueiden tiivistäminen ja hallittu laajentaminen
  - Ranta-alueiden hyödyntäminen asuinrakentamiseen
  - Kunnan hankkimat maa-alueen suunnittelualueen eteläosassa
  - Asuinalueiden laajenemismahdollisuuksien selvittäminen Muuratharjun Natura-alueen pohjois- ja eteläosiin
- Työpaikat/teollisuus

- Tärkeiden vanhojen teollisuusalueiden huomioiminen mm. Teollisuuskylä
- Tontteja yrittämiselle, erilaisia työpaikka-alueita
- Uudet työpaikka-/teollisuusalueet Niittyahon eritasoliittymän alueelle ja kaava-alueen eteläosaan
- Julkiset ja kaupalliset palvelut
  - Olevien palvelujen mm. Niittyahon koulun huomioiminen
  - Palveluiden kehittämistarpeita; Hautalahti, Pitkälä, Velkapohja-Verkkoniemi
- Virkistys ja ulkoilu
  - Urheilukentän alueen kehittäminen virkistysrakentamisalueena
  - Muuratharjun ulkoilureitit ja ladut
  - Virkistysyhteyksien kehittämistarpeita; Riihivuori-Muuratharju yhteydet, Muuramenjoen varsi-Muuramenlammen/Muuratjärven ranta-alue yhteydet
- Vesihuolto
  - Vesihuoltolaitoksen kehittämistarpeet; Suuruskankaan uusi tekopohjavesilaitos
- Liikenne
  - Valtatien 9 liikenneturvallisuuden parantaminen
  - Valtatien 9 Teollisuustien liittymän parantaminen
  - Verkkoniemen pohjoisosan liikenneyhteyksien kehittäminen
  - Liikenneyhteyksien kehittäminen välillä Ranta-Uimola - Pitkälä
- Joukkoliikenne
  - Joukkoliikenneyhteyksien kehittämistarpeiden huomioiminen
  - Raideliikenteen pysäkit
- Kevyt liikenne
  - Kevyenliikenteen yhteyksien kehittäminen osana valtatie 9 parantamista
  - Kevyen liikenteen yhteyksien huomioiminen uusien asuinalueiden suunnittelussa

11.5.2 Liikenteelliset tavoitteet

Valtakunnalliset ja maakunnalliset tavoitteet

Maakuntakaavassa osoitettuja liikenteeseen liittyviä kehittämistavoitteita kaava-alueella ovat:

- valtatie 9 parantaminen moottori- tai moottoriliikennetieksi Muuramen kohdalla
- Jyväskylä – Orivesi - valtakunnallisesti merkittävä päärata, jonka parantamiseen sisältyy kaksoisraiteen toteuttaminen.
- seututietasoinen yhteystarve kaupunkiseudun läntistä ohikulkutietä varten
- Valta-/rautatien kehittämisakseli

Seudulliset tavoitteet

Jyväskylän seudun rakennemallissa 20X0 liikenteelle on esitetty seuraavia osayleiskaava-alueita koskevia tavoitteita:

- Yhdyskuntarakennetta rakennetaan kattavan bussiliikenteen varaan. Osayleiskaava-alue on esitetty pääosin seutuliikenteen laatukäytävä – palvelutasoluokkaan.
- Nykyistä kevyen liikenteen verkostoa täydennetään yhtenäiseksi ja kattavaksi.
- Tieverkon kehittämisessä Jyväskylän läntinen ohitustie on esitetty 3. vaiheeseen. Lisäksi varaudutaan valtatie 9 parantamiseen välillä Jyväskylä – Muurame (- Jämsä).
- Raideliikenteen tulevaisuuden kehittämismahdollisuuksia ei esitetä muulla maankäytöllä, mutta paikallisjunaliikennettä ei nykyisillä maankäytön kasvunusteilla pidetä todennäköisenä.

Aluevaraussuunnitelma valtatie 9 parantamisesta Teollisuustien kohdalla

Aluevaraussuunnitelman tavoitteita:

Ajoneuvoliikenne kulkee Teollisuustien kautta Jyväskylään päin uuden Teollisuustien eritasoliittymän kautta. Niittyahon asuinalueelta tuleva Havutie liitetään suunniteltavaan kiertoliittymään. Etelän suuntaan kulkeva liikenne käyttää Niittyahon eritasoliittymää, jonka muotoa ei aluevaraussuunnitelmassa muutettu. Teollisuusalueen liikenne etelän suuntaan ohjataan Keihästien jatkeeksi tehtävän uuden yhteyden kautta Niittyahon eritasoliittymään.

Aluevaraussuunnitelma valtatie 9 parantamisesta Muuramen kohdalla

Aluevaraussuunnitelman tärkein vaikutus on se, että suunnitelmassa määritellään valtatie kehittämissä edellyttämät tilavaraukset, jotka tulee ottaa huomioon tien varren maankäyttöä suunniteltaessa. Valtatie aluevaraussuunnitelma aiheuttaa muutostarpeita voimassa oleviin asemakaavoihin. Liikennealue laajenee eniten Kappelintiestä pohjoiseen sijoittuvalla suunnittelujaksolla.

Aluevaraussuunnitelman valtatiejaksolla olevien tie- ja katuliittymien katkaisu heikentää mahdollisuuksia perustaa valtatie liikenteeseen tukeutuvia toimintoja. Molemmiin puoliin suunnittelujaksoja sijoittuvat uudet eritasoliittymät parantavat teollisuuden yhteyksien toimivuutta ja palvelujen Muuramen keskustan saavutettavuutta. Valtatie lähellä olevien asuinalueiden houkuttelevuus lisääntyy, koska valtatie varteen rakennettavat melusteet vähentävät liikennemelua. Muutamia omakotitaloja kuitenkin jää tiejärjestelyjen alle ja niiden omistajien kanssa sovietaan korvauksista tien jatkosuunnittelun yhteydessä.

Aluevaraussuunnitelman tavoitteita:

- Valtatie parantaminen keskikaiteelliseksi 4-kaistatieksi
- Teollisuustien eritasoliittymä
- Valtatie 9 linjausmuutokset; suunnittelujakson eteläosassa Muuratharjun Natura-alueen harjumetsän säästämiseksi, suunnittelujakson pohjoisosassa (Renkkelintie–Muuramenkosen vesistösilta) vanhan koulurakennuksen ja sen pihapiirin säilyttämiseksi sekä keskustan puoleisen asutuksen meluntorjunnan ja riista-aidan rakentamiseksi

- Valtatien suorat yksityistie- ja katuliittymät katkaistaan. Korvaavana tieyh- teytenä esitetään suunnitelmassa Peltolantien jatkeelta Muuratharjulle Suu- ruskankaalle toteutettava yksityistieyhteys. Tieyhteys sijoittuu Muurathar- jun Natura-alueelle.
- Valtatien 9 varteen ei ole suunniteltu tien suuntaisia jalankulku- ja pyöräi- lyväyliä. Aluevaraussuunnitelmassa on esitetty valtatieä risteävän jalan- kulku- ja pyöräily-yhteyksien kehittämistä. Nykyinen Kenttätien pohjois- puolinen Muuramenharjun ulkoilureitin alikulkukäytävä uusitaan nykypai- kalle. Suunnitelmaan sisältyy uutena jalankulku- ja pyöräily-yhteytenä Renkkelintien kohdan alikulkukäytävä, jolle on esitetty varaus voimassa olevassa asemakaavassa. Sen sijaan nykyisen asemakaavan mukaista Verk- koniementien alikulkukäytävää ei suunnitelmassa esitetä, vaan korvaavana yhteytenä toimii läheinen nykyinen Verkkoniemen risteysillan kautta valta- tien risteysillan ali kulkeva jalankulku- ja pyöräily-yhteys.
- Moottorikelkkauran risteäminen valtatieen kanssa tasossa Kenttätien tasoliit- tymän eteläpuolelta poistuu. Muuratharjun alikulkukäytävän yhteydessä varaudutaan moottorikelkka- ja hiihtoreittiin.
- Suunnittelujaksolta esitetään poistettavaksi nykyiset Kenttätien ja Renkke- lintien liittymien linja-auto-pysäkit. Penttilänraitin pysäkkijärjestelyjä esite- tään kehitettäväksi vuonna 2016 laaditun Keski-Suomen ELY-keskuksen valtatieverkon pysäkkiselvityksen periaatteiden mukaisesti. Pysäkit uusi- taan ja pysäkkien palvelutasoa parannetaan. Keskikaiteellisen 4-kaistatien linja-autopysäkkilevennykset varustetaan hidastus- ja kiihdytysosilla. Toi- selle pysäkillä kulkeva jalankulkuyhteys ylittää valtatieen alittavan katuyh- teyden (Penttilänraitin) tasossa.
- Muuratharjun ulkoilureitin alikulkukäytävä uusitaan nykypaikalle. Uusi ja- lankulku- ja pyöräilyväylän alikulkukäytävä rakennetaan Renkkelintien kohdalle, jolle on varaus voimassa olevassa asemakaavassa. Verkkoniemen kohdan (Penttilänraitti) ajoneuvoliikenteen risteysilta uusitaan, kuten myös Muuramenkosken vesistösilta.

11.5.3 Luonnonympäristön- ja rakennetun ympäristön arvot

- Luonnonsuojelualueiden ja Natura-alueiden (Muuramenharju - Innanlah- den lehto, FI0900023) huomioiminen
- Kaavan luontoselvityksessä esille tulleiden luontokohteiden huomioiminen
- KESELY päätösten 365/2018 ja 366/2018 huomioiminen (erityisesti suo- jeltavan lajin (valkoselkätikka) esiintymispaikan rajojen määrittäminen)
- Natura-arvioinnin velvollisuuden selvittäminen/Valtatie 9 aluevaraussuun- nitelma
  - Tämän osayleiskaavan luonnoksessa Natura-alueelle osoitettujen asuntoalueiden (A) poistamista on syytä harkita.
  - Valtatie 9 aluevaraussuunnitelman toteuttaminen yhdessä muiden suunnitelmien kanssa aiheuttaa Muuramenharju - Innanlahden lehto Natura-alueen (FI0900023) suojeluperusteina mainittuihin luonto- tyyppisiin tai lajeihin kohdistuvia todennäköisiä ja merkittäviä vai- kutuksia, joiden vuoksi on tarpeen laatia luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen Natura-arviointi siinä vaiheessa, kun laaditaan tarkempi yleissuunnitelma.

- Luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen arviointi on myös laadittava Muuratharjun tekopohjavesilaitoksen yleissuunnitelman lupavaiheessa sekä tämän osayleiskaavan ehdotusvaiheessa.

- Muuramen kirkon RKY- alueen huomioiminen
- Kiinteiden muinaisjäännösten huomioiminen

11.6 Mitoitusperusteet

Osayleiskaavan mitoituksen lähtökohtana on käytetty väestötavoitetta, jonka mukaan Muuramen koko kunnan väkiluku olisi noin 13 000 asukasta vuonna 2035.

Vertaamalla koko kuntaa koskevaa väestötavoitetta ja nykyistä väestön jakaumaa kunnan eri alueilla, voidaan laskea arvio kaava-alueen väestön määrän lisääntymisestä vuoteen 2035 mennessä.

Nykyisin kaava-alueella on noin 3649 asukasta, mikä on noin 35 % Muuramen kokonaisväkiluvusta. Mikäli väestön maantieteellinen jakauma pysyy nykyisen kaltaisena, väestönlisäys kaava-alueella olisi vuoteen 2035 mennessä noin 900 asukasta. Mikäli asukaskuntien koko pysyy nykyisellään (2,4 asukasta/asuntokunta vuonna 2020), tarkoittaisi tämä noin 375 uutta asuntoa vuoteen 2035 mennessä.

Mikäli väestönlisäys painottuu osayleiskaavan I- vaiheen tavoitteen mukaisesti keskustataajaman osayleiskaavan pohjoisosaan, niin tämän osayleiskaava-alueen väestönlisäys jää edellä laskettua pienemmäksi. Osayleiskaavan I- vaiheen laatimisen yhteydessä on arvioitu, että kunnan väestönlisäyksestä jopa 80 % sijoittuisi keskustataajaman osayleiskaavan pohjoisosan alueelle. Jos tämä arvio toteutuu, niin tämän osayleiskaava-alueen väestömäärä ei tulisi merkittävästi lisääntymään vuoteen 2035 mennessä.

12. OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS

Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS) on tuotu esille osallistumisen ja vuorovaikutuksen kannalta keskeiset kaavoituksen työvaiheet. Suunnitelmassa on kerrottu mm. miten kaavan eri vaiheista tiedotetaan ja miten osalliset pääsevät vaikuttamaan kaavasunnitteluun. Suunnittelun eri vaiheissa pyritään siihen, että kaikilla kaavan osallisilla on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua mielipiteensä asiassa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on selostuksen erillisenä liitteenä.

12.1 Osalliset

MRL 62 §:n mukaan osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

Muuramen keskustan osayleiskaavan laadinnassa osallisia ovat mm.:

A. Ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava vaikuttaa:

- Kuntalaiset
- Kaava-alueen ja siihen rajoittuvan alueen maanomistajat
- Kaavan vaikutusalueen asukkaat, yritykset, elinkeinonharjoittajat, alueen työntekijät ja palveluiden käyttäjät

B. Viranomaiset:

- Kunnan hallintokunnat
- Keski-Suomen ELY- keskus
- Keski-Suomen liitto
- Keski-Suomen museo
- Museovirasto
- Väylävirasto
- Ympäristöterveysjaosto (JKL yhteistoiminta-alue)
- Jyväskylän kaupunki
- Keski-Suomen pelastuslaitos
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES)

C. Yhteisöt tms., joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään:

- Muuramen seurakunta
- Jyväskylän Energia Oy
- Vattenfall Oy
- Sonera Oyj, Elisa Oyj, ym. teleoperaattorit
- Muuramen - Säynätsalon ympäristöyhdistys
- Keski-Suomen lintutieteellinen yhdistys ry
- Jyväskylän seudun luonnonsuojeluyhdistys
- Muuramen yrittäjät ry
- Maataloustuottajain Korpilahden-Muuramen yhdistys
MTK-KORPILAHTI-MUURAME ry
- Paikalliset liikunta- ja urheilujärjestöt sekä kulttuurijärjestöt
- Aukasyhdistykset ja kylätoimikunnat
- Muut paikalliset järjestöt, joita aihe kiinnostaa

Osallisten luettelo voidaan tarvittaessa täydentää. Osallisilla on oikeus ottaa osaa kaavan valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kaavasta mielipiteensä. Viranomaistahoilta pyydetään lausunnot kaavan valmistelu- ja ehdotusvaiheessa.

12.2 Kaavoitusprosessi ja osallistuminen

Yleiskaavatyössä pyritään rakentamaan vuorovaikutukseen ja avoimeen tiedottamiseen koko prosessin ajan. Osayleiskaavan käynnistämisestä, vireille tulosta ja kaavoituksen eri vaiheista (luonnos- ja ehdotusvaihe) tiedotetaan Muuramelaisessa ja internetissä kaavoituksen sivuilla <https://www.muurame.fi/vireilla-olevat-kaavat>

Osallisilla on mahdollisuus osallistua kaavan tekoon antamalla kirjallisesti/suullisesti mielipiteitä kaavoittajalle. Kaavaehdotusvaiheessa muistutus tulee antaa kirjallisesti nähtävillä olon aikana.

Maanomistajat, jotka asuvat vieraspaikkakunnilla saavat tiedotteet postitse viimeistään kaavaehdotusvaiheessa. Luonnosvaiheessa sekä kaavoituksen myöhemmissä vaiheissa tullaan tarvittaessa neuvottelemaan osallisten kanssa.

Kaavoitusprosessi on kuvattu selostuksen erillisenä liitteenä olevassa osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS). Suunnitelmaa on saatavissa kunnanvirastolta tekniseltä osastolta ja se on nähtävillä internetissä kaavoituksen sivuilla <https://www.muurame.fi/vireilla-olevat-kaavat>.

12.3 Viranomaisyhteistyö

Kaavatyötä koskeva MRL 66 §:n mukainen aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu on pidetty 21.10.2004.

Kaavoitustyön käynnistyessä uudelleen vuonna 2011 on järjestetty uusi osayleiskaavan I- vaihetta koskeva kunnan ja viranomaisten välinen MRL 66§:n mukainen viranomaisneuvottelu 24.8.2011.

Tätä osayleiskaavaa koskeva uusi kunnan ja viranomaisten välinen viranomaisneuvottelu (MRL 66§ 2 mom.) järjestettiin 7.4.2016. Neuvottelusta on laadittu muistio, josta ilmenevät keskeiset neuvottelussa olleet asiat ja kannanotot.

Kaavan valmisteluvaiheessa pyydettiin viranomaislausunnot kaavaluonnoksesta (4.6.–28.8.2020). Museovirasto, Keski-Suomen maakuntamuseo, Keski-Suomen pelastuslaitos, Väylävirasto, Jyväskylän kaupungin ympäristöterveydenhuolto ja Keski-Suomen ELY- keskus antoivat lausunnon kaavaluonnoksesta.

Kaavoitukseen liittyvä viranomaisneuvottelu järjestetään (MRA 18§) tarvittaessa, kun kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä ja sitä koskevat muistutukset ja lausunnot on saatu.

12.4 Osallis palaute ja sen huomioonottaminen

12.4.1 Valmisteluvaihe

Kaavaluonnos sekä muu valmisteluaineisto olivat maankäyttö- ja rakennuslain MRL 62 §:n ja -asetuksen MRA 30 §:n mukaisesti yleisesti nähtävillä 4.6.–28.8.2020.

Osallisilla on mahdollisuus esittää kaavaluonnoksesta mielipide. Kaavaluonnosta pystyi kommentoimaan myös karttakyselypalvelu Haravan kautta. Kunta pyysi kaavaluonnoksesta tarvittavat viranomaislausunnot. Kaavaluonnoksesta sekä muusta valmisteluaineistosta saatiin viranomaisilta seitsemän lausuntoa ja muilta osallisilta 14 mielipidettä.

Kaavaratkaisua muutettiin sekä kaavamerkintöjä ja -määräyksiä täsmennettiin mielipiteiden ja lausunnot lausuntojen perusteella. Valmisteluvaiheen mielipiteet ja lausunnot sekä niiden huomioiminen kaavaehdotuksen valmistelussa on esitetty selostuksen liitteenä olevassa vastineraportissa.

12.4.2 Ehdotusvaihe

13. KAAVAPROSESSI

Kaavan laatiminen käynnistettiin Muuramen kunnan aloitteesta. Teknisten palveluiden lautakunta päätti kokouksessaan 18.1.2011 jatkaa keskustaajaman osayleiskaavan laatimista. Osayleiskaava rajattiin toteutettavaksi kahdessa osassa. Muuramen kunnanvaltuusto hyväksyi 19.10.2015 I-vaiheessa laaditun keskustaajaman pohjoisosan osayleiskaavan. II- vaiheessa laaditaan nyt valmisteilla oleva keskustaajaman eteläosan osayleiskaava.

Kaavoitustyön tukena toimii kunnanhallituksen asettama yleiskaavatoimikunta. Toimikunnan tehtävänä on mm. seurata ja ohjata yleiskaavatyöhön liittyviä ratkaisuja kuntastrategian näkökulmasta, keskustella yleiskaavan isoista linjoista, hakea ratkaisuja ristiriitoihin yleistä etua painottaen sekä toimia tiedotuskanavana kunnanhallitukseen ja poliittisten ryhmiin valtuustoryhmien puheenjohtajiston kautta.

13.1 Vireille tulo- ja valmisteluvaihe

8.9.2015 (§84)	Muuramen teknisten palveluiden lautakunta päätti yleiskaavan laatimisesta.
24.5 - 6.6.2015	Kaavan vireilletulon kuulutus ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) pidettiin yleisesti nähtävillä.
7.4.2016	Aloituskokouksen viranomaisneuvottelu (MRL66§ 2.mom)
12.5.2020 (§47)	Elinvoiman ja kestävän kasvun lautakunta hyväksyi osayleiskaavaluonnoksen ja päätti asettaa sen nähtäville.
4.6.-28.8.2020	Kaavaluonnos ja kaavan valmisteluaineisto pidettiin yleisesti nähtävillä. Kaavaluonnoksesta esitettiin 14 mielipidettä. Viranomaisista Museovirasto, Keski-Suomen maakuntamuseo, Keski-Suomen pelastuslaitos, Väylävirasto, Jyväskylän kaupungin ympäristöterveydenhuolto ja Keski-Suomen ELY- keskus antoivat lausunnon kaavaluonnoksesta.

14. OSAYLEISKAAVA JA SEN PERUSTELUT

14.1 Yleisperusteet ja kokonaisrakenne

Osayleiskaava on laadittu kaavan tavoitteiden ja mitoitusperiaatteiden mukaisesti ohjaamaan alueen maankäyttöä vuoteen 2035 asti. Yleiskaava on luonteeltaan yleispiirteinen asemakaavoitusta ohjaava strateginen aluevarausyleiskaava.

Osayleiskaava on laadittu kuvaustekniikan ja kaavamääräysten osalta noudattaen mahdollisimman yhtenäisesti Muuramen keskustan pohjoisosan I- vaiheen osayleiskaavan merkintöjä ja määräyksiä. Myös sisältökysymysten osalta kaava noudattaa I- vaiheen osayleiskaavassa määritettyä tarkkuutta.

Yleiskaavassa on huomioitu alueen ja ympäristön ominaispiirteet sekä erityisarvot perustuen maakunnallisiin ja valtakunnallisiin sekä tätä kaavaa varten laadittuihin selvityksiin. Yleiskaava edistää alueen luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön ominaispiirteiden erityisarvojen säilymistä.

Yleiskaavan rakentamisalueiden osoittaminen perustuu olemassa olevan rakentamistilanteen toteamiseen sekä kaavan tavoitteisiin. Yleiskaavalla osoitetut rakentamisalueet on jo toteutettu ja tullaan uusien alueiden osalta toteuttamaan asemakaavalla.

Osayleiskaavassa on huomioitu vanhat jo rakentuneet sekä uudet asuinkäyttöön asemakaavoitetut asuinalueet asuntoalueen (A) aluevarauksina. A- alueina on osoitettu Hautalahden, Jaakkolan, Niittyahon, Pitkälän, Ranta-Uimolan, Riihiniemen, Uimolan, Velkapohjan ja Verkkoniemen alueet. Merkittävimmät uudet osayleiskaavalla osoitetut uudet asuntoalueet sijoittuvat Innanlahden alueelle, Hautalahden eteläpuolelle, Pitkälä- Ranta-Uimola alueelle sekä Verkkoniemen pohjoisosaan.

Vanhat jo rakentuneet sekä uudet teollisuus- ja varastokäyttöön asemakaavoitetut Muuramen Teollisuuskylän ja Kuusanmäen alueet on osoitettu teollisuus- ja varastoalueen (T) aluevarauksina. Osayleiskaavalla osoitetut uudet työpaikka-alueet (TP) sijoittuvat Niittyahon eritasoliittymän itäpuolelle ja uudet teollisuusalueet (T) Kuusanmäentien varteen alueen eteläosaan.

Kaava turvaa alueen keskeisimpien virkistysalueiden ja virkistysyhteyksien säilymisen ja huomioi virkistysyhteyksien kehittämistarpeita. Muuramen liikuntapuis-ton alue on osoitettu urheilu- ja virkistyspalvelujen alueeksi (VU). Muuramenjoen ranta-alue, Velkapohjan ranta-alue sekä Hautalahden-Pitkälän välinen alue ovat merkittävimmät virkistysalueiksi (V) osoitetut kaava-alueen osat. Alueelle jää edelleen myös laajoja jokamiehenoikeudella tapahtuvaan liikkumiseen sopivia maa- ja metsätalousvaltaisia alueita. Muuratharjun tärkeä ulkoilualue on osoitettu maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU).

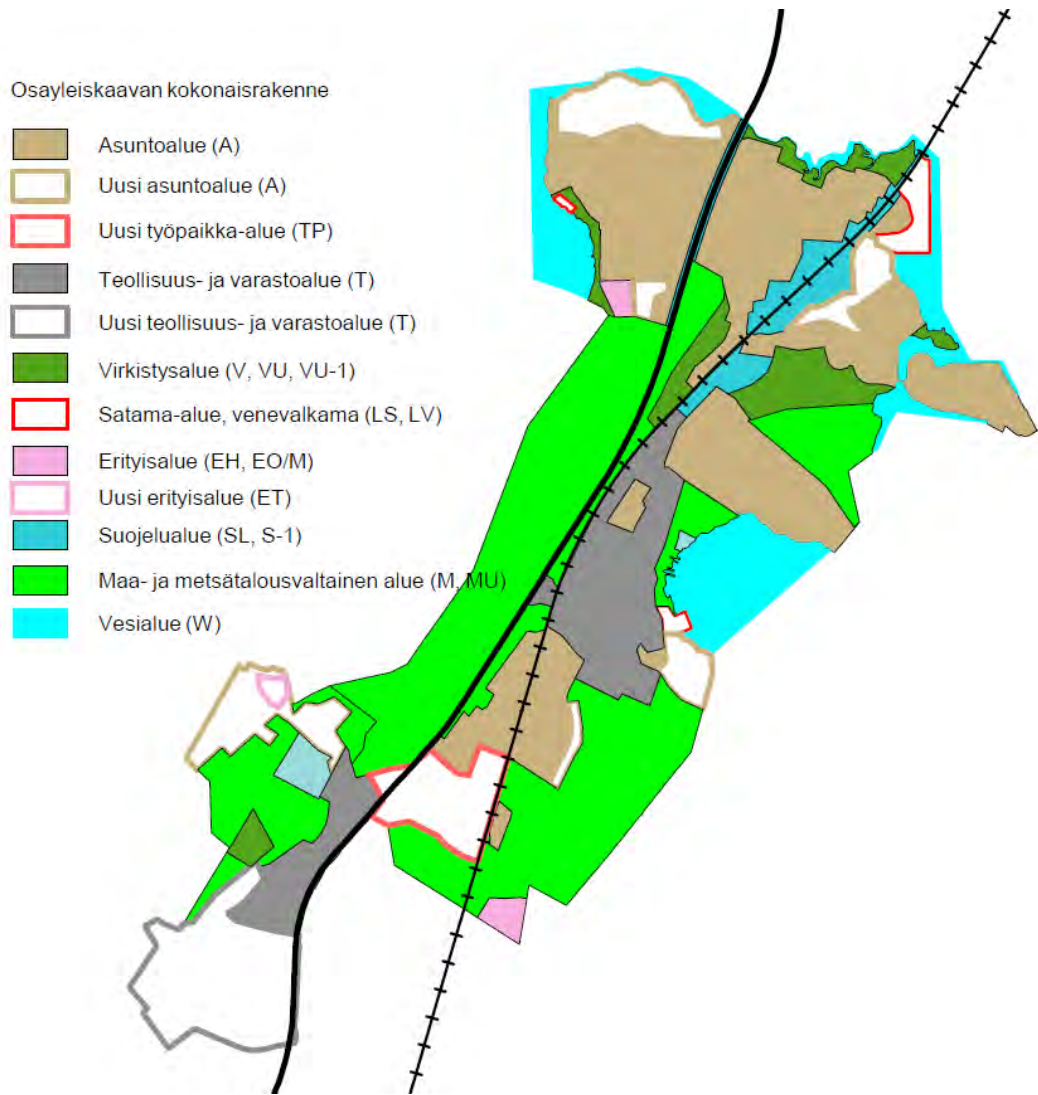
Liikenneyhteyksien osalta kaavan maankäyttöratkaisut tukeutuvat pääosin olevaan tiestö- ja katuverkostoon sekä kevyenliikenteen yhteyksiin. Kaavassa on huomioitu valmisteilla oleva valtatie 9 parantaminen laadittuihin aluevaraus suunnitelmiin perustuen. Valtatie 9 on osoitettu yleiskaavassa merkittävästi parannettavaksi valtatieksi Teollisuustien liittymästä kaava-alueen pohjoisosaan saakka. Valtatie 9 ja Teollisuustien liittymä on osoitettu ohjeelliseksi uudeksi eritasoliittymäksi. Teolli-

suustien aluevaraussuunnitelman mukaiset liikennejärjestelyt edellyttävät, että alueen liikenne etelään suuntaan ohjataan Keihästien jatkeeksi tehtävän uuden yhteyden kautta Niittyahon eritasoliittymään. Tämä uusi tieyhteys on osoitettu yleiskaavassa ohjeellisen uuden yhdystien/kokoojakadun linjauksena

Osayleiskaavan aluevarausten pinta-alat on esitetty taulukossa 8 ja aluevarausten kokonaisrakenne kuvassa 63.

Taulukko 8. Osayleiskaavan aluevarausten pinta-alat ja osuudet kaava-alueen kokonais-pinta-alasta.

Aluevaraus	Pinta-ala (ha)	%- osuus
Asuntoalue (A)	337,90	25,16
Asuntoalue (A), uudet tai olennaisesti muuttuvat alueet	94,21	7,01
Työpaikka-alue (TP), uudet tai olennaisesti muuttuvat alueet	36,77	2,74
Teollisuus- ja varastoalue (T)	118,60	8,83
Teollisuus- ja varastoalue (T), uudet tai olennaisesti muuttuvat alueet	79,14	5,89
Virkistysalue (V)	43,21	3,22
Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue (VU)	11,27	0,84
Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue (VU-1)	5,52	0,41
Satama-alue (LS)	12,99	0,97
Venevalkama (LV)	0,68	0,05
Maa-ainesten ottoalue (EO/M)	5,92	0,44
Hautausmaa-alue (EH)	4,01	0,30
Suojaviheralue (EV)	43,42	3,23
Yhdyskuntateknisen huollon alue (ET), uusi tai olennaisesti muuttuva alue	2,55	0,19
Luonnonsuojelualue (SL)	8,63	0,64
Suojelualue (S-1)	1,02	0,08
Maa- ja metsätalousvaltainen alue (M)	217,10	16,16
Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU)	197,80	14,73
Vesialue (W)	122,30	9,11
YHTEENSÄ	1343,04	100,00

Kuva 62. Osayleiskaavan (kaavaehdotus 16.5.2023) aluevarausten kokonaisrakenne.

14.2 Rakentamisalueet

14.2.1 Asuntoalueet

Asuntoaluevarausten osoittamisen lähtökohtana on ollut, että kaikki uusi asuminen tulee sijoittumaan pientaloihin (omakotitalot, paritalot ja rivitalot).

Asuinalueiden laajennuskohteita on osoitettu pääosin nykyisten asuinalueiden välittömään läheisyyteen. Lisäksi yleiskaava pyrkii tukemaan olemassa olevan taa-jaman täydennysrakentamista tarvittavilta osin. Täydennysrakentamiskohteet ovat tärkeä osa hallittua yhdyskuntarakenteen kehittämistä. Asuinalueiden sijoituspe-rusteena ovat olleet mm. yleiskaavan pohjaksi laaditut selvitykset ja inventoinnit, maasto-olosuhteet, kunnan tavoitteet sekä maanomistusolot.

Osayleiskaavalla on osoitettu uusia asuntoalueita yhteensä noin 94 ha. Lisäksi uut-ta asutusta voi sijoittua myös nykyisille asuinalueille niitä tiivistäen ja täydentäen. Osayleiskaavan asuinalueiden pinta-alasta keskimäärin puolet tullaan asemakaa-voittamaan katu-, virkistys- ja erityisalueiksi ja noin puolet yleiskaavan asuntoalu-eiden pinta-alasta on hyödynnettävissä asuintonteiksi. Osayleiskaavan uusille

asuinalueille voidaan sijoittaa noin 360-470 uutta pientalotonttia (tonttikoko 1000–1300 m²). Yleiskaavalla osoitetut uudet asuntoalueet mahdollistaisivat tällöin alueelle noin 860-1130 uuden asukkaan väestölisäyksen. Osa alueista voidaan toteuttaa myös kytkettyinä pientalo- ja rivitalotontteina, jolloin tonttikoko kasvaa, mutta samalla myös asukastiheys on suurempi. Laskentaperusteena on käytetty osayleiskaavan I- vaiheen (pohjoisosa) laskentamallia ja asutokunnan keskikokona 2,4 henkilö/asuntokunta.

Asuntoalue (A)

Asuntoalueet (A) on tarkoitettu asemakaavoitettaviksi. A- alueille saa sijoittaa työtiloja ja asumista palvelevia lähipalveluja.

Uudet asemakaavalla toteutettavat asuntoalueet (A) sijoittuvat Innanlahden alueelle, Teollisuuskylän itäpuoliselle Hautalahden ranta-alueelle, Pitkälä- Ranta-Uimola alueelle, Velkapohjan eteläpuoliselle Kappelintien alueelle ja Verkkoniemen pohjoisosaan.

Asuntoalueita (A) on yhteensä 432,11 ha, josta uusia tai olennaisesti muuttuvia A-alueita on 94,22 ha.

Asuntoalueille on osoitettu ohjeellisilla kohdemerkinnöillä lähipalveluita (pl) sekä julkisten palvelujen ja hallinnon alueita (py). Lähipalveluiden kehittämiskohteet sijaitsevat Velkapohjan ja Pitkälän alueilla. Julkisten palvelujen ja hallinnon alueiden (py) kohdemerkinnällä on osoitettu Niittyahon koulu ja Aurinkolahden päiväkotikoti sekä uusi kehittämiskohde esim. päiväkotia varten Riihivuorentien varteen Hautalahden alueelle.

Lähipalvelut (pl)

Asuntoalueilla varataan tilaa ympäristön asukkaiden päivittäin käyttämille julkisille ja yksityisille palveluille, kuten päiväkodille, koululle ja lähikaupalle. Uusien alueiden sijainti on ohjeellinen.

Julkisten palvelujen ja hallinnon alue (py)

Alueilla varataan tilaa julkisille palveluille ja hallinnolle, kuten päiväkodille ja koululle. Uusien alueiden sijainti on ohjeellinen.

14.2.2 Teollisuus- ja työpaikka-alueet

Teollisuus- ja varastoalue (T)

Teollisuus- ja varastoalueet (T) on tarkoitettu asemakaavoitettaviksi.

T- alueet varataan teollisuustoiminnalle ja siihen liittyvälle varastoinnille. Lisäksi alueelle saa sijoittaa pääkäyttötarkoitusta palvelevia muita tiloja, kuten toimisto- ja terminaalitylöitä.

Teollisuus- ja varastoalueina (T) on osoitettu Muuramen Teollisuuskylän ja Kuusamäen vanhat rakentuneet alueet sekä uudet teollisuus- ja varastokäyttöön ase-

makaavoitetut alueet. Osayleiskaavalla osoitetut uudet teollisuus- ja varastoalueet (T) sijoittuvat Kuusanmäentien varteen alueen eteläosaan.

Teollisuus- ja varastoalueita (T) on yhteensä 197,74 ha, josta uusia tai olennaisesti muuttuvia T- alueita on 79,14 ha.

Osayleiskaavan uusien ja olennaisesti muuttuvien teollisuus- ja varastoalueiden (T) pääasiallinen maankäyttömuoto on maa- ja metsätalousvaltainen alue (M), kunnes alue asemakaavoitetaan.

Työpaikka-alue (TP)

Työpaikka-alueet (TP) on tarkoitettu asemakaavoitettaviksi.

TP- alueelle voi sijoittaa työtiloja, toimisto- ja palvelutyöpaikkoja, ympäristöhäiriötä aiheuttamatonta teollisuutta ja niihin liittyvää myymälätilaa ja varastointia.

Osayleiskaavalla osoitetun työpaikka-alueen aluevaraus (TP) sijoittuu Niittyahon eritasoliittymän ympäristöön, pääosin liittymän itäpuolelle.

Osayleiskaavalla osoitetun työpaikka-alueen (TP) pinta-ala on yhteensä 36,77 ha.

Osayleiskaavalla osoitetun työpaikka-alueen (TP) pääasiallinen maankäyttömuoto on jo rakentuneita alueen osia lukuun ottamatta maa- ja metsätalousvaltainen alue (M), kunnes alue asemakaavoitetaan.

Uutta teollisuus- ja työpaikka-aluetta on yhteensä noin 116 ha. Lisäksi yleiskaavalla osoitetuilla olemassa olevilla teollisuusalueilla on täydennysrakentamiseen sopia alueita. T- ja TP- alueille mahtuvien yritysten määrä ja työpaikkamäärä riippuu alueelle sijoittuvan yritystoiminnan luonteesta.

14.3 Liikennealueet ja -yhteydet

14.3.1 Satama-alueet ja venevalkamat

Satama-alue (LS)

Satama-alueille (LS) saa sijoittaa satamatoimintojen huoltoon ja palveluihin liittyviä rakennuksia ja rakennelmia. Alueiden käytössä tulee kiinnittää erityistä huomiota rantamaisemaan.

Satama-alueina (LS) on osoitettu Saarenlahden satama-alue (mm. laivalaituri ja Ranta-Uimolan uimaranta) ja Hautalahden venerannan/uimarannan alue. Satama-alueiden (LS) pinta-ala on yhteensä 12,99 ha.

Venevalkama (LV)

Venevalkama-alueena (LV) on osoitettu Verkkoniemen venerannan alue, joka on asemakaavoitettu venevalkamaksi. LV- alueen pinta-ala on 0,68 ha.

Lisäksi **venesataman/venevalkaman kohdemerkinnällä** on osoitettu pienempiä veneranta- / uimaranta-alueita; Pitkälä-Hongiston vene- ja uimaranta ja Hautalahden asuntoalueen rantaan asemakaavoitettu veneranta. Uusi veneranan/venesataman- kohdemerkintä on osoitettu Innanlahden uuden asuntoalueen rantaan.

14.3.2 Liikenneyhteydet

Maantieliikenne

Osayleiskaava-alueen halki kulkeva valtatie 9 on osoitettu yleiskaavan eteläosasta Teollisuustien liittymään saakka nykytilanteen mukaisesti **keskikaiteellisen neli-kaistatien viivamerkinnällä**. Alueen eteläosan liikennejärjestelyt on osoitettu myös muutoin nykyisiin toteutuneisiin yhteyksiin perustuen. Niittyahon eritasoliittymä on osoitettu **eritasoliittymän** kaavamerkinnällä. Yhdystie 6071 (Kuusanmäentie) on osoitettu **seututienä/pääkatuna** ja Innanlahdentie **yhdystienä/kokoojakatuna** (merkinnällä on osoitettu myös merkittävimmät yksityistiet).

Yleiskaava tukeutuu alueen pohjoisosassa valtatie 9 ja valtatie risteävien ajoneuvoliikenteen yhteyksien osalta kaavaprosessin aikana valmistuneisiin valtatie 9 parantamisen aluevarausuunnitelmiin (Aluevarausuunnitelma Muuramen teollisuustien kohdalla ja aluevarausuunnitelma Muuramen kohdalla). Valtatie 9 on osoitettu Teollisuustien liittymästä pohjoiseen **merkittävästi parannettavan valtatie** viivamerkinnällä. Valtatie 9 on tarkoitus parantaa nelikaistaiseksi keskikaidetieksi. Teollisuustien liittymään suunniteltu eritasoliittymän aluevaraus on huomioitu osayleiskaavassa **ohjeellisen uuden eritasoliittymän** kaavamerkinnällä. Ajoneuvoliikenne on suunniteltu kulkevaksi alueelta vain Jyväskylän suuntaan uuden Teollisuustien eritasoliittymän kautta. Uuden eritasoliittymän Jyväskylän suunnasta erkaneva ramppi alittaisi valtatie ja liittyisi Teollisuustiehen valtatie itäpuolella kiertoliittymän kautta. Etelästä Niittyahon asuinalueelta tuleva Havutie on tarkoitus liittää tähän Teollisuustien eritasoliittymän yhteyteen rakennettavaan kiertoliittymään. Etelän suuntaan kulkeva liikenne käyttäisi eritasoliittymän toteutuessa Niittyahon nykyistä eritasoliittymää. Ajoneuvoliikenne on tarkoitus ohjata etelän suuntaan Keihästien jatkeeksi tehtävän uuden yhteyden kautta Niittyahon eritasoliittymään. Tämä uusi yhteys on osoitettu yleiskaavassa aluevarausuunnitelman mukaisesti **ohjeellisen uuden yhdystien/kokoojakadun linjauksen** viivamerkinnällä. Uuden yhdystien/kokoojakadun toteuttaminen edellyttää myös uuden rautatie alikulun tai sillan rakentamista, mikä on huomioitu yleiskaavassa osoittamalla rautatie **kohdalle ohjeellinen uusi radan alikulku tai silta**.

Valtatie 9 aluevarausuunnitelmien mukaan kyseiseltä valtatieosuudelta poistuu kaikki suorat tasoliittymät. Niille kiinteistöille, joilla ei ole yhteyttä taajaman katuverkkoon on esitetty uudet korvaavat yhteydet. Korvaavia yhteyksiä ovat asemakaavan mukainen Kappelintien ja Peltolantien yhdistävä katuosuus sekä Muuratharjulle esitetty uusi yksityistie valtatie länsipuolella. Valtatieosuuden nykyiset kolme siltaa uusitaan ja Renkelintien kohdalle on tarkoitus rakentaa uusi jalankulku- ja pyöräliikenteen alikulkukäytävä. Kappelintien ja Peltolantien yhdistävä katuosuus on osoitettu yleiskaavassa asemakaavan linjauksen mukaisesti **yhdystienä/kokoojakatuna** ja Kappelintien jatkeeksi Muuratharjulle yksityistienä toteu-

tettavaksi suunniteltu uusi tieyhteys **ohjeellisen uuden yhdystien/kokoojakadun** viivamerkinnällä. Kulku Verkkoniemen, Velkapohjan ja Muuratharjun alueelle on osoitettu osayleiskaavassa nykytilanteen ja aluevaraussuunnitelman mukaisesti Penttilänraitin valtatie alikulun (Verkkoniemen risteysilta) kautta, joka on osoitettu yleiskaavassa kaavamerkinnällä **eritasoristeys ilman liittymää**. Niittyahon alikulkukäytävä, Muuratharjun alikulkukäytävä, Renkkelintien kohdalle suunniteltu alikulkukäytävä ja Muuramenkosken sillan alikulku on osoitettu yleiskaavassa kaavamerkinnällä **kevyen liikenteen alikulkutunneli**.

Osayleiskaavan maankäyttöratkaisu tukeutuu pääosin Muuramen kirkonkylän olemassa olevaan tieverkostoon. Kirkonkylän pääliikenneväylänä toimiva Muuramentie-Teollisuustie on osoitettu kaavassa **seututienä/pääkatuna**. Kirkonkylän eri osien tärkeimmät kokoojakadut on osoitettu kaavassa **yhdysteinä/kokoojakatuina** (merkinnällä on osoitettu myös merkittävimmät yksityistiet). Osayleiskaavalla on osoitettu Verkkoniemen pohjoisosaan **ohjeellinen uuden yhdystien/kokoojakadun** linjaus sekä Ranta-Uimolan ja Pitkälän alueiden välille (Jaakkolantie-Saarenkyläntie) **tieliikenteen yhteystarvemerkinä**. Uusien tieyhteyksien tarve liittyy näille alueille osoitettujen uusien asuinalueiden toteuttamiseen ja tielinjaukset suunnitellaan yksityiskohtaisemmin asemakaavasuunnittelun yhteydessä. Jaakkolantie ja Saarenkyläntie välinen uuden tien yhteystarve perustuu myös bussi liikenteen reittien kehittämistarpeeseen.

Raideliikenne

Osayleiskaava-alueen halki pohjois-eteläsuunnassa kulkeva Tampere-Jyväskylä päärata on osoitettu kaavassa **merkittävästi parannettavan pääradan** kaavamerkinnällä. Kaavamääräyksen mukaan radan varren maankäyttöä suunniteltaessa ja toteutettaessa on varauduttava kaksoisraiteen toteuttamiseen ja otettava huomioon rata-alueen leveneminen. Rautatien melualueelle rakennettaessa tulee asianmukainen melunsuojaus sisätiloissa ja piha-alueilla ottaa huomioon. Rautatien tärinäalueelle rakennettaessa tulee huomioida asianmukainen rakenteiden tärinäsuojaus.

Kaavassa on osoitettu radan varteen kaksi **ohjeellista rautatieliikenteen liityntäpysäkkiä**. Toinen liityntäpysäkki on sijoitettu Muuramen liikennepaikan kohdalle, missä on jo kaksi raidetta ja junien kohtaamispaikka. Muuramen liikennepaikan raiteiden määrä on tarkoitus lisätä ratasuunnitelmaan 2022 perustuen kolmeen. Toinen liityntäpysäkki on sijoitettu Uimolaan Jaakkolantien varteen lähemmäksi kirkonkylän keskustaa.

Yleiskaavassa on huomioitu nykyiset Jaakkolantien, Muuramentien, Teollisuustien ja Mäkijärventien ajoneuvoliikenteen radan alikulkupaikat sekä Niittuahontien radan ylittävä silta kaavamerkinnällä; **Radan alikulku tai silta**. Keihästien jatkeeksi Niittyahon eritasoliittymään osoitetun uuden ohjeellisen yhdystien/kokoojakadun toteuttaminen edellyttää myös uuden rautatien alikulun tai sillan rakentamista, mikä on huomioitu yleiskaavassa osoittamalla rautatien kohdalle **ohjeellinen uusi radan alikulku tai silta**.

Kevyt liikenne

Osayleiskaavan maankäyttöratkaisu tukeutuu pääosin alueen olemassa olevaan kevyenliikenteen verkostoon. Kaavassa osoitettujen Muuramentie-Teollisuustie seututien/pääkadun ja yhdysteiden/kokoojakatujen varteen rakentuneet jalankulku- ja pyörätiet sekä muut kevyenliikenteen pääväylät on osoitettu kaavassa **vanhoina kevyen liikenteen reitteinä**. Ohjeellisina uusina kevyenliikenteen reitteinä on osoitettu reitti Niittyahon alueelta valtatie alikulun kautta Innanlahden uudelle asuinalueelle. Toteutuessaan tämä reitti kytkee uuden asuinalueen kirkonkylän olevaan kevyenliikenteen verkostoon. Muita uusia kevyenliikenteen reittejä ovat Verkkoniemen pohjoisosaan uuden yhdystien/kokoojakadun yhteyteen sekä Pitkälän/Riihiniemen ja Hautalahden alueiden välille (Saarenkyläntie-Riihivuorentie) osoitetut ohjeelliset uudet reitit. Yleiskaavassa osoitetut ohjeelliset kevyen liikenteen reitit määrätään sovitettavaksi maastoon tarkemman suunnittelun yhteydessä.

Yleiskaavassa on huomioitu Niittyahon, Muuratharjun ja Renkkelintien valtatie alikulkukäytävät ja Muuramenkosken sillan alikulku **kevyen liikenteen alikulutunnelin kaavamerkinnällä**. Lisäksi kevyen liikenteen alikulutunnelin kaavamerkinnällä on osoitettu Niittyahon koulun kohdalla oleva radan alikulku.

Vesiliikenne

Saarenlahden satamasta Päijänteelle suuntautuva veneväylä on osoitettu yleiskaavassa veneväylän viivamerkinnällä.

14.4 Yhdyskuntateknisen huollon alueet

Yleiskaava-alueen eteläosaan Innanlahden alueelle on osoitettu kunnan vesihuoltolaitoksen suunnitelmaan perustuen uusi **yhdyskuntateknisen huollon alue (ET)**, joka varataan Innanlahden vesihuoltolaitosta varten. Alueelle saa sijoittaa yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevia rakennuksia, rakenteita ja laitteita. ET- alueen pinta-ala on 2,55 ha.

Lisäksi yleiskaavassa on osoitettu yhdyskuntateknisen huollon alueina (et) Muuratharjun alueella sijaitsevien Innanlahden ja Suurskankaan pohjavedenottamoiden alueet. et- alueita on tarkoitus käyttää myös kunnan vesihuoltolaitoksen Suurskankaalle suunnitteleman uuden tekopohjavesilaitoksen tarpeisiin. Yleiskaavamääräyksen mukaan et- alueelle saa sijoittaa yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevia pohjavedenottoon ja tekopohjaveden tuotantoon liittyviä rakennuksia, rakenteita ja laitteita. et- alueet sijaitsevat Muuratharjun Natura 2000- verkostoon kuuluvalla alueella ja sijoittuvat yleiskaavassa osoitetulle MU- alueelle.

Innanlahden uuden vesihuoltolaitoksen ja tekopohjavesihankkeen avulla on tarkoitus turvata Muuramen kunnan sekä Korpilahden ja Säynätsalon laadukkaan talousveden saanti vuosikymmeniksi eteenpäin.

14.5 Maa-ainestenottoalue

Suunnittelualueen etelä- / kaakkoisosassa kiinteistöllä 500-402-9-248 sijaitseva kalliokiviaineksen ottoalue on osoitettu nykyisen lupatilanteen mukaisesti maa-ainestenottoalueeksi (EO/M).

Yleiskaavalla määrätään, että maa-ainesten ottotoiminnan päätyttyä alueen jälkihoito tulee olla suunnitelmallista. Alue tulee toiminnan päätyttyä sopeuttaa ympäröivään luontoon ja maisemaan sekä edistää ottamisalueen jälkikäyttömahdollisuuksia ja turvallisuutta. Ottoalueen jälkihoidossa tulee huolehtia pinta- ja pohjavesien suojelusta. Ottamistoiminnan päätyttyä alueella noudatetaan maa- ja metsätalousvaltaisen alueen (M) määräyksiä.

14.6 Erityisalueet

14.6.1 Hautausmaa-alue

Muuramen seurakunnan hautausmaa ja siunauskappeli on osoitettu yleiskaavassa **hautausmaa-alueena (EH)**. EH- alueen pinta-ala on 4,01 ha.

14.6.2 Konsultointivyöhyke

Suunnittelualueella sijaitseva Seveso III- direktiivin (2012/18/EU) mukainen nestekaasulaitos (Harvia Oy) on huomioitu yleiskaavassa laitoksen ympärille osoitettulla konsultointivyöhykkeen (0,3 km) rajauksella (sv). Suunniteltaessa konsultointivyöhykkeen alueelle riskialttiiden toimintojen sijoittamista tulee pyytää TUKES:in ja pelastusviranomaisen lausunto.

14.6.3 Mahdollisesti pilaantuneet maa-alueet

Yleiskaavaan on merkitty mahdollisesti pilaantuneen maa-alueen kohdemerkinnällä 12 Maaperän tilan tietojärjestelmän (MATTI) kohdetta. Kohteiden pilaantuneisuus on tutkittava asemakaavoituksen yhteydessä tai ennen rakentamistoimenpiteisiin ryhtymistä. Tarvittaessa pilaantunut alue on kunnostettava ennen rakentamistoimenpiteisiin ryhtymistä.

14.6.4 Voimalinjat

Yleiskaava-alueen halki kulkeva 110 kV:n sähkölinja (Jyväskylä-Mäntylä) on osoitettu kaavassa voimalinjan viivamerkinnällä (z).

14.7 Virkistysalueet ja –yhteydet sekä suojaviheralueet

Kaava-alueen maankäyttö on suunniteltu siten, että jokamiehen oikeuteen perustuva virkistyskäyttö mm. riittävien yhtenäisten metsäalueiden avulla toteutuu. Lisäk-

si huomioidaan riittävien yleiseen käyttöön tarkoitettujen virkistysalueiden ja –yhteyksien osoittaminen sekä niiden kytkeytyminen oleviin ulkoilu- ja kevyen liikenteen reitteihin sekä virkistysalueisiin.

Virkistysalue (V)

Muuramenjoen ranta-alue on osoitettu valtatie 9 itäpuolisen ranta-alueen osalta nykyisen maankäytön mukaisesti ja voimassa oleva asemakaava huomioiden virkistysalueeksi (V). Virkistysalueena (V) on osoitettu myös Velkapohjan asuinalueen länsipuolinen Muuratjärven ranta-alue voimassa oleva asemakaava huomioiden. Myös Päijänteen Saarenlahden ja Riihiniemen asuinalueen väliin jäävä asemakaavassa pääosin lähivirkistysalueeksi osoitetun niemen alue on osoitettu yleiskaavassa virkistysalueeksi. Strategisessa yleispiirteisessä yleiskaavassa ei muutoin ole osoitettu virkistysalueiksi asemakaavoitettuja alueen osia tai ohjattu uusien virkistysalueiden sijoittumista uusilla asunto-, teollisuus tai työpaikka-alueilla. Asemakaavojen virkistysalueet sisältyvät yleiskaavan rakentamisalueiden (A ja T) aluevarauksiin ja yleiskaavalla ohjataan näiden ja uusien rakentamisalueiden tarkempaa suunnittelua määräämällä yleismääräyksenä, että asemakaavoituksen tai muun tarkemman suunnittelun yhteydessä on turvattava mm. riittävät ekologiset yhteydet sekä virkistysyhteydet.

Uutena virkistysalueena (V) on osoitettu Pitkälän ja Hautalahden asuinalueiden väliin jäävä alue, joka liittyy ympäröivien asuinalueiden virkistysaluetarpeisiin ja muodostaa Riihijärven rantaan ulottuvan itä-länsisuuntaisen virkistysaluekokonaisuuden.

Virkistysalueet (V) varataan yleiseen virkistys- ja ulkoilukäyttöön. Alueilla on sallittua virkistystä ja ulkoilua palveleva rakentaminen.

Virkistysalueita V- alueita on osoitettu yhteensä 43,21 ha.

Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue (VU)

Urheilu- ja virkistyspalvelujen alueena (VU) on osoitettu Muuramen liikuntapuiston alue (Kenttätien liikuntapuisto). Alue varataan yleiseen urheilu-, virkistys- ja vapaa-ajan käyttöön. Alueella on sallittu urheilua, virkistystä ja vapaa-ajan toimintoja palveleva rakentaminen.

Kenttätien liikuntapuiston alue liittyy laajempaan Muuratharjun ulkoilun alueen ulkoilureitti- ja latuverkostoon. Liikuntapuiston ja Muuratharjun alueiden tärkeimmät ulkoilureitit on osoitettu yleiskaavassa ohjeellisen ulkoilureitin merkinnällä.

VU- alueen pinta-ala on 11,27 ha.

Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue (VU-1)

Kuusanmäen alueella sijaitsevan entinen jätteenkäsittelyalue on osoitettu yleiskaavassa Kuusanmäentien asemakaavan mukaisesti urheilu- ja virkistyspalvelujen alueena (VU-1). Alue varataan moottoriurheilu-, virkistys- ja vapaa-ajan käyttöön. Alueella on sallittu moottoriurheilua, virkistystä ja vapaa-ajan toimintoja palveleva rakentaminen.

VU-1- alueen pinta-ala on 5,52 ha.

Viheryhteystarpeet

Osayleiskaavalla on pyritty edistämään yhtenäisten viher- ja virkistysyhteyksien kehittämismahdollisuuksia osoittamalla **viheryhteystarpeen viivamerkintöjä** seuraavasti:

- Muuramenjoen ranta-alue-Verkkoniemi-Velkapohja-Muuratharju
- Riihivuori-Muuramen liikuntapuisto-Muuratharjun ulkoilualue
- Saarenlahden satama-Pitkälän asuinalue-Hautalahden asuinalue

Viheryhteystarpeen kaavamerkinnällä on osoitettu ekologisia ja/tai toiminnallisia viheryhteystarpeita. Rakennetuilla alueilla tulisi pyrkiä säilyttämään puustoinen tai muutoin luonnonmukainen viheryhteys.

Yleiskaavan MU- alueelle osoitetut Muuratharjun ulkoilureitit on merkitty yleiskaavaan ohjeellisen ulkoilureitin merkinnällä. Muuratharjun ulkoilureitit ovat tärkeä osa yleiskaava-alueen virkistysyhteyksiä.

Suojaviheralue (EV)

Suojaviheralueina (EV) on osoitettu valtatie 9 viereisiä alueita kaava-alueen pohjoisosassa sekä pääradan varren alueita. EV- alueet eivät sovellu asuin- tai virkistysalueiksi mahdollisen melu- ja värinäähäiriön takia. EV- alueiden tarkoituksena on toimia asuin- ja virkistysalueiden suoja-alueina melu- ja värinäähäiriötä vastaan.

EV- alueilla on säilytettävä puustoa ja muuta kasvillisuutta riittävästi, jotta suojaava vaikutus ei vaarannu. EV- alueille saa sijoittaa meluvalleja, meluaitoja ja muita rakenteita ja istutuksia, jotka suojaavat viereisiä alueita liikenteen tai muun toiminnan aiheuttamilta haitoilta.

Suojaviheralueita (EV) on osoitettu yhteensä 43,42 ha.

14.8 Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet

Maa- ja metsätalousvaltainen alue (M)

Yleiskaava pyrkii huomioimaan maaseutumaisten alueiden säilymisen sekä maa- ja metsätalouselinkeinon harjoittamisedellytysten säilymisen. Nykyisin pääasiassa maa- ja metsätalouksikäytössä olevat kaava-alueen osat, joihin ei kohdistu erityisiä yhdyskuntarakenteen laajenemistarpeita tai erityisiä virkistyskäyttötarpeita, on osoitettu yleiskaavassa maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi (M). Laaja-alaisimmat maa- ja metsätalousvaltaisina säilyvät kaava-alueen osat sijoittuvat kaava-alueen eteläosiin Niittyahon itä- ja eteläpuolelle sekä Innanlahden alueelle.

Yleiskaavalla osoitettujen nykyisin pääasiassa maa- ja metsätalouksikäytössä olevien uusien tai olennaisesti muuttuvien A, T- ja TP- alueiden osalta on määrätty yleismääräyksenä, että näiden alueiden pääasiallinen maankäyttömuoto on maa- ja metsätalousvaltainen alue siihen saakka, kunnes alue asemakaavoitetaan.

Maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla (M) sijaitsee yksittäisiä vanhoja asuinrakennuspaikkoja ja maatilojen talouskeskuksia. M- alueilla vaaditaan suunnittelutarveratkaisu mahdollisten rakennuspaikkojen sijoittamiseen.

Metsätalousmaaksi luettavilla M- alueilla sovelletaan metsän hoitamiseen metsälakia.

Maa- ja metsätalousvaltaisten alueiden (M) pinta-ala on yhteensä 217,10 ha.

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU)

Muuratharjun alue on osoitettu yleiskaavassa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Muuratharju on Muuramen asukkaille tärkeä ulkoilualue, jolla katsotaan olevan myös maakunnallista merkitystä ulkoilu- ja retkeilyalueena. Alueen ulkoilua ja retkeilyä ohjataan alueella oleville ulkoilureiteille ja laduille. Muuratharjun tärkeimmät ulkoilureitit on osoitettu yleiskaavassa ohjeellisen ulkoilureitin merkinnällä.

MU- alueilla vaaditaan suunnittelutarveratkaisu mahdollisten rakennuspaikkojen sijoittamiseen. Metsätalousmaaksi luettavilla MU- alueilla sovelletaan metsän hoitamiseen metsälakia. Muuratharjun MU- alueen käytössä tulee huomioida alueen kuuluminen Natura-2000- verkostoon.

MU- alueiden pinta-ala on yhteensä 197,80 ha.

14.9 Vesialueet

Yleiskaavassa **vesialueiksi (W)** on osoitettu Muuramenjoki ja kaava-alueeseen kuuluvat Muuratjärven, Muuramenlammen ja Päijänteen vesistöosat.

W- alueiden pinta-ala on yhteensä 122,30 ha.

14.10 Luonnonympäristön erityispiirteet

Luonnonsuojelualue (SL)

Luonnonsuojelualueena (SL) on osoitettu Natura 2000-verkostoon kuuluvan Innanlahden lehdon alue sekä valtiolle suojelutarkoituksessa hankittu lehdon pohjois- ja itäpuolinen alue.

SL- alueen pinta-ala on 8,63 ha.

Suojelualue (S-1)

Suojelualueena (S-1) on osoitettu Päijänteen Hautalahden rannalla sijaitsevan luonnonsuojelulain 29 §:n perusteella suojellun luontotyyppin alue (Hautalahden tervaleppäkorpi).

S-1- alueen pinta-ala on 1,02 ha.

Luonnonsuojelulain 47 §:n perusteella suojeltu uhanalaisen eliölajin esiintymispaikka.

Muuramenjoen ja Päijänteen ranta-alueilla sijaitsevat valkoselkätikan esiintymisalueet on osoitettu luonnonsuojelulain 47 §:n perusteella suojellun uhanalaisen eliölajin esiintymispaikan rasterimerkinnällä. Merkintä perustuu Keski-Suomen ELY- keskuksen 28.5.2018 tekemiin päätöksiin valkoselkätikan esiintymispaikkojen rajojen määrittämisestä (KESELY/365/2018 ja KESELY/366/2018).

Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue (nat)

Alueen käytössä ja yksityiskohtaisessa suunnittelussa on huolehdittava, ettei hanke tai suunnitelma yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi heikennä Natura 2000- verkoston perusteena olevia luonnonarvoja.

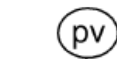
nat- merkinnällä on osoitettu Muuramenharju-Innanlahden Natura 2000- verkostoon kuuluva alue.

Arvokas geologinen muodostuma (ge)

Alueen käytön suunnittelussa on otettava huomioon alueen luonnonkauneuden, geologisten muodostumien sekä erikoisten luonnonolosuhteiden ja -esiintymien säilyminen.

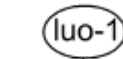
ge- merkinnällä on osoitettu valtakunnallisesti arvokas Lamminmäen-Kiviojan reunamoreenialue.

Tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue (pv)

Alueelle ei saa sijoittaa pohjaveden laatua vaarantavia toimintoja. Alueelle rakentamista rajoittavat vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaiset muuttamis- ja pilaa-miskiellot.

pv-merkinnällä on osoitettu suunnittelualueella sijaitseva vedenhankintaa varten tärkeä Muuratharjun pohjavesialue (0950001).

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo-1)

luo-1- viivamerkinnällä on osoitettu uhanalaisen luontodirektiivin liitteen IV a mukaisten lajien (liito-orava tai viitasammakko) esiintymisalueet. luo-1- alueella on luonnonsuojelulain 49 § nojalla kiellettyä uhanalaisen lajin kannalta arvokkaiden luontokohteiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen. luo-1- alueen suunnittelussa on lisäksi huomioitava, että riittävät ekologiset yhteydet alueen sisällä ja sen ulkopuolelle.

luo-1- alueina on osoitettu kaavan luontoselvityksessä esille tulleet liito-orava-alueet Muuratharjun liito-oravametsä, Kotakorven liito-oravametsä ja Liutuniitun

liito-oravametsä. Luontoselvityksen laatimisen jälkeen avohakattu osa Kotakorven alueesta on rajattu Kotakorven liito-oravametsän luo-1- rajauksen ulkopuolelle. Innanlahden lehdon liito-oravan reviiri sijaitsee osayleiskaavassa luonnonsuojelualueeksi (SL) osoitetulla alueella eikä SL- alueella ole käytetty erillistä luo-1- viivamerkintää. luo-1- alueena on osoitettu myös Hautalahden luhdan alue, joka on luontoselvityksen mukaan viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikka.

— — — — — **Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo)**

luo- viivamerkinnällä on osoitettu kaavan luontoselvityksen mukaiset seudullisesti ja maakunnallisesti arvokkaat luontokohteet:

- Muuramenlampi (Maakunnallisesti arvokas lintukohde)
- Innanlahden lähdepuro (Seudullisesti merkittävä, arvoperustana metsälaki 10 § (Lähteiden ja purojen välittömät lähiympäristöt) ja vesilaki 2:11 § (lähteet ja lähteiköt)
- Muuramenjoki (Maakunnallisesti merkittävä, arvoperustana: rehevä lehtokasvilaisuus, linnusto ja uhanalainen kala)
- Hautalahden korpi ja lehto (Seudullisesti merkittävä, arvoperustana: lsl 29 § (tervaleppäkorpi), metsälaki 10 § (luhdat, ruohokorvet sekä rehevät lehtolaikut) ja edustavat uhanalaiset luontotyypit
- Luonnonsuojelualueen ulkopuolinen osa Innanlahden metsän luontokohteesta (Seudullisesti merkittävä, arvoperusteena koko luontokohdetta koskien: metsälaki 10 § (rehevät lehtolaikut, lsl 49 § (liito-orava) ja vesilaki 2:11 § (lähde ja noro)

14.11 Rakennetun ympäristön erityispiirteet

— — — — — **Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (rky)**

Muuramen kirkon alue on osoitettu kaavassa valtakunnallisesti merkittävänä rakennettuna kulttuuriympäristönä perustuen Museoviraston laatimaan inventointiin valtakunnallisesti merkittävistä rakennetuista kulttuuriympäristöistä (RKY 2009).

rky- alueen suunnittelussa on otettava huomioon kulttuurihistoriallisen rakennetun ympäristön kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti. Alueen käyttöä on ohjattava siten, ettei näitä arvoja heikennetä.

 Maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö (mky)

mky- kohdemerkintä osoittaa maakunnallisesti arvokkaat rakennukset, pihapiirit ja kokonaisuudet. Alueella suoritettavien korjaus- ja muutostöiden, käyttötarkoitusten muutosten sekä täydennysrakentamisen ja alueella tehtävien toimenpiteiden tulee olla sellaisia, että kohteiden kulttuurihistoriallisesti ja rakennushistoriallisesti arvokas luonne säilyy.

mky- merkinnällä on osoitettu Kansakoulu-Sillankorva-Mesipelto- kulttuuriympäristö.

Kirkkolain nojalla suojeltu kohde (srk)

Valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön alueella sijaitseva Muuramen kirkko on osoitettu yleiskaavassa kirkkolain nojalla suojeltuna kohteena (srk).

Kirkko, kirkon kiinteä sisustus, siihen liittyvät maalaukset, taideteokset ja piha-alueet on suojeltu kirkkolailla (kirkkohallituksen päätös 25.11.2003).

..... **Merkittävä historiallinen tielinja**

Merkinnällä on osoitettu kaava-alueen eteläosassa säilynyt Vanhan Laukaantien tielinja.

Merkittävän historiallisen tielinjan ympäristön uudis- ja korjausrakentaminen, tien korjaustoimenpiteet sekä ympäristöhoito tulee sopeuttaa tien varren kyläkuvaan ja maisemaan.

Muinaismuistokohde

Muinaismuistokohteen kaavamerkinnällä on osoitettu alueen osat, joilla sijaitsee muinaismuistolailla rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on kuultava museoviranomaista.

sm- kohdemerkinnällä on osoitettu Muuramen keskustaajaman osayleiskaavan arkeologisessa inventoinnissa kiinteiksi muinaisjäännöksiksi luokitellut kohteet: kivikautiset asuinpaikat Pitkälä 1, Pitkälä 2 ja Pitkälä 3 (numerot 5, 6 ja 7) sekä pyyntikuopat Kenttätie (nro 10) ja Korvenkyläntie (nro 11).

15. OSAYLEISKAAVAN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

15.1 Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen sekä yhdyskuntatalouteen

Yhdyskuntarakenteellisesti Muuramen kirkonkylän asutuksen sekä palvelujen painopiste on sijoittunut keskustan läheisyyteen. Muuramen keskustan pohjoisosan I-vaiheen osayleiskaavassa on todettu, että Muuramen asutusrakenne on jo laajentunut ja tulee jatkossa enenevässä määrin laajentumaan keskustasta Jyväskylän suuntaan valtatie 9 molemmille puolille.

Muuratharju, valtatie 9 ja Päijänteen vesistö ovat vaikuttaneet merkittävästi osayleiskaava-alueen nykyisen yhdyskuntarakenteen muodostumiseen. Asutus sekä teollisuus- ja työpaikka-alueet ovat pääosin muodostuneet valtatie itäpuolelle. Valtatie 9 alikulku on kuitenkin mahdollistanut Verkkoniemen ja Velkapohjan laajan asuntoalueen rakentumisen valtatie länsipuolelle. Niittyahon eritasoliittymä on puolestaan mahdollistanut yhdyskuntarakenteen laajentumisen Muuratharjun eteläpuoliselle Kuusanmäen alueelle ja alueelle on alkanut muodostumaan yritystoimintaa. Kunta on myös jo ryhtynyt asemakaavoituksen keinoin kehittämään valtatie länsipuolisen Kuusanmäen alueen maankäyttöä.

Osayleiskaava jatkaa alueen nykyisen yhdyskuntarakenteen kehitystä. Uudet asuntoalueet sijoittuvat pääosin yhdyskuntarakenteellisesti edullisesti olevien asuntoalueiden yhteyteen. Osayleiskaavassa osoitetut uudet työpaikka- ja teollisuusalueet sijoittuvat liikenteellisesti edullisille alueille Niittyahon eritasoliittymän läheisyyteen ja Kuusanmäentien varteen. Osayleiskaavassa on varauduttu myös uusien työpaikka-alueiden myötä mahdollisesti lisääntyvään asuntotonttien kysyntään osoittamalla myös Innanlahden alueelle uusi asuntoalueen aluevaraus.

Uusien rakentamisalueiden osalta tukeudutaan pääosin nykyiseen olemassa olevaan infrastruktuuriin, jolloin yhdyskuntataloudelliset kustannukset ovat kohtuullisia. Uudet asunto- ja työpaikka-alueet tukeutuvat kirkonkylän keskustassa sijaitseviin kaupallisiin ja julkisiin palveluihin ja osin myös lähikunnissa tarjolla oleviin seudullisiin kaupan palveluihin. Yleiskaavan asuntoalueille on tarvittaessa mahdollista sijoittaa lähipalveluita kuten päiväkotit tai pieni päivittäistavarakauppa. Laajemmalle palvelujen kehittämiseksi kaava-alueella ei ole tarvetta eikä yleiskaavalla osoiteta erillisiä aluevarauksia julkisille palveluille eikä kaupallisille palveluille. Yleiskaavassa on kuitenkin osoitettu alueella sijaitsevat Niittyahon koulu ja Aurinkolahden päiväkotit sekä mahdollinen uusi päiväkotit Hautalahden alueelle ohjeellisen julkisten palvelujen ja hallinnon alueen kohdemerkinnällä. Lisäksi on osoitettu uusien ohjeellisten lähipalvelujen kohdemerkinnät Verkkoniemen alueelle ja Saarenkyläntien varteen. Yleiskaavan toteutumisella ei ole merkittävää vaikutusta Muuramen julkisten ja kaupallisten palvelujen rakenteen kannalta.

Osayleiskaavalla on osoitettu monipuolisia ja riittävän laajoja uusia asuntoalueita tavoitteena oleva kunnan asukasluvun kasvu huomioiden. Yleiskaava mahdollistaa myös kunnan elinkeinoelämän kehittämisen ja työpaikkaomavaraisuuden parantamisen. Yleiskaavalla osoitettujen asuinalueiden sekä työpaikka-alueiden toteutumisella voidaan arvioida olevan positiivisia vaikutuksia kuntatalouteen.

15.2 Vaikutukset ihmisiin ja elinympäristöön

Yleiskaava mahdollistaa monipuolisten ja erilaisten asuntoalueiden toteuttamisen ja kaavalla osaltaan luodaan edellytyksiä houkuttelevien asuin ympäristöjen asemakaavoitukselle ja näin tuetaan kunnan väestönkasvua.

Uudet yleiskaavassa osoitetut asuntoalueet toteutuvat todennäköisimmin perinteisinä erillispientalovaltaisina asuntoalueina, mutta rakennustapa ja rakentamisen tehokkuus määritellään vasta asemakaavoituksella. Yleiskaavan asuntoalueet ohjaavat kunnan asuinalueiden asemakaavoitusta ja kunta pystyy aiempaa paremmin vastaamaan pientalotonttien kysyntään. Osayleiskaavan uudet asuntoalueet tarjoavat erinomaisia mahdollisuuksia laadukkaiden asumisympäristöjen muodostumiseen hyvien seudullisten liikenneyhteyksien varrella ja paikallisten palveluiden läheisyydessä.

Yleiskaavan asuinalueilta on hyvät yhteydet seudulliseen liikenneverkkoon, mikä mahdollistaa sujuvan työssäkäynnin esim. Jyväskylän suuntaan. Yleiskaava-alueella on pääosin hyvät ja toimivat kevyenliikenteen yhteydet. Valmisteilla oleva valtatie 9 parantaminen Muuramen kohdalla vaikuttaa kokonaisuutena edullisesti alueen asukkaiden liikkumiseen ja liikenneturvallisuuteen. Yleiskaavalla on tuotu esille myös muiden liikenneyhteyksien kehittämistarpeita. Ajoneuvoliikenteen yhteyksien lisäksi valtatie alikulkujen parantamistoimenpiteet edistävät kevyen liikenteen liikenneturvallisuutta. Muuratharjun alue ja Muuramen liikuntapuiston alue tarjoavat alueen nykyisille ja uusille asukkaille erinomaisia ulkoilu- ja virkistyskäyttömahdollisuuksia.

15.3 Vaikutukset liikenteeseen

Liikenneyhteyksien osalta yleiskaavan sisältö on kuvattu selostuksen kohdassa 14.3.2 Liikenneyhteydet.

Yleiskaavalla pyritään edistämään alueen ajoneuvoliikenteen, raideliikenteen ja kevyen liikenteen yhteyksien kehittämistä. Yleiskaavassa osoitettujen nykyisten liikenneyhteyksien parantamistavoitteiden, uusien liikenneyhteyksien ja liittymäjärjestelyjen toteutumisen arvioidaan parantavan alueen liikenneverkon toimivuutta ja turvallisuutta.

15.4 Vaikutukset maisemaan, taajamakuvaan ja rakennettuun ympäristöön

Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat rakennetun ympäristön kohteet on huomioitu yleiskaavakartalla. Muuramen kirkon alue on osoitettu kaavassa valtakunnallisesti merkittävänä rakennettuna kulttuuriympäristönä (rky). 2009). Lisäksi Muuramen kirkko on osoitettu yleiskaavassa kirkkolain nojalla suojeltuna kohteena (srk). Kansakoulu-Sillankorva-Mesipellon maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö on osoitettu mky- kohdemerkinnällä.

Lisäksi yleiskaavan yleismääräyksessä määrätään, että asemakaavoitusvaiheessa tai muun tarkemman suunnittelun yhteydessä on turvattava erityiset paikalliset kulttuuriympäristön arvot, kulttuuriympäristön ominaispiirteet ja luonne. Samalla

tulee selvittää riittävällä tarkkuudella kohteiden ja alueiden tarkemmat suojelutavoitteet.

Arvioidaan, että kaavalla edistetään alueen rakennetun ympäristön arvojen huomioimista ja säilymistä.

Yleiskaavalla osoitetut uudet asunto- sekä teollisuus- ja työpaikka-alueet tulevat toteutuessaan muuttamaan alueiden nykyistä maisema- ja taajamakuva. Uusilla rakentamisalueilla ei kuitenkaan ole alueiden toteuttamisessa huomioitavia erityisiä maisema-arvoja tai rakennetun ympäristön arvoja. Kun uudet alueet asemakaavoitetaan yleiskaavan suunnittelumääräyksien mukaisesti ja yleiskaavan ohjausvaikutus sekä asemakaavan sisältövaatimukset huomioiden, niin alueiden rakentaminen sopeutuu maisemaan, taajamakuvaan ja olevaan rakennettuun ympäristöön.

Arkeologia

Alueelta tiedossa olevat kiinteät muinaisjäännökset (kivikautiset asuinpaikat Pitkälä 1, Pitkälä 2 ja Pitkälä 3 sekä pyyntikuopat Kenttätie ja Korvenkyläntie) on osoitettu muinaismuistokohteen kaavamerkinnällä (sm).

Rantaosayleiskaavan muutoksella määrätään, että sm- alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on kuultava museoviranomaista.

Arvioidaan, että yleiskaavalla edistetään arkeologisen kulttuuriperinnön säilymistä.

15.5 Vaikutukset luonnonympäristöön

Suojelualueet

Natura 2000-verkoston kuuluva Innanlahden lehdon alue sekä valtiolle suojelutarkoituksessa hankittu lehdon pohjois- ja itäpuolinen alue on osoitettu osayleiskaavassa luonnossuojelualueeksi (SL).

Suojelualueena (S-1) on osoitettu Päijänteeseen Hautalahden rannalla sijaitsevan luonnonsuojelulain 29 §:n perusteella suojellun luontotyypin alue (Hautalahden terva-leppäkorpi).

Muuramenjoen ja Päijänteeseen ranta-alueilla sijaitsevat valkoselkätikan esiintymisalueet on osoitettu luonnonsuojelulain 47 §:n perusteella suojellun uhanalaisen eliölajin esiintymispaikan rasterimerkinnällä.

Arvioidaan, että osayleiskaava huomioi ja osaltaan turvaa alueen perustettujen suojelualueiden ja suojeltaviksi tarkoitettujen alueiden sekä suojellun uhanalaisen eliölajin esiintymispaikan luonnonympäristön arvojen säilymistä.

Natura 2000- verkoston alueet

Osayleiskaavan alueella sijaitsee Muuramenharju - Innanlahden lehto Natura-alue (FI0900023). Osayleiskaavaprosessin aikana on selvitetty luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista Natura-arviointivelvollisuutta liittyen osayleiskaavan alueelle Muuramen kohdalle laaditun valtatie 9 aluevaraussuunnitelman vaikutuksiin Muuramenharju - Innanlahden lehto Natura-alueen (FI0900023) suojeluperusteille. FCG Finnish Consulting Group Oy on laatinut 12.7.2021 selvityksen Natura-arvioinnin velvollisuuden selvittämisestä. Selvityksessä/arvioinnissa on huomioitu valtatie 9 aluevaraussuunnitelman lisäksi myös valmisteilla oleva Suuruskankaan tekopohjavesilaitoshanke, Muuramen liikuntapuiston suunnitelmat ja tämän osayleiskaavan 6.5.2020 päivätty luonnos, koska näin on saatu parempi kuva yhteisvaikutuksista ja arvioinnin perusteella voidaan ohjata eri hankkeiden suunnittelua.

Selvityksessä/arvioinnissa 12.7.2021 todetaan, että valmisteilla olevan osayleiskaavan vaikutukset Natura-alueen luontoarvoille ovat samat kuin vt 9 aluevaraussuunnitelman ja tekopohjavesilaitoksen yhteisvaikutukset. Lisäksi menetetään Innanlahdentien osalla asuntoalue (A) rakentamisen takia edustavuudeltaan ei merkittävää harjumetsää noin 0,35 ha. Kappelin itäpuolella olevalla asuntoalueella (A) ei ole suojeltavaa luontotyyppiä. Selvityksessä/arvioinnissa esitetään tämän osayleiskaavan osalta vaikutusten lievennyskeinona, että on syytä harkita uusien A- alueiden poistoa Natura-alueelta. Selvityksen/arvioinnin yhteenvedona todetaan, että valtatie 9 aluevaraussuunnitelman toteuttaminen yhdessä muiden suunnitelmien kanssa aiheuttaa Muuramenharju - Innanlahden lehto Natura-alueen (FI0900023) suojeluperusteina mainittuihin luontotyyppeihin tai lajeihin kohdistuvia todennäköisiä ja merkittäviä vaikutuksia, joiden vuoksi on tarpeen laatia luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen Natura-arviointi siinä vaiheessa, kun laaditaan tarkempi yleissuunnitelma. Luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen arviointi on myös laadittava Muuratharjun tekopohjavesilaitoksen yleissuunnitelman lupavaiheessa sekä Muuramen keskustaajaman osayleiskaavan (II-vaihe, eteläosa) ehdotusvaiheessa.

Osayleiskaavan jatkovalmistelussa on huomioitu Natura-arviointivelvollisuutta koskevassa selvityksessä/arvioinnissa (FCG Finnish Consulting Group Oy 12.7.2021) esitetyt tätä osayleiskaavaa koskevat vaikutusten (Natura-alueeseen) lievennyskeinot. Lisäksi osayleiskaavassa on huomioitu päivitetty valtatie 9 aluevaraussuunnitelma, jossa on pyritty minimoimaan valtatie 9 parantamisesta Muuramenharjun Natura-alueeseen aiheutuvat vaikutukset. Lisäksi osayleiskaava on valmisteltu huomioiden Muuratharjun tekopohjavesilaitosta koskevat viimeisimmät suunnitelmat. Osayleiskaavaa varten on laadittu luonnonsuojelulain 65 §:n asianmukainen Natura-arviointia (FCG Finnish Consulting Group Oy 4.4.2023).

Muuramenharju-Innanlahden lehdon Natura 2000-verkostoon kuuluva alue on osoitettu yleiskaavassa nat- viivamerkinnällä. Kaavalla määrätään, että alueen käytössä ja yksityiskohtaisessa suunnittelussa on huolehdittava, ettei hanke tai suunnitelma yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi heikennä Natura 2000- verkoston perusteena olevia luonnonarvoja.

Innanlahden lehdon osa Natura-alueesta on osoitettu kaavassa luonnonsuojelualueeksi (SL). Innanlahden lehdon Natura-alueen pohjois- ja itäpuolinen alue on myös osoitettu luonnonsuojelualueeksi. Innanlahden lehdon Natura-alueen etelä- ja län-

sipuoliset alueet on osoitettu nykyisen maankäytön mukaisesti maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Innanlahden lehdon Natura-alueen länsipuolinen alue on lisäksi osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi (luo, Innanlahden metsä).

Muuratharjun Natura 2000-verkoston kuuluva alue on osoitettu yleiskaavassa pääosin nykyisen maankäytön mukaisesti maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Muuratharju on tärkeä ulkoilualue, jolla katsotaan olevan myös maakunnallista merkitystä ulkoilu- ja retkeilyalueena. Alueen ulkoilua- ja retkeilyä ohjataan alueella oleville ulkoilureiteille ja laduille. Muuratharjun tärkeimmät ulkoilureitit on osoitettu yleiskaavassa ohjeellisen ulkoilureitin merkinnällä.

Natura-arvioinnin tarveharkintaselvityksessä esitetty osayleiskaavaluonnoksessa osoitettujen uusien asuntoalueiden (A) poistaminen Natura-alueelta (vaikutusten lievennyskeino) on huomioitu yleiskaavan jatkovalmistelussa poistamalla kaavasta luonnoksessa Muuratharjun eteläosaan Natura-alueelle sijoittunut uusi asuntoalue (A). Muuratharjun pohjoisosaan Kappelin itäpuolelle on kuitenkin osoitettu pienialainen uusi asuntoaluevaraus (A), koska tehdyn selvityksen perusteella uudella asuntoalueella ei esiinny Natura-alueen suojeluperusteena olevaa suojeltavaa luontotyyppiä. Kyseinen uusi A-alue tukeutuu edullisesti nykyiseen yhdyskuntarakenteeseen ja myös osittain Natura-alueelle ulottuvaan vanhaan asuntoalueeseen. Lisäksi yleiskaavassa osoitetun uuden asuntoalueen halki on suunniteltu valtatie 9 aluevaraussuunnitelmassa Muuratharjulle uusi tieyhteys osana valtatieparantamiseen liittyviä uusia liikennejärjestelyjä. Kaavassa Natura-alueelle osoitettu uusi asuntoalue tukeutuu siten olemassa olevaan Kappelintiehen sekä joka tapauksessa Natura-alueelle rakennettavaan uuteen tiehen. Natura-alueelle sijoittuvan asuntoalueen pinta-ala on n. 2,8 ha, josta n. 1,5 ha on vanhaa jo rakentunutta asuntoaluetta ja 1,3 ha uutta asuntoaluetta.

Osayleiskaavassa on osoitettu merkittävästi parannettavan valtatie 9 viivamerkinä nykyisen valtatie mukaisesti. Valtatieparantamisen aluevaraussuunnitelman mukaan valtatie linjausta on tarkoitus hieman muuttaa parantamisen yhteydessä Natura-alueen arvojen turvaamiseksi. Tällä yleispiirteisellä strategisella osayleiskaavalla tuodaan esille ainoastaan valtatieparantamistarve eikä yleiskaavassa osoitettu tielinjaus ohjaa valtatieparantamisen yksityiskohtaista toteutusta (esim. linjausmuutoksia).

Lisäksi yleiskaavassa on osoitettu Muuratharjun Natura-alueelle yhdyskuntateknisen huollon alueina (et) alueella sijaitsevien Innanlahden ja Suuruskankaan pohjavedenottamoiden alueet. et-alueita on tarkoitus käyttää myös kunnan vesihuoltolaitoksen Suuruskankaalle suunnitteleman uuden tekopohjavesilaitoksen tarpeisiin ja pohjoisempi et-alue on rajattu tekopohjavesilaitoksen suunnitelmien mukaisesti siten, että alueelle voisi sijoittua veden imeytysalueet sekä mahdollisesti tarvittavia siirtoputkia, pumppaamo sekä muita tarvittavia rakenteita kuten kaivoja. Yleiskaavamääräyksen mukaan et-alueelle saa sijoittaa yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevia pohjavedenottoon ja tekopohjaveden tuotantoon liittyviä rakennuksia, rakenteita ja laitteita.

Osayleiskaavan vaikutusten arviointi Muuramenharju - Innanlahden lehto Natura-alueeseen (FI0900023) kohdistuvien vaikutusten osalta on esitetty luonnonsuojelu-

lain 65 §:n mukaisessa Natura-arvioinnissa (FCG Finnish Consulting Group Oy 4.4.2023). Arviointi on tehty perustuen 16.5.2023 päivättyyn osayleiskaavaehdotukseen.

Muuramen keskustaajaman osayleiskaavan eteläosan II- vaiheen vaikutukset Muuramenharju– Innanlahden lehto Natura-alueen luontoarvoihin ovat lyhyesti:

- Hanke heikentää paikoin harjumuodostumien metsäiset -luontotyyppin säilymistä Natura-alueella. Harjumetsien levinneisyys heikkenee tai luontotyyppin luonne muuttuu tekopohjavesilaitoksen ja muun rakentamisen takia korkeintaan noin 5 %:lla (noin 9 ha). Vaikutuksen merkittävyys harjumetsiin on kohtalainen.
- Virkistyskäytön lisääntyminen on uhka lähteikölle ja lehdolle ilman liikkumisen ohjausta.
- Vaikutukset ovat luonteeltaan pysyviä.
- Hanke ei heikennä Natura 2000 -verkoston yhtenäisyyttä. Suomessa Natura-alueilla on harjumetsää noin 200–380 km².
- Natura-alueella suojeltavien luontotyyppien toiminnalliset ominaispiirteet pysyvät pitkällä aikavälillä kokonaisuudessaan vakaana.
- Natura-alueen ekologinen rakenne ja toiminta säilyvät pitkällä aikavälillä elinkelpoisina, eikä suunnitelma vaikuta merkittävän kielteisesti kyseisen alueen eheyteen ja suojelutavoitteeseen. Suojelun olennaiset arvot ja ekologinen toimintakyky säilyvät. Yleiskaavan toteutuminen ei merkittävästi heikennä luonnonsuojelulain 66 §:n 1 momentissa tarkoitettua tavoin Muuramenharju - Innanlahden lehto Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja.
- Yleiskaava yhdessä muiden suunnitelmien kanssa ei arvioida olevan merkittäviä haitallisia vaikutuksia Muuramenharju - Innanlahden lehto Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin tai lajeihin tai Natura-alueen eheyteen.

Muut luontokohteet

Kaavaa varten laaditussa luontoselvityksessä on tuotu esille ja luokiteltu osayleiskaava-alueelle sijoittuvat arvokkaat luontokohteet. Edellä kuvattujen suojelu- ja Natura-alueen lisäksi arvoltaan maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät luontokohteet sekä liito-oravan ja viitasammakon tiedossa olevat esiintymispaikat on osoitettu yleiskaavakaavakartalla erillisin merkinnöin kaavaa varten laadittuun luontoselvitykseen perustuen. Näillä merkinnöillä pyritään turvaamaan luonnon monimuotoisuuden säilyminen erityisesti merkittävimpien luontoarvojen osalta. Osayleiskaavamääräyksiin ohjataan alueen yksityiskohtaisempaa suunnittelua siten, että asemakaavoitusvaiheessa tai muun tarkemman suunnittelun yhteydessä on turvattava merkittävät luontoarvot ja riittävät ekologiset yhteydet sekä virkistysyhteydet. Samalla tulee selvittää riittävällä tarkkuudella kohteiden ja alueiden tarkemmat suojelutavoitteet.

Uudet asunto-, teollisuus- ja työpaikka-alueet vähentävät luonnontilaisten tai ainakin maa- ja metsätalouskäytössä nykyisin olevien alueiden määrää. Toisaalta yleiskaavalla ohjataan yhdyskuntarakenteen laajenemista hallitusti ja kaavan selvitysten perusteella voidaan huomioida ja turvata luonnonympäristöltään tärkeimpien alueiden säilyminen nykyisellään. Vaikka joihinkin luontokohteisiin kohdistuu yleiskaavalla osoitetun muuttuvan maankäytön myötä mahdollisia muutosvaikutuksia, niin kaava-alueita kokonaisuutena tarkasteltuna vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen jäävät kuitenkin vähäisiksi, mikäli luonnonympäristöltään arvok-

kaat kohteet huomioidaan asemakaavoitusvaiheessa yleiskaavan ohjausvaikutuksen mukaisesti riittävässä määrin.

Luonnonympäristön erityispiirteiden huomioiminen kaavassa on kuvattu yksityiskohtaisesti selostuksen kohdassa 14.10 Luonnonympäristön erityispiirteet.

Arvioidaan, että yleiskaavalla edistetään kokonaisuutena alueen luontoarvojen ja muun maankäytön yhteensovittamista niin, että luontoarvoihin kohdistuvat haitalliset vaikutukset jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

15.6 Vaikutukset elinkeinoelämään

Yleiskaavassa on huomioitu alueen tärkeä merkitys Muuramen elinkeinoelämän kannalta ja kaavalla on pyritty edistämään alueen elinkeinoelämän kehittämismahdollisuuksia. Muuramen kunnan tavoitteena on jatkossakin kehittää elinkeinorakennettaan ja parantaa työpaikkaomavaraisuutta entisestään. Yleiskaavalla osoitetut työpaikka- ja teollisuusalueet osaltaan mahdollistavat kunnan strategian mukaisen myönteisen työpaikkojen määrän kehityksen Muuramen kunnassa.

Yleiskaavalla osoitetut työpaikka- ja teollisuusalueet sijoittuvat liikenteellisesti edullisesti nykyisten liikenneväylien varteen ja valtatie liittymien läheisyyteen. Valtatie 9 uusien liikennejärjestelyjen toteutuminen parantaa entisestään elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä alueella.

Alueella harjoitetaan myös maa- ja metsätaloutta. Uudet asuntoalueiden sekä työpaikka- ja teollisuusalueiden aluevaraukset vähentävät maa- ja metsätalousalueiden määrää. Maa- ja metsätalouselinkeino toimintaedellytysten säilyminen on kuitenkin pyritty huomioimaan kaavassa eikä yleiskaavalla rajoiteta kaavamääräyksiin maa- ja metsätalouselinkeino toimintaedellytyksiä. Yleiskaavalla osoitettujen nykyisin pääasiassa maa- ja metsätalouskäytössä olevien uusien tai olennaisesti muuttuvien asuntoalueiden sekä työpaikka- ja teollisuusalueiden osalta on määrätty yleismääräyksenä, että näiden alueiden pääasiallinen maankäyttömuoto on maa- ja metsätalousvaltainen alue siihen saakka, kunnes alue asemakaavoitetaan.

YMPÄRISTÖNSUUNNITTELU OY
PIRKANMAA

Hämeenlinnassa 16.5.2023

Arto Remes
maanmittausinsinööri (AMK), YKS-617

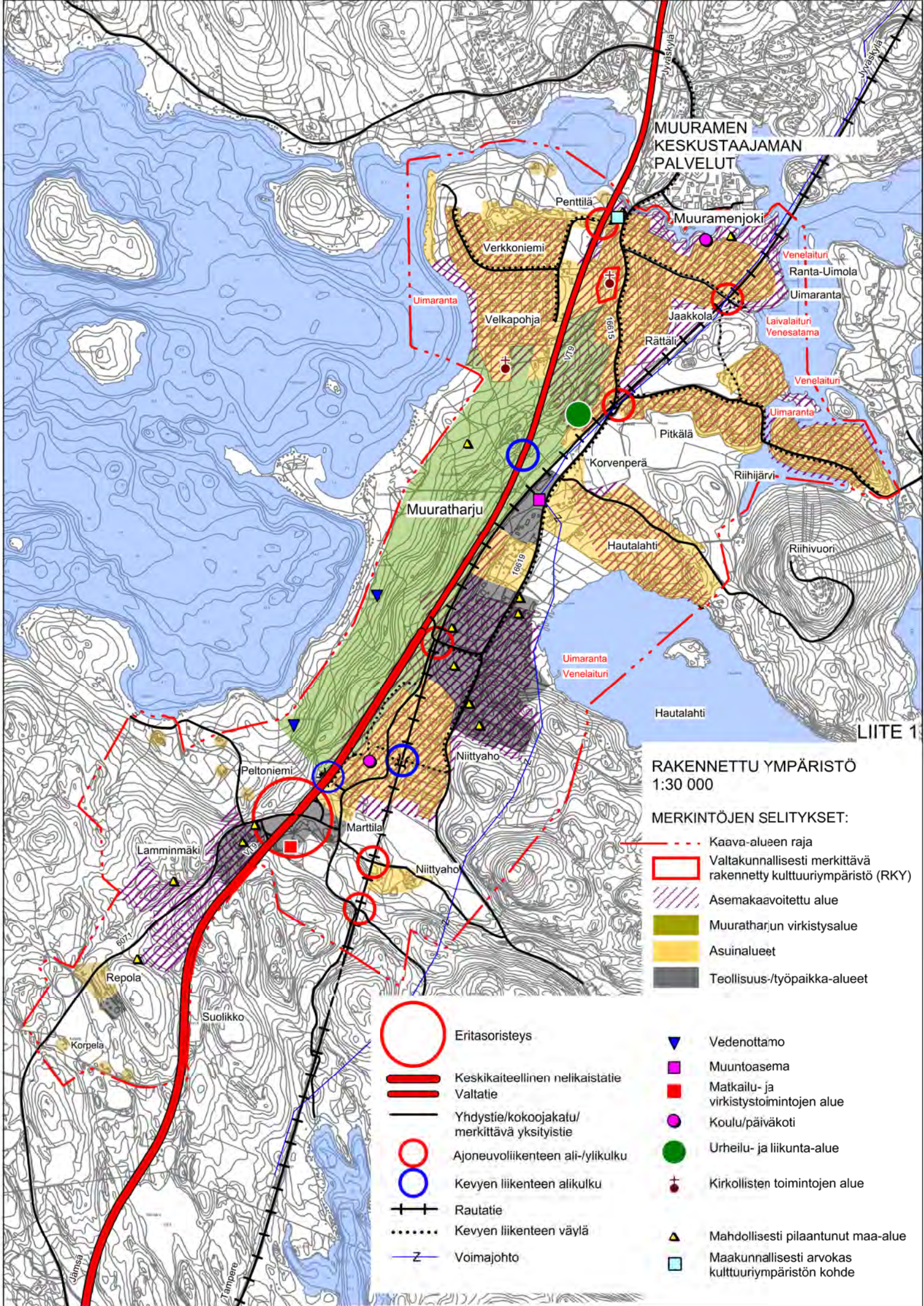
**MUURAMEN
KESKUSTAAJAMAN
PALVELUT**

LIITE 1

**RAKENNETTU YMPÄRISTÖ
1:30 000**

MERKINTÖJEN SELITYKSET:

- - - Kaava-alueen raja
- Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY)
- Asemakaavoitettu alue
- Muuratharjun virkistysalue
- Asuinalueet
- Teollisuus-/työpaikka-alueet
- Eritasoristeys
- Keskikaiteellinen nelikaistatie
- Valtatie
- Yhdistie/kokoojakatu/merkittävä yksityistie
- Ajoneuvoliikenteen ali-/ylikulku
- Kevyen liikenteen alikulku
- Rautatie
- Kevyen liikenteen väylä
- Z — Voimajohto
- ▼ Vedenottamo
- Muuntoasema
- Matkailu- ja virkistystoimintojen alue
- Koulu/päiväkoti
- Urheilu- ja liikunta-alue
- + Kirkollisten toimintojen alue
- ▲ Mahdollisesti pilaantunut maa-alue
- Maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristön kohde

YMPÄRISTÖ-
TIETOKARTTA
1:30 000

LIITE 2

MERKINTÖJEN SELITYKSET:

- Kaava-alueen raja
- Perinnebiotooppi (Suurspään niitty)
- Natura-alue
- Pohjavesialue
- Tuulirantakerrostuma
- Moreenimuodostuma
- Luonnonsuojelualue
- Luonnonsuojelulain 29§ mukainen luontotyyppirajaus
- Luonnonsuojelulain 47§ perusteella suojeltu uhanalaisen eliölajin esiintymispaikka.
- Muuratharjun harjajensuojeluohjelman alue
- Innanlahden lehtojensuojeluohjelman alue
- Muuramenlammen maakunnallisesti arvokas lintukohte (MAALI)
- Muinaisjäännös
- Vanhan Laukaantien linjaus
- Vanhan Laukaantien todennäköinen linjaus (epätarkka)

LUONTOSELVITYS (FCG. 2018)

- Maakunnallisesti/seudullisesti arvokas luontokohte
- Paikallisesti/muu arvokas luontokohte
- EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (liito-orava/viitasammakko) esiintymisalue